

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

704656

**Esbjerg
kommunale
skolevæsen**

**Skoleåret 1947—48
1948—49**

BERETNING

OM

ESBJERG KOMMUNALE SKOLEVÆSEN

Skoleåret 1. april 1947—31. marts 1948 og 1. april 1948—31. marts 1949
(personalet den 1. februar 1950)

Ved

skoledirektør N. P. Andersen

Skolevæsenets tilsyn og ledelse i december 1949.

Esbjerg skolekommission:

Arbmd. Aage Andresen, formand, M. B.
Typograf Gerhard Jensen.
Redaktør Knud Rée. M. B.
Landsretssagfører A. C. Krebs. M. B.
Smed Johs. Pedersen, M. B.

Esbjerg byråds skoleudvalg:

Overlærer M. Kaae, formand.
Skoleinspektør frk. Margr. Hald.
Overbibliotekar frk. Ingrid Vig Jensen.
Smed Johs. Pedersen.
Redaktør Knud Rée.

Ungdomsskolenevnet for Esbjerg købstadskommune.

Borgmester L. Høyer-Nielsen (v. a. Esbjerg byraad), formand.
Fru Agnes V. Nielsen (v. a. Esbjerg byraad),
Smed Johs. Pedersen (v. a. Esbjerg skolekommission),
Skoleinspektør N. P. Andersen (v. a. Esbjerg skolekommission),

Sekretær og tilsynsførende ved undervisningen i ungdomsskolen og aftenskolen:

Overlærer M. Vilsgaard (v. a. Fælleslærerrådet),
Viceinspektør Arne Jørgensen (v. a. Fælleslærerrådet),
Murermester Ove Rasmussen (v. a. Dansk Arbejdsgiverforening),
Fiskeskipper Jens S. Christensen (v. a. Esbjerg Fiskeriforening),
Arbmd. Chr. Kjeldsen (v. a. Arbejdernes Fællesorganisation),
Fru Christine S. Hoffgaard (v. a. Esbjerg Husmoderforening),
Læge frk. Karen Frandsen (v. a. Dansk Kvindesamfund),
Skoleinspektør N. Sæderup (v. a. Arbejdernes Oplysningsudvalg),
Fru Noline Bendixen (v. a. Husassistenternes fagforening),
Redaktør Knud Rée (v. a. Esbjerg byraad),
Kontorbestyrer H. P. Philipsen (leder af arbejdsanvisningskontoret).
Forstander M. Astrup (repr. for aften- og ungdomsskolen).

Tilsynsførende ved kristendomsundervisningen:
 Provst A. Kjærgaard (sognepræst ved Vor Frelzers Kirke),
 Sognepræst Kai Brask (sognepræst ved Zions Kirke),
 Sognepræst Thøger Gregersen (sognepræst ved Jerne Kirke).

Forældrerådene:

<i>Jerne skole:</i>	<i>Veldbæk og Tourup skole:</i>
Arbmd. Thorvald Nielsen.	Gaardejer Magnus Madsen.
Cigarmager Henry L. Petersen.	» Chr. Lykke.
Kusk Herman Gotfredsen.	» Rasmus Andersen.

Vestre skole:

Læge fru Ingeborg Jakobsen.
 Lagerarbejder Peder M. Nielsen.
 Bestyrer Johs. Otto Jensen.

Fælleslærerrådet:

Formand: Viceinspektør Karl M. Bruun, Stormg. skole.

Lærerrådene:

Formand for lærerrådet ved Boldesager skole:	Kommunelærer C. Riis-Antonsen,
» Danmarksgades skole:	» Sv. Løkkegaard,
» Gammelby skole:	Overlærer E. Z. Suhr,
» Jerne skole:	Kommunelærer Kaj Jensen,
» Rørkjær skole:	» J. Holmberg,
» Stormgades skole:	Viceinspektør Karl M. Bruun,
» Vestre skole:	Kommunelærer M. Kruse Hansen,
» Østre skole:	Viceinspektør H. A. Hansen.

Skolevæsenets administration:

N. P. Andersen, skoledirektør,
 Dagmar Jensen, overassistent,
 Karen Marie Petersen, kommuneassistent,
 Dorit Dahl, kontorelev.

Skolevæsenets kontor:

Skoledirektøren træffes hver skoledag kl. 14—15. Lørdag eftermiddag er kontoret lukket. Telefon 2294 A, lokal 87 og 88. (Skoledirektøren privat 1113). Vikaranvisning og alm. ekspedition kl. 7,45—12 og 13—16.

Esbjerg kommunale skoler:

Boldesager skole (B):	Skoleinspektør Ingemann Jensen tlf. 3176, priv. 1465.
Danmarksgades skole (D):	Skoleinspektør F. Klintø tlf. 887, priv. 3009.
Gammelby skole (G):	Skoleinspektør N. M. Gerald tlf. 1592, priv. 1592.
Jerne skole (J):	Skoleinspektør P. Waaben tlf. 1736, priv. 2866.
Rørkjær skole (R):	Skoleinspektør John Jensen tlf. 2163, priv. 854.
Stormgades skole (S):	Skoleinspektør S. Laursen tlf. 289, priv. 2150.
Vestre skole (V): m. Anneksskolen	Skoleinspektør N. Sæderup tlf. 395, priv. 2238.
Østre skole (Ø):	Skoleinspektør frk. Margr. Hald tlf. 308, priv. 775.
Veldbæk skole (Ve):	Førstelærer Axel Knudsen tlf. Novrup 44.
Tourup skole (T):	

Samtlige skoler har kontortid kl. 13—14, undtagen lørdag.

Esbjerg kommunale fortsættelsesskoler:

Forstander M. Astrup, tlf. 3173 (kl. 13—14).

Skolevæsenets pædagogiske og hygiejniske foranstaltninger:

Skolepsykiater:	Læge fru Marie-Louise Dickmeiss, Augustenborg.
Skolepsykolog:	Fru K. Lorck Pedersen, Kronprinsensgade 33, tlf. 2801.
»	: Erik A. Matthiessen, Kronprinsensgade 33, tlf. 2801.
Lægeaut. talelærer:	Oluf Schultz, Anneksskolen. Tlf. priv. 3015.
Socialrådgiver:	Frk. Iris Mogensen, Kronprinsensgade 33, tlf. 2801 (8—9 og 13—14).
Skoletandklinikken:	Overtandlæge S. Å. Vedel-Petersen, D. skole. Telefon 1020. Rørkjær skole tlf. 3173.
Skolelæge:	L. M. Jakobsen tlf. 3200
	Læge frk. Karen Frandsen (tilsyn m. eleverne i hjelpeklasserne) tlf. 2058
Specialister:	Overlæge S. Fr. Nielsen: Høreundersøgelser tlf. 2212
	Overlæge, dr. med. J. N. Lorenzen, Spangsbjerg Sanatorium (tuberkulinprøver og røntgengen- nemlysninger) tlf. 1010
Skolesundhedsplejersker:	Frk. Ellen Jepsen Degn, tlf. 3173. Fru Ella Sørensen, tlf. 289. Frk. Warla Østbirk, tlf. 1020.

Siden sidste årsberetning udkom, er der hændt adskilligt inden for Esbjerg skolevæsen, deriblandt, at Olaf Petersen rejste, og N. P. Andersen kom.

En sådan begivenhed indebærer naturligvis adskilligt; men det skal ikke gøres op her. Kun skal O. P. have et par afskedsruner med på vejen.

Det var slet ikke nogen let stilling, Olaf Petersen gik ind til, da han i 1939 blev kaldet til skoledirektør i Esbjerg. Han skulle jo afløse den alt for tidligt afdøde Hartelius, en skolemand, der var fænomenalt dygtig, og som på adskillige punkter slet ikke kan overgås. Men Olaf Petersen besejrede alle vanskeligheder, ikke som Hartelius, men på sin egen behændige måde.

Blandt lærere er det så tit blevet sagt, at kunne man forene Hartelius' og Olaf Petersens bedste egenskaber hos samme person, så havde man det fuldkomne menneske.

Mindre end det fuldkomne kan imidlertid gøre det, navnlig når man som Olaf Petersen kan kunsten, den sjældne kunst, at få det til at gro omkring sig. Og den kunst kunne han. Det groede om ham her i Esbjerg, blot han knipsede med fingrene. Det er svært at sige, hvordan han bar sig ad — hvilket vel kommer af, at kunst ikke kan forklares. Et af hans virkemidler var at rose alt, hvad der blot i nogen måde var ros værd. Kom han ind i en klasse og så noget, som tiltalte ham, så udstrålede han en sådan begejstring, at ikke blot børnene, men også vi gamle stædige lærere blev en tomme højere.

Emneundervisningen — hans særlige kælebarn — var allerede ved

at spire frem under Hartelius, der gav den al mulig støtte; men først under Olaf Petersen foldede den sig ud til en stor smuk blomst, beundret langt uden for kommunens grænser.

Dog bør det så også tilføjes, at selv om Olaf Petersen havde sine idealer, så anerkendte han enhver alvorlig stræben inden for vor skole. Han var med andre ord rummelig. Man kunne godt ride med inden for Esbjerg skolevæsen, selv om man ikke var emnerytter.

Blandt de mange dokumenter, Olaf Petersen satte sit navn under, bemærker man især eet: den nugældende undervisningsplan. Den betød et virkeligt fremskridt. Mange arbejdede med på den. Alligevel er der adskillige, som mener — og de har sikkert ret — at uden Olaf Petersens indsats var den kommet til at se en del anderledes ud.

Olaf Petersen og Esbjerg klædte hinanden godt. Man syntes, de hørte sammen. Men københavnernes mente noget andet, og en af de sidste dage i 1947 vinkede Esbjerg farvel til skoledirektøren, på vej mod København, lyksalighedens skønne ø.

Esbjerg står endnu, og vort skolevæsen lever og trives. Olaf Petersen har ikke været ene om at føre det frem til det, det er i dag; men han gav det et godt skub fremad. Det vil vi huske ham for.

Vi sender vor hilsen og tak.

Karl Bruun,
formand for fælleslærerrådet.

Statistik.

Skolesøgende og undervisningspligtige børn i Esbjerg.

31. december 1947	Fra Esbjerg kommune						Fra andre kommuner		I alt
	Under undervisningspligtig alder		I undervisningspligtig alder		Over undervisningspligtig alder		Drenge	Piger	
	Drenge	Piger	Drenge	Piger	Drenge	Piger			
A. Kommunens skoler:									
1. Boldesager skole	15	18	125	113				1	272
2. Danmarksgades skole	2	1	302	343	77	80	3	3	811
3. Gammelby skole	13	10	87	76					186
4. Jerne skole	16	19	156	148	15	21		1	376
5. Rørkjær skole	67	60	433	420	32	38			1050
6. Stormgades skole	59	50	417	411	70	65			1072
7. Vestre skole	74	70	429	423	1	2			999
8. Østre skole	73	67	339	340					819
9. Tourup skole			9	5					14
10. Veldbæk skole			21	13					34
Tilsammen	319	295	2318	2292	195	206	3	5	5633
B. Esbjerg statsskole									
			38	58	87	70	70	64	387
C. Private skoler:									
1. St. Nikolaj skole			7	7			1	1	16
2. Forældreskolen	3	5	54	58			6	7	133
Tilsammen	3	5	61	65			7	8	149
I alt i samtlige skoler	322	300	2417	2415	282	276	80	77	6169
D. 1. Underviste i hjemmet									
2. Uden undervisning grundet på vedvarende sygdom, åndssvaghed eller lign.			1	1					
3. Særundervisning			11	7					
			4	2					
Antal undervisningspl. børn i Esbjerg.			2433	2425					

Tallet af indenbys skolesøgende elever i samtl. skoler... 6012 (tilg. 157)
 » » udenbys skolesøgende elever i samtl. skoler ... 157 (tilg. 7)
 » » elever i Esbjerg kommuneskoler 5633 (tilg. 183)
 » » undervisningspligtige børn i Esbjerg 4858 (tilg. 180)

De undervisningspligtige børn udgjorde 10,60 pct. af byens indbyggerantal, der af folkeregistret var opgjort til 45.695 pr. 1. januar 1948.

Statistik.

Skolesøgende og undervisningspligtige børn i Esbjerg.

31. december 1948	Fra Esbjerg kommune						Fra andre kommuner		I alt
	Under undervisningspligtig alder		I undervisningspligtig alder		Over undervisningspligtig alder		Dreng	Piger	
	Dreng	Piger	Dreng	Piger	Dreng	Piger			
A. Kommunens skoler:									
1. Boldesager skole	14	22	137	128	2	4	2	2	309
2. Danmarksgades skole	6	5	315	320	69	101	3	3	822
3. Gammelby skole	13	12	98	99					222
4. Jerne skole	13	28	151	154	17	13	1	1	378
5. Rørkjær skole	68	56	454	436	55	47	2		1118
6. Stormgades skole	42	47	496	455	70	76	2	2	1190
7. Vestre skole	57	68	428	424	8	4	1		990
8. Østre skole	59	68	353	361	7	5			853
9. Tourup skole			10	6					16
10. Veldbæk skole			20	15					35
Tilsammen	272	306	2462	2398	228	250	9	8	5933
B. Esbjerg statsskole:									
			40	43	81	52	63	85	364
C. Private skoler:									
1. St. Nikolaj skole	1	4	7	8			2	3	25
2. Esbjerg realskole	14	4	49	58	3		10	10	148
Tilsammen	15	8	56	66	3		12	13	173
I alt i samtlige skoler	287	314	2558	2507	312	302	84	106	6470
D. 1. Underviste i hjemmet									
2. Uden undervisning grundet på vedvarende sygdom, åndssvaghed eller lign.			2						
3. Særundervisning			11	4					
			4	2					
Antal undervisningspl. børn i Esbjerg									
			2575	2513					

Tallet af indenbys skolesøgende elever i samtl. skoler... 6280 (tilg. 268)
 » » udenbys skolesøgende elever i samtl. skoler ... 190 (tilg. 33)
 » » elever i Esbjerg kommuneskoler 5933 (tilg. 300)
 » » undervisningspligtige børn i Esbjerg 5088 (tilg. 230)

De undervisningspligtige børn udgjorde 10,94 pct. af byens indbyggerantal, der af folkeregistret var opgjort til 46.520 pr. 1. januar 1949.

Klassetal og børnetal i kommuneskolerne den 31. december 1947.

Klassetrin	Baldesager skole		Danmarksg. skole		Gammelby skole		Jerne skole		Rørkjær skole	
	Klasser	Børn	Klasser	Børn	Klasser	Børn	Klasser	Børn	Klasser	Børn
Børnehaveklasse	1	27			1	23	1	28	3	108
1. Grundskoleklasse	2	41	3	87	1	29	2	48	5	148
2. " " " " " " "	2	48	4	102	1	17	2	44	4	128
3. " " " " " " "	2	42	2	51	1	27	2	44	4	108
4. " " " " " " "	2	38	2	58	1	27	2	37	4	120
5. " " " " " " "	1	27	2	57	1	27	2	40	4	130
1. M. klasse	1	22	3	62	1	21	1	20	3	89
2. M. " " " " " " "	1	27	3	69	1	15	1	17	3	72
3. M. " " " " " " "			2	33					1	21
I. XM. klasse			2	57			1	21	2	48
II. XM. " " " " " " "			3	72			1	20	1	26
III. XM. " " " " " " "			2	56			1	28	1	28
IV. XM. " " " " " " "			2	40			1	16	1	24
Realklasse			1	14			1	13		
I. Præliminærklasse			1	13						
II. " " " " " " "			1	11						
Hjælpeklasse			3	29						
Tilsammen	12	272	36	811	8	186	18	376	36	1050

Klassetrin	Stormgades skole		Vestre skole		Østre skole		Tourup skole		Veldbæk skole		I alt	
	Klasser	Børn	Klasser	Børn	Klasser	Børn	Klasser	Børn	Klasser	Børn	Klasser	Børn
Børnehavekl.	3	99	4	122	5	140	1	14			18	547
1. Grundskolekl.	5	134	6	172	4	101					29	774
2. " " " " " " "	4	111	6	155	4	85					27	690
3. " " " " " " "	3	91	6	179	6	138					26	680
4. " " " " " " "	4	122	4	110	4	111			1	8	24	631
5. " " " " " " "	4	96	5	128	5	113					24	618
1. M. klasse	2	59	2	58	2	50			1	26	16	407
2. M. " " " " " " "	2	52	2	63	2	45					15	360
3. M. " " " " " " "	1	18									4	72
I. XM. klasse	3	88									8	214
II. XM. " " " " " " "	3	83									8	201
III. XM. " " " " " " "	2	56									6	168
IV. XM. " " " " " " "	2	36									6	116
Realklasse	2	27									4	54
I. Præliminærkl.											1	13
II. " " " " " " "											1	11
Hjælpeklasse			1	12	3	36					7	77
Tilsammen	40	1072	36	999	35	819	1	14	2	34	224	5633

Optælling efter skoleafdelinger:

Grundskolen	148 klasser	3940 børn
Eksamensfri mellem-skole	35 »	839 »
Eksamens-mlsk. og realkl.	32 »	753 »
Præliminærklasser	2 »	24 »
Hjælpeklasser	7 »	77 »
Tilsammen	224 klasser	5633 børn

Klassetal og børnetal i kommuneskolerne den 31. december 1948.

Klassetrin	Boldesager skole		Danmarksg. skole		Gammelby skole		Jerne skole		Rørkjær skole	
	Klasser	Børn	Klasser	Børn	Klasser	Børn	Klasser	Børn	Klasser	Børn
Børnehaveklasse	1	30			1	25	1	26	3	102
1. Grundskoleklasse . .	2	52	3	90	2	44	2	54	6	172
2. " " " " " "	2	42	3	86	1	30	2	46	5	128
3. " " " " " "	2	50	4	93	1	21	2	45	4	120
4. " " " " " "	2	38	2	54	1	31	2	39	4	107
5. " " " " " "	2	35	2	53	1	29	2	37	4	115
1. M. klasse	1	28	2	41	1	22	1	23	3	86
2. M. " " " " " "	1	22	2	55	1	20	1	20	3	74
3. M. " " " " " "	1	12	1	23					2	41
I. XM. klasse			3	79			1	25	2	51
II. XM. " " " " " "			2	58			1	22	2	43
III. XM. " " " " " "			3	68			1	18	1	26
IV. XM. " " " " " "			2	47			1	23	1	25
Realklasse			2	27					1	18
I. Præliminærklasse .										
II. " " " " " "			1	10						
Hjælpeklasse			3	38					1	10
Tilsammen	14	309	35	822	9	222	17	378	42	1118

Klassetrin	Stormgades skole		Vestre skole		Østre skole		Tourup skole		Veldbæk skole		I alt	
	Klasser	Børn	Klasser	Børn	Klasser	Børn	Klasser	Børn	Klasser	Børn	Klasser	Børn
Børnehavekl.	3	89	4	125	4	127					17	524
1. Grundskolekl. . . .	6	172	6	155	5	154	1	16			33	909
2. " " " " " "	5	128	6	168	4	92					28	720
3. " " " " " "	4	111	6	149	3	83					26	672
4. " " " " " "	3	91	6	178	5	139			1	10	26	687
5. " " " " " "	4	119	4	105	4	105					23	598
1. M. klasse	2	56	2	53	2	57			1	25	15	391
2. M. " " " " " "	2	49	2	43	2	48					14	331
3. M. " " " " " "	1	19	1	14	1	12					7	121
I. XM. klasse	4	118									10	273
II. XM. " " " " " "	3	87									8	210
III. XM. " " " " " "	3	79									8	191
IV. XM. " " " " " "	2	52									6	147
Realklasse	1	21									4	66
I. Præliminærkl.												
II. " " " " " "											1	10
Hjælpeklasse					3	36					7	84
Tilsammen	43	1191	37	990	33	853	1	16	2	35	233	5934

Optælling efter skoleafdelinger:

Grundskolen	153	klasser	4110	børn
Eksamensfri mellemskole	36	»	843	»
Eksamens-mlsk. og realkl.	36	»	887	»
Præliminærklasse	1	»	10	»
Hjælpeklasser	7	»	84	»
Tilsammen	233	klasser	5934	børn

Gennemsnitsbørnetal i kommuneskolerne i skoleåret 1947-48.

Klassetrin	Boldesager skole		Danmarksg. skole		Gammelby skole		Jerne skole		Rørkjær skole	
	pr. Klasse	alle Klasser	pr. Klasse	alle Klasser	pr. Klasse	alle Klasser	pr. Klasse	alle Klasser	pr. Klasse	alle Klasser
Børnehaveklasse ...	26,92	26,92			22,50	22,50	26,83	26,83	35,78	107,34
1. Grundskoleklasse.	20,71	41,42	29,00	86,99	28,50	28,50	24,42	48,84	28,95	144,75
2. " "	23,96	47,92	25,42	101,67	16,75	16,75	21,87	43,75	31,90	127,58
3. " "	20,54	41,08	25,34	50,67	27,00	27,00	21,71	43,42	26,21	104,83
4. " "	18,71	37,42	29,09	58,17	27,17	27,17	18,80	37,59	29,98	119,92
5. " "	26,25	26,25	28,88	57,75	26,58	26,58	18,67	37,34	31,00	124,00
1. M. klasse	22,08	22,08	21,56	64,67	19,00	19,00	19,17	19,17	29,11	87,33
2. M. "	26,25	26,25	23,22	69,66	14,58	14,58	17,92	17,92	23,25	69,76
3. M. "			16,71	33,42					20,92	20,92
I. XM. klasse			27,87	55,75			21,00	21,00	24,00	48,00
II. XM. "			24,33	73,00			19,42	19,42	26,17	26,17
III. XM. "			28,34	56,67			27,50	27,50	27,92	27,92
IV. XM. "			20,17	40,34			16,33	16,33	23,75	23,75
Realklasse			13,67	13,67			13,00	13,00		
I. Præliminærklasse			12,75	12,75						
II. " "			11,00	11,00						
Hjælpeklasse			9,94	29,83						
Tilsammen ...	22,45	269,34	22,67	816,01	22,76	182,08	20,67	372,11	28,67	1032,27

Klassetrin	Stormgades skole		Vestre skole		Østre skole		Tourup skole		Veldbæk skole		I alt	
	pr. Klasse	alle Klasser	pr. Klasse	alle Klasser	pr. Klasse	alle Klasser	pr. Klasse	alle Klasser	pr. Klasse	alle Klasser	pr. Klasse	alle Klasser
Børnehavekl.	32,70	98,09	30,50	121,99	28,27	141,33					30,28	545,00
1. Grundskolekl. .	27,03	135,17	28,58	171,50	25,15	100,58	15,25	15,25			26,66	773,00
2. " "	27,27	109,09	26,04	156,26	21,48	85,92					25,52	688,94
3. " "	29,06	87,17	29,72	178,33	23,08	138,50			9,00	9,00	25,81	671,00
4. " "	30,65	122,58	27,44	109,75	27,65	110,58					26,34	692,18
5. " "	23,73	94,93	25,59	127,93	23,38	116,92					25,49	611,70
1. M. klasse	29,58	59,16	28,66	57,33	25,54	51,09			25,50	25,50	25,33	405,33
2. M. "	25,87	51,75	31,54	63,09	22,71	45,42					23,90	358,43
3. M. "	18,00	18,00									18,08	72,34
I. XM. klasse ...	29,89	89,67									26,80	214,42
II. XM. "	27,56	82,67									25,16	201,26
III. XM. "	28,33	56,67									28,13	168,76
IV. XM. "	18,79	37,58									19,67	118,00
Realklasse	13,59	27,17									13,46	53,84
I. Præliminærkl.											12,75	12,75
II. " "											11,00	11,00
Hjælpeklasse			10,50	10,50	11,75	35,25					10,80	75,58
Tilsammen ...	26,74	1069,70	27,69	996,68	23,59	825,59	15,25	15,25	17,25	34,50	25,06	5613,53

Optælling efter skoleafdelinger:

Grundskolen	3.921,82	148	26,50
Eksamensfri mellemskole	836,10	35	23,89
Eksamens-mlsk. og realkl.	756,28	32	23,63
Præliminærklasser	23,75	2	11,88
Hjælpeklasser	75,58	7	10,80
Tilsammen ...	5.613,53	224	25,06

Gennemsnitsbørnetal i kommuneskolerne i skoleåret 1948-49.

Klassetrin	Boldesager skole		Danmarksg. skole		Gammelby skole		Jerne skole		Rørkjær skole	
	pr. Klasse	alle Klasser	pr. Klasse	alle Klasser	pr. Klasse	alle Klasser	pr. Klasse	alle Klasser	pr. Klasse	alle Klasser
Børnehaveklasse . . .	30,06	30,06			23,47	23,47	25,53	25,53	35,09	105,27
1. Grundskoleklasse .	25,60	51,19	30,11	90,33	21,47	42,93	27,23	54,46	28,51	171,07
2. "	24,33	48,66	28,48	85,46	28,93	28,93	22,90	45,80	25,71	128,53
3. "	24,89	49,79	23,45	93,78	20,47	20,47	21,60	43,20	29,92	119,67
4. "	19,43	38,86	26,50	52,99	30,00	30,00	19,00	38,00	26,04	104,14
5. "	17,96	35,93	26,13	52,26	28,40	28,40	18,27	36,53	29,08	116,33
1. M. klasse	25,66	25,66	20,90	41,80	20,33	20,33	23,33	23,33	27,69	83,07
2. M. "	19,87	19,87	23,93	47,86	15,33	15,33	16,46	16,46	21,58	64,73
3. M. "	11,60	11,60	21,80	21,80					19,60	39,20
I. XM. klasse			26,42	79,26			25,60	25,60	24,87	49,74
II. XM. "			28,60	57,20			21,80	21,80	21,70	43,40
III. XM. "			22,71	68,12			18,60	18,60	26,20	26,20
IV. XM. "			23,63	47,26			23,53	23,53	25,00	25,00
Realklasse			13,77	27,53					18,40	18,40
I. Præliminærklasse										
II. "			10,40	10,40						
Hjælpeklasse			11,26	33,79					10,60	10,60
Tilsammen	22,26	311,62	23,14	809,84	23,32	209,86	21,93	372,84	26,32	1105,35

Klassetrin	Stormgades skole		Vestre skole		Østre skole		Tourup skole		Veldbæk skole		I alt	
	pr. Klasse	alle Klasser	pr. Klasse	alle Klasser	pr. Klasse	alle Klasser	pr. Klasse	alle Klasser	pr. Klasse	alle Klasser	pr. Klasse	alle Klasser
Børnehavekl.	29,42	88,27	30,83	123,33	31,00	124,00					30,58	519,93
1. Grundskolekl. . .	28,27	169,60	26,44	158,66	30,36	151,79	18,53	18,53			27,54	908,56
2. "	25,68	128,40	27,99	167,92	23,55	94,19					27,99	727,89
3. "	27,55	110,19	24,66	147,93	27,47	82,40					25,67	667,43
4. "	29,47	88,40	29,84	179,06	27,57	137,87			12,67	12,67	26,23	681,99
5. "	29,77	119,08	24,70	98,80	26,09	104,34					25,72	591,67
1. M. klasse	27,20	54,40	26,40	52,80	28,34	56,67			23,60	23,60	25,44	381,66
2. M. "	21,43	42,86	20,10	40,20	22,20	44,40					20,82	291,71
3. M. "	15,67	15,67	13,40	13,40	11,80	11,80					16,21	113,47
I. XM. klasse	29,37	117,47									27,21	272,07
II. XM. "	28,53	85,60									26,00	208,00
III. XM. "	26,18	78,53									23,93	191,45
IV. XM. "	25,84	51,67									24,58	147,46
Realklasse	21,27	21,27									16,80	67,20
I. Præliminærkl.												
II. "											10,40	10,40
Hjælpeklasse					11,11	33,34					11,10	77,73
Tilsammen	27,24	1171,41	26,54	982,10	25,48	840,80	18,53	18,53	18,14	36,27	25,14	5858,62

Optælling efter skoleafdelinger:

Grundskolen	4.097,47	153	26,78
Eksamensfri mellemskole	786,84	36	22,48
Eksamens-mlsk. og realkl.	886,18	36	23,32
Præliminærklasser	10,40	1	10,40
Hjælpeklasser	77,73	7	11,10
Tilsammen	5.858,62	233	25,14

Børnenes forsømmelser i skoleåret 1947-48.

	Forsømmelserne i pct. af de skolepligtige dage					Ikendte bøder for forsøm- melser uden lovlig grund Kr.	Indkaldelser	Advarsler
	Syg- dom	Anden lovlig grund	Med forud given till.	Uden lovlig grund	I alt			
Boldesager skole	3,87	0,48	0,18	0,01	4,53			
Danmarksgades skole	6,32	0,58	0,11	0,14	7,15	77,00	29	31
Gammelby skole	4,06	0,09	0,42	0,25	4,82	2,00	1	1
Jerne skole	3,72	0,14	0,21	0,12	4,19	11,00	3	10
Rørkjær skole	3,96	0,21	0,21	0,12	4,50	124,00	28	34
Stormgades skole	4,08	0,19	0,25	0,16	4,68	176,00	35	12
Vestre skole	4,54	0,21	0,41	0,17	5,33	58,00	26	64
Østre skole	4,10	0,13	0,35	0,10	4,68	40,00	14	25
Tourup skole	2,40	0,77	0,00	0,00	3,17			
Veldbæk skole	4,13	0,47	0,00	0,22	4,82	7,00	2	2
Alle skolerne	4,12	0,33	0,21	0,13	4,79	495,00	138	179

Børnenes forsømmelser i skoleåret 1948-49.

	Forsømmelserne i pct. af de skolepligtige dage					Ikendte bøder for forsøm- melser uden lovlig grund Kr.	Indkaldelser	Advarsler
	Syg- dom	Anden lovlig grund	Med forud given till.	Uden lovlig grund	I alt			
Boldesager skole	3,94	0,51	0,23	0,11	4,79		1	3
Danmarksgades skole	3,42	0,20	0,22	0,09	3,93	24,00	15	5
Gammelby skole	4,27	0,37	0,35	0,70	5,69	12,00	5	6
Jerne skole	3,86	0,23	0,25	0,04	4,38			2
Rørkjær skole	2,99	0,20	0,17	0,09	3,45	169,00	9	28
Stormgades skole	3,45	0,19	0,35	0,10	4,09	52,00	17	10
Vestre skole	4,20	0,21	0,35	0,17	4,93	210,00	19	13
Østre skole	3,82	0,09	0,47	0,09	4,47	122,00	3	9
Tourup skole	2,07	0,56	0,00	0,00	2,63			
Veldbæk skole	2,81	0,10	0,00	0,14	3,05			
Alle skolerne	3,48	0,27	0,24	0,15	4,14	589,00	69	76

Udlån af lokaler.

Esbjerg Svæveflyveklub	1947—48
Esbjerg årskursus for lærere	1947—49
Arbejdsteknisk skole	1947—49
Arbejdersamariterne	1947—49
Jerne mandskor	1947—49
Fritidshjemmet	1947—49
Militæret (Folk og Værn) og politiet	1947—49
Esbjerg samv. musikkorps	1947—49
Dilettantklubben	1948—49
Esbjerg Bordtennisklub	1947—48
Jernbanens Idrætsforening	1948—49
Kvindeligt Arbejdersangkor	1948—49

Menighedskoret	1948—49
Kristeligt Sangkor	1948—49
Rostrups Sangkor	1948—49
Sangkoret »Vulcan«	1948—49
Arbejdersangforeningen	1948—49
Vestjysk Harmoniorkester	1948—49
Lotterne	1948—49
Veldbæk: { Gymnastikforeningen	
{ Badmintonklubben	
{ Ungdomsforeningen m. fl.	1947—49

Foreninger under Esbjerg Idræts-forbund har benyttet gymnastiksale på kommuneskolerne i så stor udstrækning, som det har været muligt.

Esbjerg kommunale fortsættelsesskoler (aften- og ungdomsskolen) har i stor udstrækning benyttet lokaler på de forskellige skoler (herunder AOF).

Uddeling af rationeringskort, møder, psykotekniske prøver m. v. har på forskellig måde lagt beslag på nogle af skolevæsenets lokaler, og desuden har Teknisk skole — grundet på pladmangel — måttet benytte adskillige lokaler på Danmarksgades skole.

Kommunen ydede gratis lys, varme og rengøring.

Særlige arbejder og anskaffelser

ved Esbjerg kommunes skolebygninger.

1947—48:

Boldesager skole: Nye cyklestativer. 8 nye katedre med forhøjninger. 1 demonstrationsbord til håndgerningsklassen. 2 nye skabe. 1 småfilmsapparat.

Danmarksgades skole: Ny varmtvandsbeholder. 2 stk. rustfri stålvaske til skolekøkken. Lægning af Dafoleumgulve og Linotolgulve. Nye bænke i gården. 200 klapstole. 12 stk. nye taburetter. 12 stk. nye skabe. Nye Bork tavler. 8 nye katederforhøjninger.

Gammelby skole: Nye cyklestativer. Nye rullegardiner. 12 stk. håndgerningsborde med stole. 1 stk. demonstrationsbord. 2 stk. nye skabe.

Jerne skole: Nyt hegn omkring sportspladsen. Ombygning af gl. kæmnerkontor til klasseværelse. Nye reoler til fysikklassen. 1 stk. ny rullemadras.

Rørkjær skole: Opsætning af tavleanlæg i fysikklasse. Nye cyklestativer. Nye cykleskure. Ny dampkedel. Bænke i skolegården. 1 nyt skab. Nyt armatur til klasseværelser.

Stormgades skole: Nye cyklestativer. Nye lamper på gangene. 2 stk. rullemadrasser. 1 skranke til børnebiblioteket. 3 nye borde. 8 nye katedre og katederstole. Nymontering af håndgerningsklasse. 2 nye tavler. 1 udhængsskab.

Tourup skole: Nyt hegn omkring skolepladsen. 1 nyt skab.

Veldbæk skole: Ny sportsplads reguleret og planeret. 1 nyt skab.

Vestre skole og Anneksskolen: Nye cyklestativer. 1 nyt skab. 1 ny centralvarmekedel. 1 ny rullemadras. 2 springstøtter. 2 bænke med li-

gevægtsplanker. 1 hest med pude. 1 skrivebord med stol. 1 skab. 1 reol til arkivet. 4 katederforhøjninger. Nye klasseborde med stole til 2 klasser.

Østre skole: Nyt klasseværelse i jubilæumsskolen. Indretning af nyt fysiklokale. Nyt demonstrationsbord til håndgerningsklasse. 2 nye tavler. 6 nye skabe. Inventar til fysikklasse og naturhistorieklasse.

Endvidere bliver der i alle skoler installeret højtaleranlæg m. v. til skoleradio.

1948—49:

Boldesager skole: 1 skab til filmsapparat.

Danmarksgades skole: 5 faste skabe. Modernisering af tandklinikken.

Gammelby skole: Indhegning af sportspladsen. 1 ny grubekedel. Nye gymnastikredskaber.

Jerne skole: Ny toiletbygning. Nyt ringeanlæg. Nye katedre og katederstole. Indretning af nyt naturhistorie- og geografilokale. 1 kortstativ. Nyt inventar til 1 klasseværelse. Fodbold og håndboldmål. 1 omformeranlæg til fysikklassen.

Rørkjær skole: Nyt cykleskur. Hegn om håndboldbane. Vandvarmer til tandklinik. Bord og 6 stole til læseværelse. 1 opslagstavle til fysikklassen. Indretning af hobbyværksted.

Stormgades skole: Modernisering af skolekøkken. Fjernvarme til gymnastiksalene. 8 katedre og katederstole. Inventar til skoleinspektørens kontor. Nye drikkefontæner i gården. Nye bænke i skolegården.

Tourup skole: Planering af legeplads.

Veldbæk skole: Restaurering af lærerbolig til andenlærer. Nye skabe.

Vestre skole: Nyindretning af fysiklokale. Nyt filmsapparat. Nye skabe.

Østre skole: Ny hegnsmur. Nyt opholdsskur på sportspladsen i Søndergade. 10 faste skabe. Modernisering af lærerværelse og tekøkken. 1 vægreol. Indretning af hobbyværksted.

Rengøring og opvarmning.

Rengøring af kommuneskolerne i skoleåret 1948—49 udførtes af 117 rengøringsassistenter (v. B. skole 5, v. D. skole 22, v. G. skole 5, v. J. skole 12, v. R. skole 22, v. S. skole 21, v. Veldbæk skole 1, v. V. skole 10, v. Ann. skolen 5 og v. Ø. skole 14).

Skolerne regnedes med hensyn til rengøring for ca. 360 klasseværelser (B. skole 16, D. skole 64, G. skole 14, J. skole 40, R. skole 65, S. skole 64, Veldbæk skole 4, V. skole 37, Ann. skolen 16 og Ø. skole 40).

Betalingen har siden 1. marts 1949 været ansat til 43,31 for 1 klasseværelse pr. måned (incl. dyrtidstillæg). For løse timer 2,00 kr. pr. times arbejde.

Brændselsforbrug.

I regnskabsåret 1947—48 indkøbtes til skolerne i alt: 1.043.497 kg tørv, 308.960 kg brunkul, 40 hl koks og cinders, ca. 300 hl kul og 165 hl træ.

I 1948—49 var indkøbene: 532.440 kg tørv, 811.990 kg brunkul, 1330 hl koks og cinders, 384 hl kul og 210 hl træ.

For fjernopvarmning betalles:

	Anneksskolen	Danmarksgades skole	Stormgades skole	Østre skole
1947—48 kr.	5.151,74	31.988,20		15.880,97
1948—49 „	4.522,53	30.040,71	2.226,00	13.663,77

Optagelsesprøven til eksamensmellemskolen.

1948.

Til optagelsesprøven var anmeldt 359 elever, af hvilke 273 eller 76,04 pct. blev optaget.

132 elever optoges efter skriftlig prøve alene og 141 elever efter både skriftlig og mundtlig prøve. Af de optagne børn kom 13 fra 4. klasse og 28 fra 1.M., medens resten kom fra 5. klasse (36,42 pct. af alle børn i 5. klasse).

Der oprettedes 3 klasser ved Danmarksgades skole, 1 klasse ved Jerne skole, 2 klasser ved Rørkjær skole og 4 klasser ved Stormgades skole.

1949.

Til optagelsesprøven var anmeldt 310 elever, af hvilke 253 eller 81,61 pct. blev optaget.

131 elever optoges efter skriftlig prøve alene og 122 elever efter både skriftlig og mundtlig prøve. Af de optagne børn kom 17 fra 4. klasse, 17 fra 1.M. klasse, og resten kom fra 5. klasse (36,75 pct. af alle børn på dette klassetrin).

Eleverne fordeltes i 3 klasser på Danmarksgades skole, 1 klasse ved Jerne skole, 2 klasser ved Rørkjær skole, 2 klasser ved Stormgades skole og 1 klasse ved Østre skole.

1948.

Mellemskole- og realeksamen.

Danmarksgades skole:

Til mellemskoleeksamen indstilledes fra 2 klasser 40 elever, 19 drenge og 21 piger, som alle bestod. Gennemsnit 13,78.

Disse klasser oprettedes den 1. april 1944 og ændredes i årenes løb således:

Optaget den 1/4 1944	52 elever
Fra andre af byens skoler	1 »
Tilgang fra andre kommuner	6 »

I alt 59 elever

Afgang til andre kommuner ...	9 elever el. 15,3 %
» til andre skoler i byen 1	» » 1,7 %
» ved undervisn.pl. oph. 9	» » 15,3 %
Samlet afgang	32,3 % = 19 »
Rest	67,7 % = 40 elever

Til realeksamen indstilledes fra 1 klasse 14 elever, 5 drenge og 9 piger, som alle bestod. Gennemsnit 14,11.

Klassen oprettedes med 14 elever. Af de 19 elever, som tog mellemskoleeksamen i 1947, tog 14 eller 73,7 % realeksamen i 1948.

Censuren ved mellemskole- og realeksamen i 1948 blev besørget af 29 censorer, hvoraf 11 var beskikket af undervisningsinspektionen, og 18 var indbudt af skolen. Af de indbudte var 12 fra Esbjerg.

Jerne skole:

Til mellemskoleeksamen i marts 1948 indstilledes 4 drenge og 12 piger, som alle bestod. Klassens gennemsnit: 13,72.

Klassen blev oprettet 1/4 1944 med 12 drenge og 16 piger. En elev afgik ved døden. Fem forlod skolen p. gr. af bortrejse. Syv blev udskrevet ved undervisningspligtens ophør som uegnede til eksamenslæsning. En elev blev indmeldt fra anden skole.

Til realeksamen indstilledes i marts 1948 6 drenge og 7 piger, som alle bestod. Klassens gennemsnit: 13,93.

Af de 24 elever, som fik mellemskoleeksamen 1947, fortsatte 13 i realklassen. I årets løb var der ingen forandring i dette elevantal.

Rørkjær skole:

Til mellemskoleeksamen i marts 1948 indstilledes 13 drenge og 10 piger, i alt 23 elever, der alle bestod. Gennemsnit 14,08.

Disse klasser oprettedes den 1/4 1944. Elevtallet forandredes i løbet af de 4 år således:

Optaget den 1/4 1944	30 elever
Tilgang fra andre kommuner	2 »
I alt	32 elever
Afgang til andre kommuner	3 elever
» » » af skolens klasser	1 »
Udskr. ved undervisningspligtens ophør... 5 »	
Afgang i alt	9 »
Til eksamen	23 elever

Af de ovennævnte 32 elever bestod 23 eller 71,88 %.

Stormgades skole:

Til mellemskoleeksamen indstilledes fra 2 klasser 20 drenge og 16 piger, der alle bestod med følgende resultat i gennemsnit: IVa: 13,87; IVb: 13,63.

Disse klasser oprettedes den 1/4 1944. Deres elevtal forandredes i løbet af de 4 år, som følgende oversigt viser:

Optaget den 1/4 44	54 elever
Tilgang fra andre af byens skoler	0 »
» » » kommuner	4 »
Oversiddere	0 »

I alt undervist

Afgang

Rest pr. 31/3 48

36 elever

Af de 58 elever bestod 36 mellemskoleeksamen. Grunden til foranstående afgang var:

Bortflytning fra byen	6 elever
Til statsskolen	0 »
Til andre af byens skoler	0 »
Oversiddere	2 »
Til den eksamensfri	0 »
Udskrevet ved u.pl. ophør	14 »
<hr/>	
Afgang i alt	22 elever

Til realeksamen indstilledes fra 2 klasser 16 drenge og 11 piger, der alle bestod med gennemsnitskarakteren: Ra: 13,68; Rb: 14,01.

Af de elever, 41 i alt, der opnåede mellemskoleeksamen i 1947, førtes 28 videre til realeksamen i 1948.

Af disse blev 1 udskrevet i løbet af året. Grunden til udskrivningen var: Overgang til anden uddannelse.

I censuren ved mellem- og realskolen i år deltog foruden lærere og lærerinder ved kommuneskolen 5 af undervisningsministeriet beskikkede og 9 af skolen indbudte censorer.

1949.

Danmarksgades skole:

Til mellemskoleeksamen indstilledes fra 2 klasser 47 elever, 20 drenge og 27 piger, der alle bestod. Gennemsnit 13,57.

Disse klasser oprettedes den 1. april 1945 og ændredes i årenes løb således:

Optaget den 1/4 1945	63 elever
Tilgang fra andre kommuner	7 »
<hr/>	
I alt 70 elever	
Afgang til andre kommuner ...	6 elever el. 8,6 %
» til andre skoler i byen 2	» » 2,9 %
» ved undervisn.pl. oph. 15	» » 21,4 %
Samlet afgang	32,9 % = 23 »
<hr/>	
Rest	67,1 % = 47 elever

Til realeksamen indstilledes fra 2 klasser 27 elever, 13 drenge og 14 piger, der alle bestod. Gennemsnit 13,61.

Klasserne oprettedes med 31 elever, hvoraf 4 overgik til statsskolens gymnasieklasser. Af de 40 elever, der tog mellemskoleeksamen i 1948, tog 27 eller 67,5 % realeksamen i 1949.

Censuren ved mellemskole- og realeksamen i 1949 blev besørget af 40 censorer, hvoraf 13 var beskikket af undervisningsinspektionen og 27 var indbudt af skolen. Af de indbudte var 20 fra Esbjerg.

Jerne skole:

Til mellemskoleeksamen i maj—juni 1949 indstilledes 13 drenge og 10 piger, som alle bestod. Gennemsnit 13,65. Klassen blev oprettet 1/4 1945 med 16 drenge og 10 piger. Der var en tilgang på to elever fra an-

den skole. Der var en afgang på 5 elever: 1 ved bortflytning, 4 udskrevet ved undervisningspligtens ophør. Til realklassen blev tilmeldt 4 piger, som blev overflyttet til Rørkjær skoles realklasse.

Ved mellemskoleeksamenen maj—juni 1949 deltog i den skriftlige og mundtlige eksamen 9 censorer.

Rørkjær skole:

Til realeksamen indstilledes i maj 1949 18 elever, 10 drenge og 8 piger, der alle bestod. Gennemsnit 13,94. Ved årets begyndelse optoges 20 elever fra IVx. 2 piger er udskrevet i årets løb. Af de 23 elever, der bestod mellemskoleeksamenen i 48, førtes 18 (ca. 78 %) til realeksamen. I censuren ved realeks. deltog 9 af insp. beskikkede censorer og 8 lærere fra de kommunale skoler i Esbjerg, Varde og Nordby.

Til mellemskoleeksamenen indstilledes 25 elever, 11 drenge og 14 piger, der alle bestod. Gennemsnit 13,94.

Klassen startede som Ix d. 1/4 45 med	29 elever
Tilgang fra andre kommuner i løbet af de 4 år	5 »
I alt	34 elever
Afgang til andre kommuner	4 elever
» » andre skoler i Esbjerg	1 »
Udskr. ved underv.pl. ophør	4 » 9 »
Til eksamen	25 elever

Af ovennævnte 34 elever bestod 25 eller 73,53 %.

Stormgades skole:

Til mellemskoleeksamenen indstilledes fra 2 klasser 24 drenge, 27 piger, der alle bestod med følgende resultat: IVa gennemsnit: 13,89 (mg), IVb gennemsnit: 14,00 (mg).

Disse klasser oprettedes den 1/4 45. Deres elevtal forandredes i løbet af de 4 år, som følgende oversigt viser:

Optaget den 1/4 45	63 elever
Tilgang fra andre af byens skoler	0 »
» » » kommuner	0 »
Oversiddere	5 »
I alt undervist	68 elever
Afgang	17 »
Rest pr. juni 1949...	51 elever

Af de 68 elever bestod 51 mellemskoleeksamenen. Grunden til foranstående afgang var:

Bortflytning fra byen	3 elever
Til statsskolen	1 »
» andre af byens skoler	0 »
Oversiddere	5 »
Til den eksamensfri	1 »
Udskrevet ved u.pl. ophør	7 »
Afgang i alt	17 elever

Til realeksamen indstilledes fra 1 klasse 14 drenge og 7 piger, der alle bestod med gennemsnitskarakteren: 13,74 (mg).

Af de elever, 36 i alt, der opnåede mellemskoleeksamen i 1948, førtes 22 videre til realeksamen i 1949.

Af disse blev 1 udskrevet i løbet af året. Grunden til udskrivningen var: Overgang til statsskolen.

I censuren ved mellem- og realeksamen i år deltog, foruden lærere og lærerinder ved kommuneskolen, 3 af undervisningsinspektionen beskikkede og 4 af skolen indbudte censorer.

Præliminæreksamen.

1948.

Præliminærkursus på Danmarksgades skole dimitterede den 2/7 1948 sit andet hold, der bestod af 11 elever — 4 drenge og 7 piger — som alle bestod med et gennemsnit af 12,63.

Holdet begyndte med	13 elever
Hertil kom fra IIIxm	1 »
» » » andre kursus	1 »
<hr/>	
I alt	15 elever
Afgang ved bortrejse	1 elev
» af andre grunde	3 elever
Afgang i alt	4 »
<hr/>	
Rest	11 elever

Resultatet er noget ringere end første gang, da gennemsnittet var 13,29, men svarer bedre til, hvad man med rimelighed kan vente af et sådant kursus, idet eleverne denne gang alle, på nær een, var fra skolerne 3. M. klasser.

Da denne klasse fra ende til anden har været i besiddelse af en arbejdsvilje, som man sjældent træffer, og da arbejdstiden for de klasser, der oprettes herefter, vil blive 3 måneder kortere på grund af skoleårets flytning, vil det efter min mening være nødvendigt allerede nu at tage under overvejelse, hvorledes man kan give de følgende hold en forberedende undervisning, dels for at give dem et lidt bedre startgrundlag, dels for at øve dem op i at læse en lektie, således at der ikke skal gå for lang tid, inden de kan tage fat for fuld kraft, og dels for at få større mulighed for at finde frem til de rigtige elever, når den endelige udvælgelse finder sted.

1949.

Til præliminæreksamen indstilledes 10 elever, hvoraf 8 bestod med et gennemsnit af 12,55.

Klassen blev oprettet den 1/4 1947 med 12 elever, 9 drenge og 3 piger, heraf 2 drenge fra andre kommuner. Hertil kom senere 1 pige fra andre kommuner. 3 elever forlod undervisningen i løbet af det første år. Alle de indenbys elever var fra 3.M. klasserne. De 2 af de udenbys elever var ligeledes meget unge. Resultatet bestyrker den opfattelse, at det er meget svært for så unge elever med meget jævn begavelse at tage denne eksamen på 2 år, og at det kun lykkes for de mest energiske at nå et hæderligt resultat, hvis deres fysik kan holde til en 10 timers arbejdsdag i de 2 år.

Skolespareafdelingen.

Esbjerg og omegns sparekasse.

1/8 48—31/7 49.

Udlagt beholdning af sparemærker i 21 skoler	kr.	6.935,00
Solgt sparemærker til skolerne	»	83.240,00
	kr.	90.175,00
Indløst sparemærker for	kr.	71.855,90
Indbetalt kontant	»	15.323,25
Tilskrevet renter pr. 31. januar 1949	»	317,26
» sparepræmie på 385 konti	»	549,00
I alt indgået på 3243 konti	kr.	88.045,41
Udgået 111 konti	»	3.887,76
Saldo pr. 31. juli 1949 på 3132 konti	kr.	84.157,65
Cirkulerende sparemærker pr. 31. juli 1949	»	18.319,10
Skolespareafdelingens samlede indestående pr. 31/7 1949	kr.	102.476,75

Gennemsnitlig salg af sparemærker pr. elev:

I byskolerne:			I landskolerne:		
Skole 1	kr.	14,78	Skole 1	kr.	34,83
„ 2	„	12,62	„ 2	„	28,12
„ 3	„	11,48	„ 3	„	28,03
„ 4	„	9,85	„ 4	„	18,95
„ 5	„	9,64	„ 5	„	16,72
„ 6	„	9,16	„ 6	„	15,83
„ 7	„	8,36	„ 7	„	13,00
„ 8	„	7,08	„ 8	„	8,67
„ 9	„	4,13	„ 9	„	4,35
„ 10	„	2,04	„ 10	„	3,33
„ 11	„	2,00			

Samtlige byskoler kr. 10,44

Samtlige landskoler kr. 17,14

Samtlige skoler kr. 11,03

Skolespareafdelingen oprettedes i august 1948.

Byskolerne nr. 9/11 og landskolerne nr. 9/10 fik først skolesparekasser i januar 1949.

Skolehaverne.

1947—48.

(Ved overlærer A. P. Pedersen).

I beretningen for 1946—47 sluttes med en udtalelse, hvori der udtrykkes håb om, at magistraten ville anvise et jordstykke til erstatning for det skolehaveareal, der nu anvendes til dyrskueplads, så betids, at arbejdet igen kunne komme i gang i foråret 1948. — Da magistraten ikke i løbet af sommeren 1947 anviste et areal, blev der fra skolehavernes leder efter samråd med kommunegartneren foreslået anvist en del af det med »Danakompost« opfyldte areal ved Dano-anlægget; men der er endnu ikke truffet nogen endelig afgørelse desangående, så tidspunkt-

tet for genoptagelsen af skolehavearbejdet i fuldt omfang er endnu ubestemt; men forhåbentlig findes der snarest en løsning.

Man har i 1947, som i de nærmest foregående år, kun haft skolehaver i Rørkjær i drift. Der var her som sædvanlig ret god tilslutning — ca. 115 elever. Haverne blev som i tidligere år passet godt, og forsømmelsernes antal var ringe.

1948—49.

Det har stadig ikke været muligt at få magistraten til at anvise et areal til forøgelse af skolehaver.

En henvendelse til borgmesteren angående det sidste år omtalte areal ved Dano-anlægget gav et negativt resultat. — Der synes ikke at være mulighed for en forøgelse af skolehaverne, før skolen ved Grådybet er opført. Det til denne skole udlagte areal er så stort, at der også vil kunne være plads til skolehaver.

Ved skolehaverne i Rørkjær var tilslutningen som sædvanlig god, og havernes udseende viste, at børnene har arbejdet med flid og interesse. — I vinteren 1948—49 blev haverne påført »Danokompost«, en foranstaltning, som sikkert vil vise sig at være heldig, idet største delen af arealet er tung jord.

Esbjerg og omegns skolescene.

1947—48.

(Ved skoleinspektør P. Waaben).

For eleverne fra Esbjerg kommunes skoler, Nordby skole og Stats-skolen blev der i løbet af skoleåret 1947—48 spillet følgende stykker: »Den kloge Mand« — den 2. oktober 1947. »Jul i Købmandsgården« — den 2. december 1947. »Jeppe på Bjerget« — den 10. december 1947. »Svend Dyrings Hus« — den 24. februar 1948.

1948—49.

Den 21. september 1948 opførte Landsskolescenen Shakespeares »Tvillingerne«. Der var to eftermiddagsforestillinger.

Den 8. november 1948 opførte Poul Wendelbos teaterselskab »Du kan ikke ta' det med dig«.

Den 4. april 1949 var der oplæsning af kgl. skuespillerinde Blanche Funch. Skuespillerinden læste bl. a. »Guldhornene«, »Den ottende Kunst«, digte af Nis Petersen etc.

Esbjerg og omegns skolebio.

1948—49.

(Ved lærer J. Holmberg).

I denne sæson har der været 3130 abonnenter, et tal der har ligget ret konstant de sidste år.

November 1948 vistes et program bestående af 6 af Chaplins små lystspil, der sikkert hos de ledsagende lærere har genkaldt erindringen om deres ungdoms biografbesøg. Naturligvis virkede disse film med den for vor tid mangelfulde teknik også ufrivilligt komiske, men filmene har netop de ingredienser, børn sætter pris på, og der blev leet hjerteligt på tilskuerpladserne.

Januar 1949 havde vi valgt Weysefilmen »Jeg har elsket og levet« i håb om, at de mange kendte melodier skulle fængsle børnene, og det

holdt til en vis grad stik, men i det store og hele var filmen for stillestående for børnene.

Marts 1949 viste Kinoteatret den amerikanske »Et barn eftersøges«, og ved særlig velvilje fik vi den til skolebios abonnenter. Den blev sæsonens store film og har sikkert lært børnene noget om de følger af krigen, som vi kun i ringe omfang har oplevet. Der var mange fugtige øjne, da børnene forlod biografen.

I april måned medvirkede skolebios repræsentanter ved fordelingen af billetter til Jens Bjerres Afrikafilm »Fra Cairo til Cap«, der vist for 1200 skoleelever i Paladshotellets sal.

Færdselsundervisning i skolen.

(Ved lærer A. Skov Thomassen).

Det er vist fra alle sider erkendt, at Esbjerg i uhyggelig grad mangler færdselskultur. Der er det kedelige ved byen, at den både er for stor og for lille. For stor til at man uden risiko kan lade hånt om gældende færdselsregler, og for lille til at der er 100% sikkerhed for, at en overtrædelse af disse færdselsregler medfører ulykken.

En anden medvirkende årsag til denne ringe færdselskultur er, hvor mærkeligt det end lyder, ungdommens interesse og begejstring for sporten. Trafikerede gader er fyldt med driblende små »Viggo Jensen'er«, spurtende »Willy Falck Hansen'er« og broadsiddende »motor-kørere«. Børnene går i den grad op i rollen som sportsfolk, at de udsætter både deres eget og andre trafikanters liv for fare. Det kan i den forbindelse nævnes, at »Udvalget for større færdselssikkerhed« har ladet indspille en grammofonplade med to så populære aktører som Gunnar Nu-Hansen og Osvald Helmuth. Pladen hedder »Fart over feltet«, og hensigten med den er at indprente de unge mennesker, at det rette sted for udførelsen af store sportsbedrifter er sportspladsen og ikke gaden. Denne plade vil nu blive spillet til alle store sportsbegivenheder i Esbjerg.

Det er naturligvis klart, at der altid har været og altid vil blive givet undervisning i færdselslære ved Esbjerg skolevæsen. Hidtil har det stået til de enkelte skoler og de enkelte lærere, hvordan denne færdselsundervisning skulle gives, og det har vist som regel været i gymnastiksalen, den har fundet sted.

Ved enkelte skoler, f. eks. Boldesager, er denne færdselsundervisning i de enkelte klasser blevet afløst af hele skolens færdselsdag. På en sådan færdselsdag gives både en teoretisk og en praktisk undervisning. Den praktiske foregår i skolegården, der ved hjælp af kridtstreger og færdselstavler er omdannet til et stort trafiksystem. Der er rundkørsler, hovedveje, korsveje, fodgængerovergange o. s. v. Man tager en klasse ad gangen, fører den fra sted til sted, og overfører den teoretiske belæring fra timen i forvejen til selve trafikstedet. Til sidst slippes hele klassen løs i trafiksystemet som fodgængere, cyklister og legevognsbilister, og rundt omkring står strenge »betjente« og påtaler ethvert brud på færdselsreglerne.

Det gode ved denne form er for det første, at lærdommen bliver leget ind i børnene, og for det andet at helten her for engangs skyld er ham, der kører rigtigt og hensynsfuldt, (det modsatte er jo desværre som oftest tilfældet på gaden).

I erkendelse af, at man så tidligt som muligt bør give børnene gode færdselsvaner, bliver der tid til anden arbejdet meget med de små børn i grundskolen.

I det materiale, som udvalget for større færdselssikkerhed tilsender skolerne, bliver der taget et dobbeltsigte, nemlig både på forældre og børn. Man søger at drage forældrene med i ansvaret for børnenes opførsel til og fra skole, ved gennem børnene at sende brochurer til forældrene. Disse brochurer viser i manende ord, billeder og statistiske beregninger de farer, som forkert opførsel i trafikken medfører.

Desuden har skolerne liggende færdselsspil og færdselsbilledbøger til at tage frem engang imellem for at forbedre og fæstne børnenes færdselsbegreber.

Desuden har der for de større børn i år i en af byens biografer været vist færdselsfilm med ledsagende foredrag.

Men som sagt, undervisningen i færdselslære har været foretaget individuelt for de forskellige skoler. For at gøre denne undervisning mere ensartet og regelmæssig, ligger man i øjeblikket med planer om en ny undervisningsform. Disse planer ville sikkert allerede have været praktiserede, men de er blevet forsinket ved politikommissær Rasmussens langvarige sygdom.

Det nye i denne undervisning i færdselslære skulle være, at enkelte bestemte klassetrin ved alie skoler får 5—6 timers færdselsundervisning om året, og at denne færdselsundervisning gives af dertil særlig egnede politifolk.

Der kan være delte meninger om, hvorvidt lærerne selv eller politiet skal have disse timer. Rent pædagogisk kan lærerne selvfølgelig gøre det bedst. Men det er vist rigtigt, at netop det, at en politimand kommer ind i klassen, aktualiserer undervisningen og gør et vist indtryk på børnene, og det kan måske være gunstigt for resultatet. En anden ting er, at politiet med kyshånd griber denne lejlighed til at komme i ven-skabelig kontakt med børnene.

I hvert fald bør det forsøges, så man kan finde frem til den bedst mulige form.

Færdselskulturen i Esbjerg er sløj, og skal den forbedres, må det ske gennem børnene.

Skole-vandreudstillingen.

(Ved viceinspektør Aage Jørgensen).

I al stilfærdighed er der i løbet af nogle år anskaffet så mange farve-reproduktioner af gode malerier til kommuneskolerne i Esbjerg, at man har kunnet lave en pæn vægudsmykning i nogle få lokaler på hver skole. Man har vel lov til at betragte dette som skoleautoriteternes erkendelse af, at vi foruden undervisning og kundskabspåfyldning også bør byde vore elever kultur i skolen, i dette tilfælde malerikultur. Nu er og bliver reproduktioner, selv de finest udførte, alligevel kun surrogater for kunsten. Men den smukke lille begyndelse vil sikkert også føre til, at vi med tiden kan gå over til at hænge originale kunstværker (malerier, akvareller, tegninger) på væggene. Og så ønsker vi god kunst. For de unge er det bedste ikke for godt.

Skole-vandreudstillingen på Danmarksgades skole 1.—15. april 1948 bestod af over 100 betydelige originale kunstværker fra Zahrtmann til

vor tid, altså spændende over ca. 75 år. Et stykke dansk kultur brød pludselig ind i klasseværelset til børnene og virkede på en stærkere og friere måde end undervisning og lærebøger. Det raslede med diskussioner i frikvartererne. Det regnede med fordømmelser og anerkendelser. Særlig den yderliggående del af nutidskunsten fik en hård medfart. Inspektionen måtte se stort på ureglementerede besøg i frikvartererne i de 10 lokaler, hvor kunstværkerne hang.

En uge efter ophængningen kom maleren professor Georg Jakobsen og gennemgik ca. 10 af malerierne for de store elever (ca. 200). Alle var enige om, at det var en udmærket gennemgang, der lærte tilhørerne at se på maleriet som et særligt stykke kultur og ikke som en blot og bar gengivelse. Mange af de tilstedeværende fik et andet syn på maleriet, og nutidens malerier rykkede dem ind på livet. Selv Lundstrøms opstilling og Egill Jacobsens abstrakte billede blev til fint maleri.

Udstillingen var åben for publikum hver dag nogle timer efter skoletid og blev besøgt af børnenes forældre og andre kunstinteresserede. Til omvisning meldte sig et par klasser fra andre skoler, en klasse unge mennesker fra Teknisk Skole, en ungdomsforening samt et par aftenhold af voksne. Desuden omvistes tre klasser fra Danmarksgades skole.

Der er ingen tvivl om, at udstillingen har haft stor betydning for mange af de større elever. De har i den halve måned levet sig ind til den gode kunst. Nogle er kommet den meget nær. Alle er kommet den nærmere.

Skolerne på missionsudstilling.

(Ved skoleinspektør frk. M. Hald).

I dagene 14.—18. april 1948 afholdt DMS (Dansk Missionsselskab) en udstilling »Med Bud til Orienten« i Esbjerg missionshus.

Udstillingen besøgte i alt af 15300 mennesker, hvoraf ca. 8000 var skolebørn fra Esbjerg og omegn. Formiddagstimerne var forbeholdt skolerne, og børnene fik udstillingen forevist sammen med deres lærere på den måde, at de var delt i hold, der hvert blev anbragt ved et af udstillingens stands, og ved et klokkesignal i højttaleren skiftede holdet til næste stand. Ved de forskellige stands var der missionærer (i alt 26) og andre i missionslandenes dragter til at fremvise og fortælle om de udstillede genstande.

I det ret store missionshus var der ikke blot en vrimmel af brugsgenstande, smykker, dragter o.s.v., men også et veritabelt kineserhus, et buddhisttempel, et indisk interiør og en arabisk stue. Desuden var der et utal af billeder, grafiske fremstillinger, reliefkort med indlagt elektrisk lys, en missionshistorisk afdeling og meget andet.

Skoleeleverne var indbudt til gratis at se udstillingen, og der var tilmed udsat 3 præmier à 25 kr. for de bedste stile om udstillingen.

Skolekommissionen havde givet tilladelse til, at børnene fik fri til at besøge udstillingen. Man må altså have ment, at det ville være en værdifuld oplevelse for børnene at få.

At børnene var glade for at se den farvestrålende udstilling og de mange smukke og fremmedartede genstande, er der ingen tvivl om. Det er også sandsynligt, at skolens undervisning i geografi og religion har fået værdifulde impulser ved den indsigt i orientens liv, som udstillingen gav.

Men hvordan virkede alt dette på børnene? Fik de andet ud af det

end en fornøjelig afveksling i skolens hverdag? Var der noget værdifuldt, som bundfældede sig i børnenes sind? Kan det tænkes, at det dog ret overfladiske og kalejdoskopiske kendskab, som et besøg på udstillingen gav til de fremmede egne, kunne virke som geografisk appetitvækker? Er det rimeligt at antage, at børnene fik missionsinteresse vakt eller uddybet ved et sådant besøg?

Det kan være svært at svare på disse spørgsmål. I tiden fremover vil glimt i de daglige undervisningstimer vel vise, at enkelte børn fik en hel del ud af udstillingen, og at den for andre ret snart blev en glemt billedbog.

Men mens indtrykkene endnu er friske, har jeg prøvet at spørge enkelte børn i forskellige aldre lidt ud om deres mening om udstillingen.

Først en lille knægt på 7 år: Var det morsomt at se missionsudstillingen?

Ja, og kineseren var den sjoveste. Jeg snakkede med ham. Men han havde ikke hylster på neglene. Han havde selv lavet nogle sager, han solgte. Han gik i kjole.

En lidt større pige: Der var så mange fine smykker. Nogle af dem var perlekranse, men der var også krans af tørrede nelliker og nogle kærner; de duftede så fint. Der var også afguder; de var grimme. Hedningerne er bange for dem, for de tror, der bor onde ånder i dem.

Jeg spurgte derefter en pige fra 4. klasse, hvad hun syntes bedst om. — Det tempel, der var midt i salen, var så fint, men jeg syntes, det var morsomst at se det lille barn fra Arabien. Det hang i en køje inde under sengen. Og så var der en kløpind, som de kunne klø sig på ryggen med, men det var et andet sted; det var henne ved missionæren fra Kina. I Kina har de ikke rigtige bogstaver, men nogle sære tegn, som de kan læse, men de begynder bagfra. Kineserne ryger både opium og tobak. Opium er giftigt, de kommer til at sove og drømme, når de ryger det.

En stor dreng fra 2. mellem var særlig interesseret i våben. Han beskrev ret indgående de forskellige slags våben, han havde lagt mærke til, både fra Indien og Arabien.

Et par drenge fra 3. mellem svarer på mit spørgsmål om, hvad de syntes om udstillingen: Den var knippel! Men vi havde alt for lidt tid. Det var spændende at høre missionærerne fortælle, men lige midt i det hele ringede klokken, og vi skulle videre. Men vi gik derop igen om eftermiddagen, og så kunne vi da selv bestemme tiden. Vi var også ovre i Anneksskolen og se farvefilm. Den var morsom, det vil sige, den var ikke spændende, men det var morsomt at se den.

Synes I, at I har lært noget af at se udstillingen?

Nå, ja, måske ikke lige sådan noget, vi kan bruge i timerne, men vi har da fået meget at vide, som vi ikke vidste, og det var morsomt at se det meste af det.

Hvorfor tror I, at man laver en sådan udstilling?

Ja, det er vel for, at vi i de kristne lande skal lære noget om hedningerne, så vi kan se, at det er nødvendigt, at missionærerne rejser ud til dem.

Hvorfor mener I, at det er nødvendigt?

Fordi hedningerne ikke kender Gud, og så lever de i frygt for de onde ånder.

— — —

Jeg spurgte flere, men disse svar kan tages som typiske. Børn fæster sig ved enkeltheder og har ikke megen sans for helhed og sammenhæng. Kun enkelte af de store børn havde tænkt over meningen med udstillingen og forstået, at der var en hensigt med, at de fik lov til at se den: De skulle have et indtryk af livsvilkårene i hedningeland.

Esbjerg kommunale skolelægetilsyn.

(Ved skolelæge L. M. Jakobsen).

1947—48.

Skolelægearbejdet er gået jævnt efter de tidligere afstukne linier. Redegørelsen her omfatter som tidligere år eleverne i normalklasserne, idet dr. Karen Frandsen vil omtale børnene i hjælpeklasserne.

Alle elever er undersøgt, 5603 ved skolelægen, mens fire har gjort brug af retten til undersøgelse ved privat læge. Hertil kommer 19 børn fra Sct. Nicolaj skole. Der er foretaget 864 kontrolundersøgelser.

Undersøgelsen hos ørespecialist er gennemført som før med individuel prøve af hver elev i 2. klasse, i 4. klasse og i 2. M. klasse eller IV. mellemskoleklasse, og alle børn med høredefekt fanges her, og den nødvendige behandling institueres. Henvisning til øjenspecialist sker fra skolelægen gennem barnets private læge.

I løbet af skoleåret er *alle* børn tilbudt Calmettevaccination. Mens vi indtil for to år siden først vaccinerede mod tuberkulose i afgangsklasserne, begyndte vi fra begyndelsen af skoleåret 46—47 at vaccinere alle børn i 1. klasserne og samtidig at tage så mange som muligt af de mellemliggende klasser, og i løbet af året 47—48 er vi »nået igennem«, så vi nu har praktisk talt alle børn, der ikke er spontant tuberkulinpositive, vaccineret mod tuberkulose. Det store arbejde er gennemført af tuberkulosestationen, der velvilligt har indrettet diagnosestation på Østre skole, så vi med spild af et minimum af tid har fået gennemført dette store og vigtige profylaktiske fremstød.

Som omtalt sidste år fik vi begyndt med et lille drenge- og et lignende pigehold fra 1. klasserne med særlig holdningsgymnastik, hvor mas-søse frøken Astrid Petersen 2 gange $\frac{1}{2}$ time ugentligt prøvede at rette disse børns særlige holdningsfejl. Vi har fået lov at fortsætte dette pionerarbejde, således at disse børn har fortsat i vinter, mens et nyt hold drenge og piger fra de nye 1. klasser er begyndt forfra. Der er slet ingen tvivl om, at især dette andet års øvelser har givet resultat, og vi håber at kunne gennemføre disse specielle gymnastiktimer endnu et år eller to, så børnene i 3—4 vintre får opøvet deres muskulatur og får lært, hvordan de bedst selv kan forebygge forværring. (Se billeder ved side 33).

Forholdet mellem spor af engelsk syge og holdningsfejl og platfod viser samme konstans som omtalt i tidligere årsberetninger. Vi mener at kunne spore spædbørnssundhedsplejerskernes indsats ved en lavere procent af børn med tegn på overstået rachitis og med dertil hørende holdningsfejl og platfod. Der er dog ingen tvivl om, at der endnu mangler meget i, at småbørn får den tilførsel af vitaminer, de skal have, nemlig ekstra tilskud af tran eller et andet præparat *sommer* og vinter de to første leveår. Sikkert vil nu også de profylaktiske undersøgelser af børn før skolealderen virke i den rigtige retning.

1947—48	Danmarksg. skole		Stormgades skole				Vestre skole				Østre skole				Rørkjær skole				Jerne, Boldesager, Gammelbykskoler				Veldbæk, Tourupskoler				Antal tilfælde ialt	Henvist i alt				
	Børn i alt 5607		Pig. 446		Dr. 391		Pig. 529		Dr. 538		Pig. 438		Dr. 457		Pig. 399		Dr. 431		Pig. 526		Dr. 529		Pig. 441		Dr. 446				Pig. 18		Dr. 28	
	Diagnose		Antal	Henvist	Antal	Henvist	Antal	Henvist	Antal	Henvist	Antal	Henvist	Antal	Henvist	Antal	Henvist	Antal	Henvist	Antal	Henvist	Antal	Henvist	Antal	Henvist	Antal	Henvist			Antal	Henvist	Antal	Henvist
Overvægt	30	1	12	1	36	1	19	19	15	28	1	13	30	23	1	49	1	28											302	6		
Undervægt	129		115		78	1	69	59	51	157		96	2	106	107	86	84											1145	4			
Sygt udseende	10		11		2		1	5	2	3		12		8	11	4	10											79				
Snævset hudpleje	4		15		4		13	2		4		11		7	16	5	8											98	1			
Talefejl			3		1		4			6	1	10		2	2		3											38	1			
Synssvækkelse	30	9	24	5	7	4	10	5	4	12	1	27	7	15	2	11	8	10	9	11	8	11	7					173	73			
Blefritis	7		3	1	17		12	1	1	2		6		2	10		5	2										74	4			
Høredefekt			2		1		3	2		1		1		2	1		1	1										18	7			
Otitis	1		3	1	2			2		2		3	3				1											15	6			
Næsesygdomme	9	3	10	6	6	1	10	4	1	14	7	5	3	12	3	8	1	7	4	5	2	2						93	34			
Mandler	57	2	55	4	61	3	63	64	7	48	8	65	7	74	7	71	6	66	7	81	8	59	5	11	2	5		780	71			
Polypper	2	2	6	6	2	2	4	6	5	10	9	7	6	2	2	5	5	1	1	6	4	5	4					56	50			
Kirtler	21		45		41		45	27		26		20		56		29		64		39	1	60						474	2			
Fnat	1	1	1	1	2		5	2				2	2	3	3	3	3											17	12			
Nældefeber	7		7	1	6		5	3	1	3		11	2	8	2	2		6										68	8			
Smitsår			1		2		3			3		1		3	1	3	1	4	3	2								21	6			
Blødmangel	1	1	4	3	11	10	14	14	13	12	19	19	8	6	8	8	5	5	16	12	7	6						115	104			
Ufrivill. vandladning	4		7		3		12	1	9		9	1	5		17	1	9	2	2	2								92	6			
Brøk	3	3	1		2		4	1	1	2	2	4		2	1	1	1	6	3	1		5	2					32	13			
Æggehvite i vandet	3	3	2	2	3	2	1	3	3	2	2	2	2		2	2	2	1		2	1							18	15			
Sukker i vandet																																
Pus i vandet																																
Hjertesygdom	5	1	4		4		4	4		4		1		4		5		5		7		6						54	1			
Bronchitis	2		3		2					1		4		2								1							15			
Mavesygdom	12		8		8	2	8	6		5		12	1	7		1	1			1		1						69	4			
Orm			1		4		5	1		2	1	2		3		1		3	1	2	1	2	1					26	5			
Spor efter eng. syge	142		161		139		172	16		131		128		152		168		155		137		136						11	14			
Platfod	70	3	55	3	80	1	73	49	1	53	1	41	1	45	4	77	1	46		52	1	36					4	6	687	16		
Holdningsfejl	147	8	137	3	168	3	146	116		91	4	116	1	112	1	149	1	125	4	112		108					7	11	1545	25		
Farveblindhed			10		10					3				9		1		9				9							52			
Ret. testis			7	2			13	1		16	3			8	3			15	3			20	5					79	17			
Vari coccle			15				14			7				8				4				4							52			
Phimosiis			5				4			9				11	1			3	1			2							34	2		

1948—49 Antal: I alt 5998 Diagnose	Danmarks- gades skole				Stormgades skole				Vestre skole				Østre skole			
	Pig. 449		Dr. 391		Pig. 519		Dr. 515		Pig. 494		Dr. 499		Pig. 445		Dr. 433	
	Antal	Henvist	Antal	Henvist	Antal	Henvist	Antal	Henvist	Antal	Henvist	Antal	Henvist	Antal	Henvist	Antal	Henvist
Overvægt	23	1	15	1	23		16	1	27	1	33		38	2	19	1
Undervægt	143	2	125	2	90	2	77	2	53	2	37	1	128	2	105	
Sygeligt udseende	5		1		5		5		2		1		2		5	
Dårlig hudpleje	6		9		3		7		1		9	1	6		13	
Talefejl	1		1		1		5		1		6	1	1		4	2
Synssvækkelse	37	13	27	7	14	7	7	6	14	7	16	9	30	9	16	5
Blefaritis	5		3		7		4	1	4		5	1	6	1	4	
Høredefekt	2	1	1		3	2	2	1	2		1	1			2	2
Otitis	1	1	5	1	5	2	5	5	1				3	3	4	3
Næsesygdomme	6	1	14	4	5	3	9	5	1	1	6	2	11	4	19	11
For store mandler	64	3	49	1	68	2	60	6	48	6	46	9	72	5	80	8
Polypper	6	6	6	4	8	4	16	14	7	6	7	6	11	10	12	11
Kirtler	12		31		15	1	18		13		20		20		54	3
Fnat	2	2	1	1	1	1	4	4	1	1	1	1	3	3	3	3
Nældefeber	6	1	13	2	5		7		5		5	1	5	1	13	1
Smitsår	1	1	2	1	2	2	5	4	3	2	5	3			1	1
Blodmangel	11	11	9	9	26	18	30	17	38	33	24	22	13	11	15	15
Ufrivillig vandladning ..	2		13	1	10		13		5		15	1	3		16	1
Brok (umbilic.)	9		6		7		4		11		9		17		7	
Brok (ingv.)	2	1	3	1	1		9	3	3	1	4	2	7	2	10	6
Alb. uri			2	2	7	3	3	3	4	4			1	1		
Glykos uri	1	1														
Hjertesygdomme	4		3		1		2	1	6	1	2	1	1		6	1
Mavesygdomme	11	1	6		2		1		3	3	1	1	13	1	5	1
Orm	1		2	2	5	3	6	2	7		4	2	3	1	2	2
Spor efter eng. syge	156		167		131		180		125		141		168		182	
Platfod	77		56	2	86	2	85	2	60	3	65	2	55	1	71	3
Holdningsfejl	131	6	114	3	123	1	122	2	128	2	118	3	135	4	121	5
Farveblindhed (12 årige)	1		9				4				3				3	
Ret. testis			8	1			16	2			10	2			8	2
Vari cocele			15				15				10				6	
Phimosi s			5	1			10				2				8	1

For vore 883 børn i 1. klasserne finder vi følgende tal:

af 883 børn har 265 = c. 30 % tegn på rachitis,

af 883 børn har 219 = c. 24 % holdningsfejl,

af 883 børn har 57 = c. 6,5 % platfod,

af 57 børn med platfod har 44 = c. 80 % tegn på tidl. rachitis,

af 57 børn med platfod har 32 = c. 77 % holdningsfejl,

af 265 børn med tegn på tidl. rachitis har 160 = c. 64 % holdningsfejl,

af 219 børn med holdningsfejl har 122 = c. 55 % tegn på tidl. rachitis.

Tallene taler for sig selv, — som i tidligere årsberetninger påpeget.

Bemærkninger til tabellen side 29:

Tallene viser en forbavsende konstans. De forholdsvis mange under-
vægtige børn er ikke udtryk for underernæring, men i det langt over-
vejende antal tilfælde udtryk for en konstitutionstype: spinkle, gracile
børn, der simpelthen ikke skal veje så meget som børn af en kraftigere
bygning med stærkere udviklet muskulatur og mere subcutant væv. Er
blot børnene raske og friske, er den tynde lige så sund som den buttede.

Rørkjær skole				Jerne skole				Boldesager skole				Gammelby skole				Veldbæk, Tourup skoler				Antal i alt	Henvist i alt
Pig. 662		Dr. 579		Pig. 195		Dr. 202		Pig. 161		Dr. 157		Pig. 110		Dr. 127		Pig. 25		Dr. 35			
Antal	Henvist	Antal	Henvist	Antal	Henvist	Antal	Henvist	Antal	Henvist	Antal	Henvist	Antal	Henvist	Antal	Henvist	Antal	Henvist	Antal	Henvist		
45		36	1	14		9		27		17		9		8		1		1		361	8
03	3	189	2	24		39	1	12		19		18		19		2		4		1148	19
13		9		2	1	3								3						56	1
1		9				1				1		3		7						76	1
1		5	2			1								1						28	6
8	8	12	12	2	1	2	1	3	3	3	2	4	4	5	5			1	1	201	100
6	2	4	1	1		2	1	3				1		5		1	1	1		57	8
1		3	2									1	1							18	10
5	2	9	3	3	1	2	2			2	1	1	1	3	2					49	26
6	4	9	3	3	1	3	3	5	2	3	2	4	4	1		1	1			106	51
81	4	79	11	32	2	35	4	38	4	22	3	17	3	17		2	2	1	6	816	72
5	5	18	14	7	5	4	4	7	4	1	1	2	2	5	5			2	1	125	104
23		54	1	6		15		7		16		6		16		2		2		330	5
1	1	3	3					1	1											21	21
9		14		2		2		2		3		1							1	93	6
4	2	3	2			1		2						4	3	1	1			32	22
18	16	28	22	11	10	15	12	7	4	3	3	2	2	1		1	1	2	2	254	198
8		17	3	4		5	3	1		2		2								116	9
12		9		1		5		4		2		4		2		1		2		112	
2	1	2	2			3	2	1		1				1						49	21
2		2	1	1	1	1	1	1	1											24	19
																				1	1
4		6	1	4	1	4		2		2										47	6
		1										1	1							44	8
1		1		2		1														33	12
91		195		72		60		42		58		40		42		10		18		1975	
89	4	85	2	35	1	26	2	26	2	32	3	18	1	16	2	5		5		892	32
69	2	135	3	60	1	39		25		41		37		32		3		11		1544	32
		4				2		1		1				1						29	
		17	2			13	4			2				4						79	13
		7				4				2				1						61	
		3	1			1				1				1						40	3

»Mavesygdommene«s antal er gået stærkt ned. Disse børn har forsømt meget på grund af »ondt i maven«, oftest uden noget påviseligt organisk grundlag. Vi har gennemført en udstrakt kontrol og i nogen grad øvet psykoterapi. Antallet kan sikkert endnu reduceres ad denne vej og en del spildte skoledage undgås.

1948—49.

Ved gennemførelsen af skolelægeloven landet over er også gennemført en standardisering af årsberetningerne, der herefter skal udsendes på bestemte af ministeriet godkendte formularer. Da disse imidlertid kom frem så sent, at man mange steder, bl. a. i Esbjerg, var så langt fremme med arbejdet, at det dels ville svække pålideligheden af tallene og dels kræve et meget stort ekstra arbejde, hvis man skulle benytte de nye formularer, har ministeriet dispenseret for skoleåret 1948—49, hvorfor årsberetningen fremkommer i den sædvanlige skikkelse endnu i år.

Arbejdet med skolelægetilsynet er gået som tidligere, og beretningen her omfatter undersøgelsen af 5998 børn i normalklasserne, mens læge

lige elever 3 gange i løbet af skoletiden — foruden de enkelte børn, der fanges ved skolelægens gennemgang og sendes til særskilt prøve og behandling. Denne enestående og meget effektive omsorg for skolebørnernes høreevne er medvirkende til, at Esbjerg stadig står med så lave tal for ørebetændelse og høresvækkede børn, som man iøvrigt ingen steder finder det her i landet.

Øjenlægen modtager stadig kun børn gennem private læger.

Den gennemførte Calmette-vaccination har vist sin ubestridelige værdi, som vil fremgå af beretningen fra tuberkulosestationen.

Under henvisning til tabellen kan der ved sammenligning mellem tallene fra i år og tidligere være grund til at bemærke:

Der er fundet betydeligt flere tilfælde af blodmangel (4,2 %), vel et udtryk for en mere ihærdig søgen i form af flere blodprøver.

Der er fundet 106 med ufrivillig vandladning. Denne lidelse er i meget høj grad milieubetinget og må opfordre lærere og læger til at trænge til bunds i barnets forhold især i hjemmet og om muligt hjælpe på det, der er skævt. I hvert fald kan man prøve at *forstå* barnet. Vi har her at gøre med en typisk »psykosomatisk« lidelse, hvor behandlingen i ganske overvejende grad er af psykologisk natur. Når kun 9 af de 106 er henvist til læge, er det netop et udtryk for, at det ikke er egentlig lægehjælp, der tiltrænges. Noget lignende kan siges om »mavesygdomme«, der i år kun er noteret hos 44. Som tidligere påpeget har disse børn kun sjældent nogen organisk lidelse i mave eller tarm. De er illustrationer til den kendsgerning, at en ulystfølelse eller en utryghedsfølelse giver sig et somatisk udslag, her med »ondt i maven«. Vi har i overensstemmelse med denne opfattelse i stor udstrækning taget os af disse børn, talt med børnene eller moderen, fået dem op »til kontrol« og således fulgt dem op, og resultatet synes at ses gennem tallene de sidste 4 år, hvor henholdsvis 2,4 %, 2 %, 1,2 % og nu sidst 0,73 % møder med hyppige for sømmelser p. gr. a. »mavesmerter«.

Holdningsfejl og platfod figurerer med tal som sædvanligt, og der er hvert år gjort opmærksom på forbindelsen mellem disse og de tilsvarende tal for børn med spor efter »engelsk syge«. Vi har fået lov at fortsætte vore små hold med massøse frøken Astrid Petersen som leder af særlig holdningsgymnastik for nogle af disse børn, så vi nu får lejlighed til at følge dem fra 1. til og med 4. klasse. Resultatet ses stedse tydeligere på de elever, der således gennem 4 vintre er med til denne holdningsgymnastik.

Vi har forsøgt at få et indtryk af, hvor mange af disse holdningsfejl der fremkommer under skolegangen. Vi har i den hensigt gjort materialet op i 1. klasserne og i 5. klasserne og finder her følgende: 45 har i løbet af skoletiden fået udviklet en kyfose (rundryg), 12 en scoliose (skæv ryg) og 11 en lordose (svejryg). Tallene er store nok til at få os til at overveje, om vi kan gøre noget for at undgå denne udvikling, om gymnastikken kan effektiviseres eller lægges om, om børnene kan aflastes, eller en normal udvikling på anden måde kan sikres. Her må især tænkes på to ting:

1. Børnenes kost. På dette felt kan måske skolen gøre noget gennem den ændrede skolebespisning, hvor oslofrokosten må anses for at være en bedre »beskyttende kost« end den tidligere her i byen praktiserede varme ret, men hvor vi alligevel mangler en effektiv tilførsel af vitamintilskud gennem vinterhalvåret. Det bør være hjemmenes opgave at Karen Frandsen vil redegøre for undersøgelsen af eleverne i hjælpe-

Fra børneoploget på Grundlovsdagens 100-års jubilæum

Holdningsgymnastik

klasserne. Fem børn er undersøgt ved privat læge. Der er udført 916 kontrolundersøgelser, og eleverne i Sct. Nicolaj skole var i år 22.

Af overlæge S. Fr. Nielsen gøres stadig det samme store og uhyre betydningsfulde arbejde med systematisk individuel høreprøve af samtlige børnene levertran, men kan man få dem til det? Eller burde skolen tage den ikke ubetydelige udgift at give børnene levertranpiller hele vinteren?

2. Børnenes stilling. Her er stadig alt for mange skoleborde alt for små i forhold til børnenes størrelse. Med det voksende børneantal og den deraf stadig øgede mangel på klasselokaler må eleverne vel snarest i stigende grad gå fra lokale til lokale og således mangle bestemte pladser ved bestemte borde, der passer nogenlunde i størrelse. Når man betænker, at vore børn bliver større og større generation efter generation, og at bordene ikke vokser tilsvarende, kunne man dog måske hjælpe noget ved at anskaffe en del nye skoleborde i ret store størrelser.

Der bør gøres, hvad der er muligt, for at sikre den opvoksende ungdom en sund legemlig udvikling gennem skoletiden.

Lægeberetning for hjælpeklasserne - skoleåret 1947—48.

(Ved læge frk. K. Frandsen).

Lægeundersøgelserne i hjælpeklasserne har været fortsat efter de samme retningslinier som tidligere. Børnene undersøges 4 gange årligt; de vejes og måles ved alle undersøgelserne, og 1 gang årligt foretages syns- og høreprøve hos alle børn, og der undersøges for farveblindhed inden udskrivningen af skolen.

Tuberkulinundersøgelserne foretages som tidligere i samarbejde med den stedlige tuberkulosestation. Calmette-vaccinationen af de tuberkulinnegative børn, hvis forældre sanktionerer, at vaccinationen foretages, er i fuld gang og foretages ligeledes af tuberkulosestationen.

Intelligensundersøgelserne foretages af skolepsykologen, og i de tilfælde, hvor der er særlige vanskeligheder, henvises børnene til undersøgelse hos skolepsykiateren, dr. med. fru Dickmeiss. Det har blandt andet drejet sig om afgørelsen af, hvorvidt nogle børn skulle henvises til åndssvageforsorg, samt vejledning vedrørende børnenes fremtid.

Børnene i hjælpeskolen er stærkt miljøoprægede, og det kan derfor volde vanskeligheder at skabe forståelse for selv de mest elementære hygiejniske begreber. Man må med forventning se hen til den tid, da blandt andet skolebadningen kan genoptages i fuldt mål.

Rent legemlige defekter, som ofte medfører lange forsømmelser, sætter også i høj grad sit præg på disse børn.

Forældrenes interesse for børnene og deres helbredstilstand strækker sig fra ren ligegyldighed til den mest levende interesse og omsorg, hvilket betyder, at nogle forældre aldrig trods opfordring kommer til stede ved lægeundersøgelserne, medens andre trofast møder gang på gang.

I alt har 75 % af forældrene været til stede ved een eller flere lægeundersøgelser.

Skolesundhedsplejersken aflægger dog besøg i alle nyindmeldte børns hjem og iøvrigt, når det er påkrævet, så helt uden kontakt med hjemmene er man ikke.

I skoleåret 1947—48 deltog 81 børn fordelt i 7 klasser i lægeundersøgelserne.

Der fandtes følgende sygelige tilstande:

	Drenge	Piger	Henvist til læge
Overvægt	3	4	
Middelvægt	35	16	
Undervægt	13	10	
Utilfredsstillende hudpleje	11	8	
Holdningsfejl	35	18	
Spor af engelsk syge	18	6	
Platfod	13	3	3
Svulst af kirtler	23	20	
Talefejl	4	1	
Øjensygdomme	2	3	1
Nedsat synsstyrke	4	5	
Sygdomme i næse og svælg	3	0	
Forstørrede mandler	10	5	
Øreflod	0	2	
Nedsat hørelse	0	1	
Hjertefejl	0	1	
Broktilfælde	0	0	
Retentio testis	7	0	4
Phimosi s	2	0	1
Børneorm	1	0	1
Smitsår	3	0	3
Scabies	1	1	2

Lægeberetning for hjælpeklasserne i skoleåret 1948—49.

(Ved læge frk. K. Frandsen).

I lægeundersøgelserne deltog 83 børn fordelt i 7 klasser.

Der fandtes følgende sygelige tilstande:

	Drenge	Piger	Henvist til læge
Overvægt	3	1	
Middelvægt	42	17	
Undervægt	15	4	
Utilfredsstillende hudpleje	20	1	
Holdningsfejl	31	13	
Spor af engelsk syge	24	4	
Platfod	16	7	3
Svulst af kirtler	23	15	
Talefejl	5	1	
Øjensygdomme	3	2	2
Nedsat synsstyrke	6	2	
Forstørrede mandler	15	3	2
Øreflod	0	1	1
Nedsat hørelse	1	1	
Hjertefejl	0	1	
Broktilfælde	0	0	
Retentio testis	7	0	3
Phimosi s	2	0	1
Børneorm	0	1	1
Smitsår	1	0	1
Scabies	2	0	2
Enuresis nocturnae	3	0	
Kramper	2	0	

Skolesundhedsplejerskernes virksomhed 1947—48.

Arbejdet i 1947—48 har ligget som de foregående år. Det sædvanlige rutinearbejde med urinundersøgelser o. lign. før lægeundersøgelserne samt kontorarbejdet har fulgt de gamle retningslinier.

I 1946—47 blev ca. halvdelen af alle eleverne ved Esbjerg kommunale skolevæsen vaccineret mod tuberkulose. I 1947—48 har den resterende halvdel været sendt ud til vaccination. Kun få forældre har ikke ønsket deres børn vaccineret.

I august-september har personalet ved skolevæsenet været til gennemlysning.

Der gøres synsprøve på alle 1. kl. og 4. kl. før lægeundersøgelsen, eventuelle uregelmæssigheder efterprøves af skolelægen ved undersøgelsen.

Ved klassebesøgene gør vi hygiejne- og sundhedspropaganda blandt børnene, ser hænder og negle efter, taler lidt med dem om renlighed, ernæring og gode vaner. Desværre kan håndvask, før madpakken spises, endnu ikke gøres obligatorisk, da den herskende mangel på håndklæder og sæbe stadig gør sig gældende. Propagandaen for bedre hygiejne vil først få den rette slagkraft, når disse mangler helt kan afhjælpes.

Samarbejdet med hjemmene og skolerne har været godt, og så meget som muligt prøver vi at udvide dette samarbejde.

Eleverne er undersøgt for utøj 3—4 gange i det forløbne år. Ved klager fra skole eller hjem er klassen undersøgt ekstra.

En del elever er af ørespecialisten henvist til behandling hos sundhedsplejerskerne.

Hjemmebesøg	570
Småskader	458
Moroprøver	8286
Mantoux	185
Utøj	2,17%

Esbjerg kommunale skoletandklinik 1947—48.

(Ved overtandlæge S. Å. Vedel-Petersen).

I efteråret 1947 havde vi den glæde at kunne åbne den ny tandklinik på Rørkjær skole. Den blev, takket være den offervilje, der blev vist fra byrådet og skoleudvalget, og den udmærkede indsats og det gode arbejde, der blev ydet af alle, der havde med sagen at gøre, særdeles nydelig og praktisk indrettet, og den vækker almindelig anerkendelse og beundring hos alle, både sagkyndige og ikke sagkyndige, der har haft lejlighed til at bese den.

Den består af 2 kliniklokaler, teknik, kontor og venteværelse.

Den blev åbnet den 1. november, og personalet består af en tandlæge og en klinikassistent.

Efter planen var det meningen, at eleverne fra Rørkjær, Jerne, Gammelby, Veldbæk og Tourup skoler skulle behandles på den nye klinik, men da der desværre stadig ikke er ansat den hårdt tiltrængte nye assistent på klinikken på Danmarksgades skole, har vi, for at fordele elevantallet så ligeligt som muligt til de for hånden værende tandlæger, også måttet overføre eleverne fra Boldesager skole til klinikken på Rørkjær. At dette er meget uheldigt, siger sig selv, og dersom dette assistent-

spørgsmål ikke snart bliver løst, må det tages under overvejelse også at overføre eleverne fra Østre skole til klinikken på Rørkjær.

Som følge af åbningen af den nye klinik blev der ansat to nye klinik-assisterter, således at personalet ved skoletandklinikken for tiden består af 3 tandlæger, 1 kontorassistent og 3 klinikassisterter.

I det forløbne år omfattede den regelmæssige behandling med efter-syn 2 gange om året 1.—2.—3.—4.—5., 1. M., 2. M. klasserne, I. M., II. M., III. M., IV. M. fra skolerne i Esbjerg og desuden 1.—2.—3. klasserne fra skolerne i Boldesager, Gammelby, Jerne, Veldbæk og Tourup.

Endvidere er der udført den sædvanlige behandling af eleverne i de andre klasser.

Der blev behandlet 2102 piger og 2068 drenge, i alt 4170 elever.

Oversigt over den systematiske behandling af eleverne i 1. klasserne:

Antal børn		De forskellige behandlings antal						
Behandlede	Ikke behandlede	Fylgning		Extraktion		Rodbehandling	Andre behandlinger	I alt
		Blivende tænder	Mælketænder	Blivende tænder	Mælketænder			
735	65	1559	84	4	135	33	155	1970

Oversigt over hele den systematiske behandling i året 1947—48:

	Piger	Drenge	I alt
Rodbehandlinger	155	110	265
Sølvplomber	4517	3459	7976
Emaljplomber	1078	694	1772
Cementplomber	18	19	37
Tandudtrækning, blivende tænder	137	131	268
do. mælketænder	503	354	857
Andre behandlinger	1058	850	1908
do. mælketænder	387	326	713
	7853	5943	13796

Der er foretaget bedøvelse af tandkødet i ca. 1300, reguleringer i 53 tilfælde. Der er lavet 17 stifttænder, 15 støbte kroner, taget 161 røntgenbilleder og udført 23 operationer. Ca. 80 elever er behandlet med natriumflourid.

1948—49.

I skoleåret 1948—49 kom skoletandplejen et skridt videre i den tidligere planlagte udvikling, idet der blev ansat endnu en tandlægeassi-

stent, således at det samlede personale for øjeblikket består af overtandlægen, 3 børnetandlæger, 1 kontorassistent og 3 klinikassistenter.

Foruden det sædvanlige arbejde, der påhviler skoletandplejen, optog vi i år forsøgsvis fluorbehandling af tænderne på 230 børn fra 1. klasse.

Efter de foreløbige beretninger, der foreligger fra Amerika og Schweiz, skulle denne behandling nedsætte cariesfrekvensen med 40—50 pct.

For imidlertid at få undersøgt, om dette også gælder for Nordens vedkommende, og få det underbygget på videnskabelig grundlag, før man her går over til behandling af samtlige tænder, foretager vi disse behandlinger i samarbejde med tandlægehøjskolerne i København, Oslo, Malmø, Helsingfors og Eastmannstituttet i Stockholm.

I det forløbne år omfattede den regelmæssige behandling med eftersyn 2 gange om året alle klasserne fra skolerne i Esbjerg og desuden 1.—2.—3.—4. klasserne fra skolerne i Boldesager, Gammelby, Jerne, Veldbæk og Tourup.

Endvidere er der udført den sædvanlige behandling af eleverne i de andre klasser.

Oversigt over den systematiske behandling af eleverne i 1. klasserne:

Antal børn		De forskellige behandlings antal						
Behandlede	Ikke behandlede	Fyldning		Extraktion		Rodbehandlinger	Andre behandlinger	I alt
		Blivende tænder	Mælketænder	Blivende tænder	Mælketænder			
834	57	2092	14	17	271	52	539	2985

Der blev behandlet 2368 piger og 2394 drenge, i alt 4762 elever.

Oversigt over hele den systematiske behandling i året 1948—49:

	Piger	Drenge	I alt
Rodbehandlinger	295	326	621
Sølvplomber	5184	3518	8702
Emaljplomber	1209	854	2063
Cementplomber	1174	680	1854
Tandudtrækning, blivende tænder	118	95	213
do. mælketænder	696	684	1380
Andre behandlinger	2530	1770	4300
do. mælketænder	690	705	1395
	11896	8632	20528

Der er foretaget bedøvelse af tandkødet i ca. 1600, reguleringer i 57 tilfælde. Der er lavet 10 stifttænder, 4 indlæg, taget 156 røntgenbilleder og udført 22 operationer. Ca. 230 elever er behandlet med natriumfluorid.

Tuberkuloseundersøgelser blandt skolebørn i Esbjerg 1947—48.

(Ved overlæge, dr. med. J. N. Lorenzen).

Tuberkuloseundersøgelserne er i dette år blevet bragt i et mere fast leje. I overensstemmelse med de direktiver, der er udsendt i anledning af skolelægelovens indførelse, er det nu blevet således, at skolelægen og hans skolesygeplejersker, i nært samarbejde med tuberkulosestationen, udfører de rutinemæssige tuberkulinprøver, medens stationen udfører røntgenundersøgelserne og B. C. G. vaccinationerne. Som følge af, at B. C. G. vaccinationerne nu på skolelægens foranledning noget mod sædvane allerede foretages ved skolegangens begyndelse, og der så at sige ikke findes tuberkulinnegative børn, hvorved den diagnostiske vejledning, som eventuelle »invertorer« ydede, bortfalder, har man været nødt til at gennemføre en forøget røntgenkontrol, foreløbig på den måde, at børnene i hvert fald hvert 2. år systematisk gennemlyses. I modsætning til tidligere foregår disse undersøgelser nu ved hjælp af et af stationens transportable røntgenapparater i selve skolen, hvorved der for skolevæsenet både spares tid og penge.

I løbet af året er det lykkedes at få gennemvaccineret hele resten af Esbjergs skoleungdom, som endnu ikke var vaccineret før, således at der nu kun findes ganske enkelte børn, der ikke er vaccineret, nemlig sådanne, hvor forældrene af en eller anden grund har forbudt det.

Med hensyn til omfanget af tuberkulosestationens arbejde for Esbjerg kommunes skolevæsen i skoleåret 1947—48 kan der berettes følgende:

Der undersøgtes i alt 3871 børn, der alle blev røntgengennemlyst, respektive fotograferet, og der er foretaget 2653 B. C. G. vaccinationer.

Blandt børnene fandtes 3 med en tidligere ikke erkendt lungetuberkulose. 1 af disse havde en lukket (ikke bevidst smittefarlig) tuberkulose i nærheden af lungeroden, 2 havde en inaktiv (formentlig ældre og udhelet) lidelse af samme art, endvidere havde 1 barn en tvivlsom, i hvert fald ikke sikker, tuberkuløs fortætning i lungen, og 4 børn havde en almindelig lungebetændelse.

Iøjnefaldende er nedgangen af tuberkulosetilfældenes antal sammenlignet med antallet i de tidligere år. Det kunne være fristende at antage, at dette allerede står i forbindelse med, at skoleungdommen nu er gennemvaccineret, men det vil sikkert være klogt foreløbig at stille sig afventende.

Af skolevæsenets personale (lærere, rengøringsassistenter m. m.) er der undersøgt 363 personer, der alle blev røntgengennemlyst, resp. fotograferet. Blandt disse fandtes ingen nye tuberkulosestilfælde.

1948—49.

Tuberkuloseundersøgelsen i Esbjerg kommuneskoler er ligesom tidligere blevet udført af skolelægen og tuberkulosestationen i forening, idet tuberkulosestationens andel derved væsentlig har bestået i at udføre det nødvendige røntgenarbejde samt Calmette-vaccinationerne.

Man har svarende til nyordningen for 2 år siden foretaget Calmette-vaccinationerne i forbindelse med tuberkulinprøver og røntgenundersøgelse allerede straks ved skoletidens begyndelse. Desuden har man

nu, i henhold til de sidste års erfaringer både andet steds og her, simplificeret undersøgelsesarbejdet en del, idet man er gået over til kun at gentage de rutinemæssige tuberkulin- og røntgenundersøgelser 2 gange, nemlig i midten og ved afslutningen af skoletiden. Dette gælder dog kun under normale forhold. Såfremt der foreligger noget særligt, f. eks. når tuberkulinreaktionen er usikker, når der på et eller andet tidspunkt fremtræder mistænkelige lungetilfælde, eller når forældre, som det er sket, nægter vaccination og herved berøver deres børn en væsentlig beskyttelse, anvendes der særlige kontrolforanstaltninger.

Som følge af, at »nyordningen« nu er gennemført, har antallet af undersøgte børn i det sidste år været en del lavere end tidligere.

Røntgenundersøgt blev i alt 2877 børn, og der er blevet foretaget 860 B. C. G. vaccinationer. Ligesom i året før fandtes ingen tilfælde af frisk lungetuberkulose, hvad man formentlig har lov til at betragte som et resultat af den tidlige B. C. G. vaccination, som dermed synes at have vist sin berettigelse.

Af lungelidelser af anden art fandtes 1 lungeinfiltration af tvivlsom oprindelse og 1 pneumoni.

Af skolevæsenets personale (lærere, rengøringskoner m. m.) er der undersøgt 565 personer. Blandt disse fandtes 1 med en lungehindebetændelse og 1 (en seminarieelev) med en frisk og smittefarlig lungetuberkulose, i hvilken anledning der blev foretaget omfattende kontrolundersøgelser i skolen, ligesom der også blev foranlediget undersøgelse på det pågældende seminarium.

Behandling af talelidende.

(Ved lægeaut. diplom. talepædagog O. Schultz).

1947—48.

I skoleåret 1947—48 blev alle 2. klasserne undersøgt samtidig med en kontrolundersøgelse af de ældre klasser. Da undersøgelserne, som sædvanlig kun fandt sted lørdag, i år blev foretaget på samtlige skoler, strakte de sig næsten over hele skoleåret.

Nedenstående skema viser undersøgelsesresultatet for 2. klasserne.

	Grad	Læsp	Snøvl	Hæshed	Stammen	Artikulationsforskydelse
Antal elever	1.	7	2	29	2	
	2.	3	12	18	5	1
	3.	10	23	21	2	3
Samlet antal		20	37	68	9	4
Samlet antal i procent		3,1	5,8	10,6	1,4	0,6

Undersøgte elever: ca. 640.

1., 2. og 3. grad svarer til benævnelsen: ringe, middel og svær grad.

Af de 37 elever med snøvl blev 13 henvist til læge. Heraf fik 7 foretaget adenotomi, 6 adenotonsillotomi, 3 havde næseskævhed (devia-

tion), og 2 blev behandlet med næsedråber. Af de 68 med hæshed blev 21 henvist til læge. I 3 tilfælde ønskede man ikke at konsultere læge. 4 havde funktionel lidelse, og 14 blev behandlet med inhalation og halspensling.

Eleverne er i årets løb blevet behandlet på hold: Stammere, læsperer og artikulationsforskydelse. Hertil kommer behandlingen af elever, der ifølge lidelsens art og karakter krævede enebehandling. Der er blevet færdigbehandlet 18 elever og aflagt 56 hjemmebesøg.

Mundaflæsning, høre- og ørekontrol.

Som grundlag for indkaldelserne hertil lægges en høreundersøgelse, hvor hovedfaktorerne er resultatet af en audiometerprøve og en talestemmeprøve. Dernæst spiller lidelsens art en væsentlig rolle, idet eleverne ikke behøver at have en så stor hørenedsættelse, så man må antage, at eleverne ikke kan følge normal undervisning, for at blive udtaget. Såfremt derimod ørelægen skønner, at hørelsen muligvis kan blive meget ringere, foretages der i sådanne tilfælde en indkaldelse for at kunne foretage en forebyggende behandling.

I alt gik 15 elever til kontrol, heraf blev 13 udskrevet. Af disse havde 11 næsten opnået normal hørelse, og 2 fortsatte i det nye skoleår.

Behandlingen fandt for største delen sted i taleklassen, idet der blev givet 161 politzerbehandlinger, 68 tubakateterbehandlinger.

Der blev i årets løb aflagt 71 forældrebesejg af hensyn til de behandlinger og operationer, børnene skulle gennemgå.

Lægekontrollen i taleklassen udøves af overlæge S. Fr. Nielsen (spec.: øre-, næse- og halssygdomme).

Høre- og øreundersøgelser.

Høreprøverne for skoleåret 1947—48 blev påbegyndt d. 4/10 47 og afsluttet d. 20/3 48. Undersøgelserne fandt sted hver lørdag på Annekskolen i Skolegade 54.

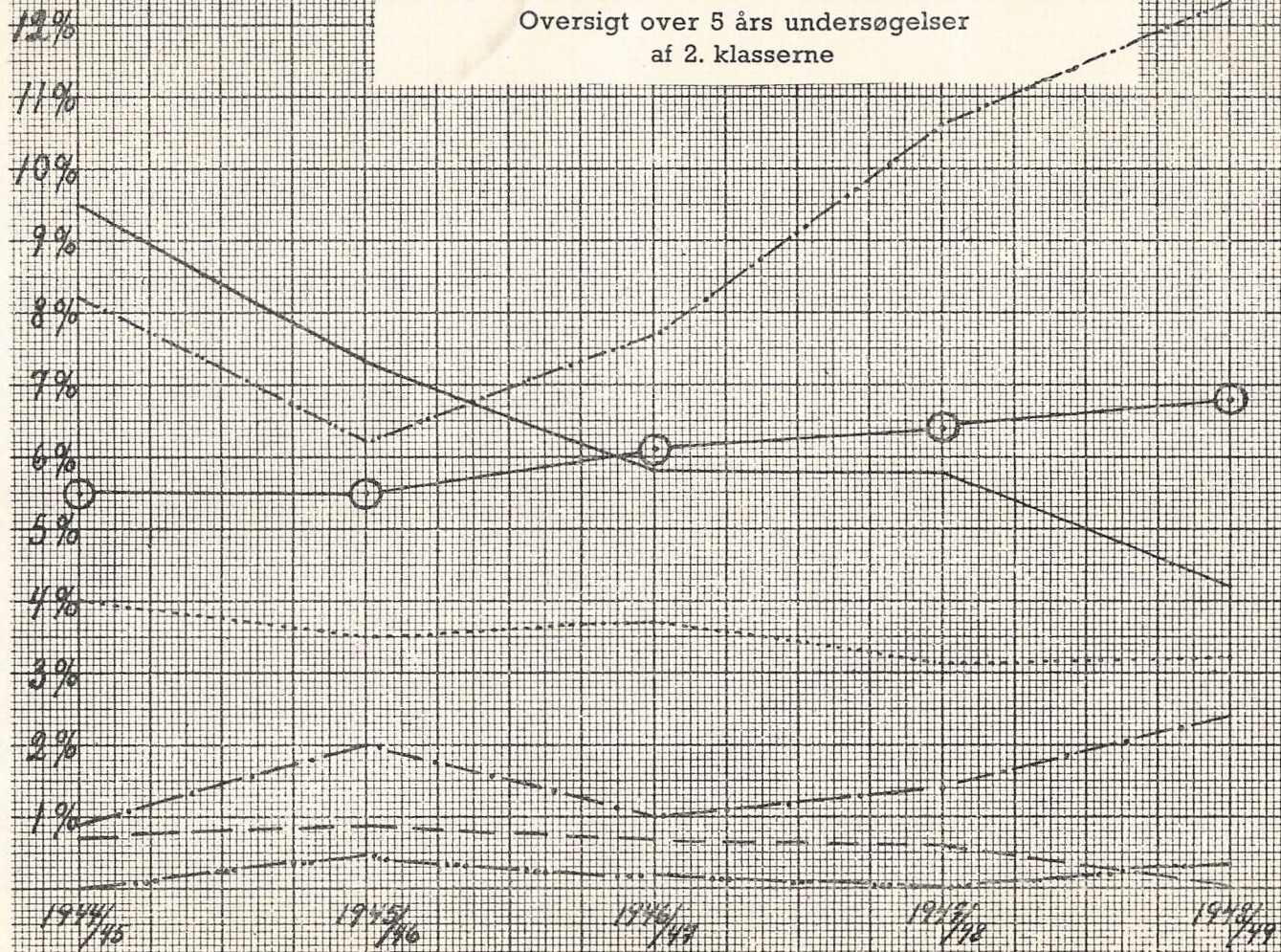
Undersøgelserne omfattede elever fra skolevæsenets 10 skoler, hvor alle elever fra 2., IX, 1.M. og afgangsklasserne blev undersøgt, samtidig blev der ført kontrol med de elever, som tidligere havde haft en betydelig hørenedsættelse.

Hosstående grafiske fremstillinger viser en oversigt over undersøgelserne, dog er Tourup og Veldbæk skoler slået sammen i een optælling. Kurverne er opstået ved direkte angivelse af elevtal og hørenedsættelser.

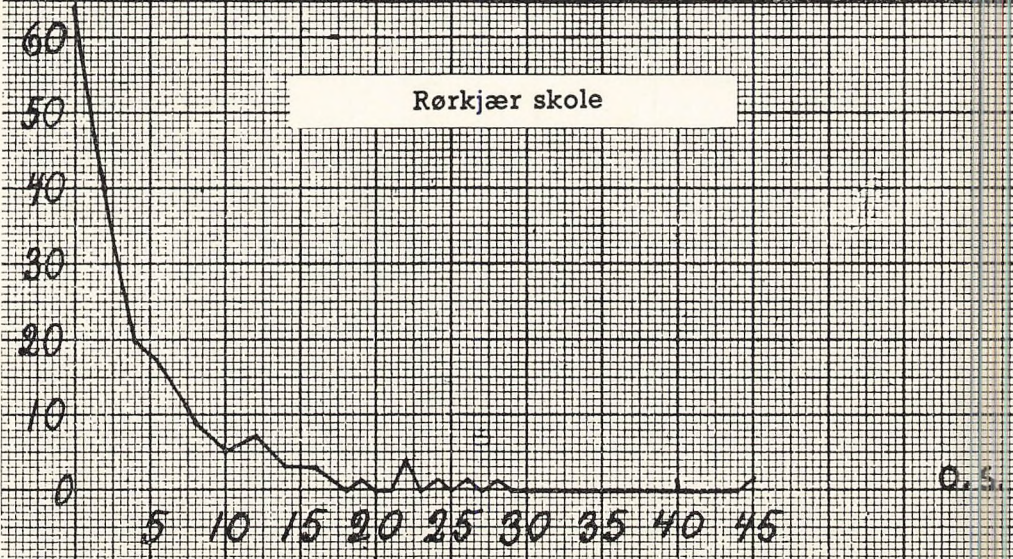
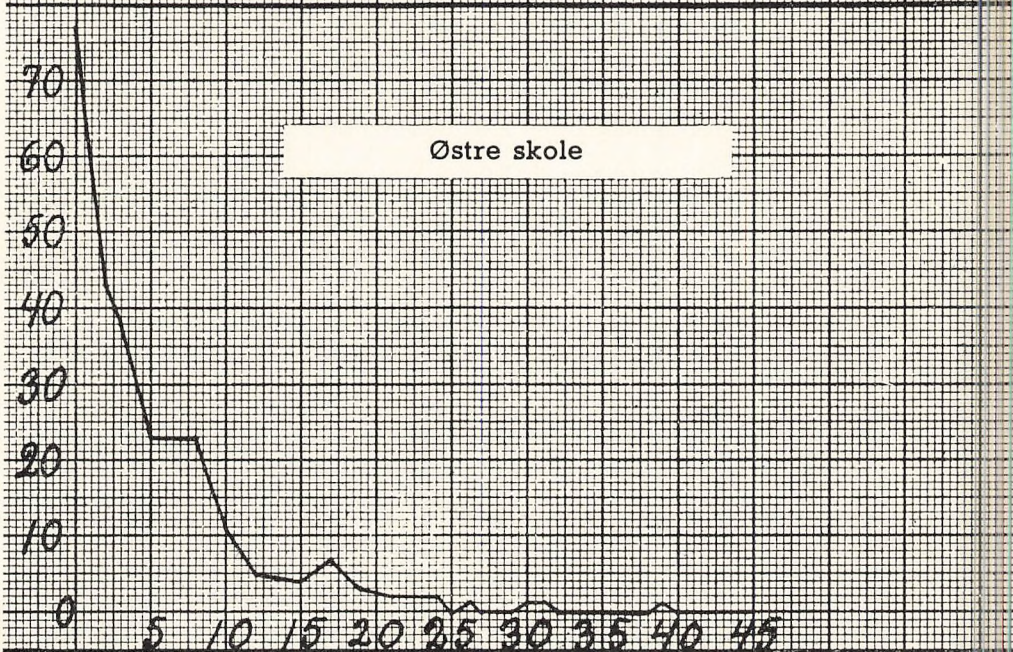
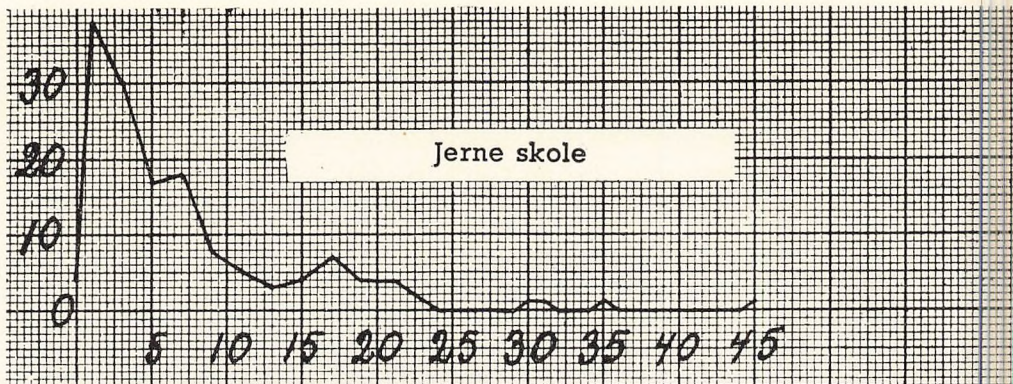
Hørenedsættelsen er afsat som abscisse, idet 1 decibel (lydstyrkeenhed) = 10 mm. Som ordinat er afsat 1 øre = 1 mm. Ved den samlede opgørelse i % gælder den samme enhed for hørenedsættelsen og som ordinat 1 % = 10 mm.

Fælles for alle kurver gælder, at der finder et stærkt fald sted, jo højere decibeltabet (hørenedsættelsen) er. Det største antal findes fra ca. 0 til 10 decibel. Et høretab på indtil 10 decibel har hverken lægelig eller pædagogisk interesse, idet en variation på ca. 10 decibel kan finde sted på et normalt øre. En hørenedsættelse på over 10 decibel betyder næsten altid en defekt, men først ved hørenedsættelser på omkring 35—40 decibel får hørenedsættelsen pædagogisk interesse. Er nedsættelsen dobbeltsidig, kan en sådan elev til tider på grund af hørenedsættelsens variation have ondt ved at følge den normale undervisning.

Oversigt over 5 års undersøgelser
af 2. klasserne

25

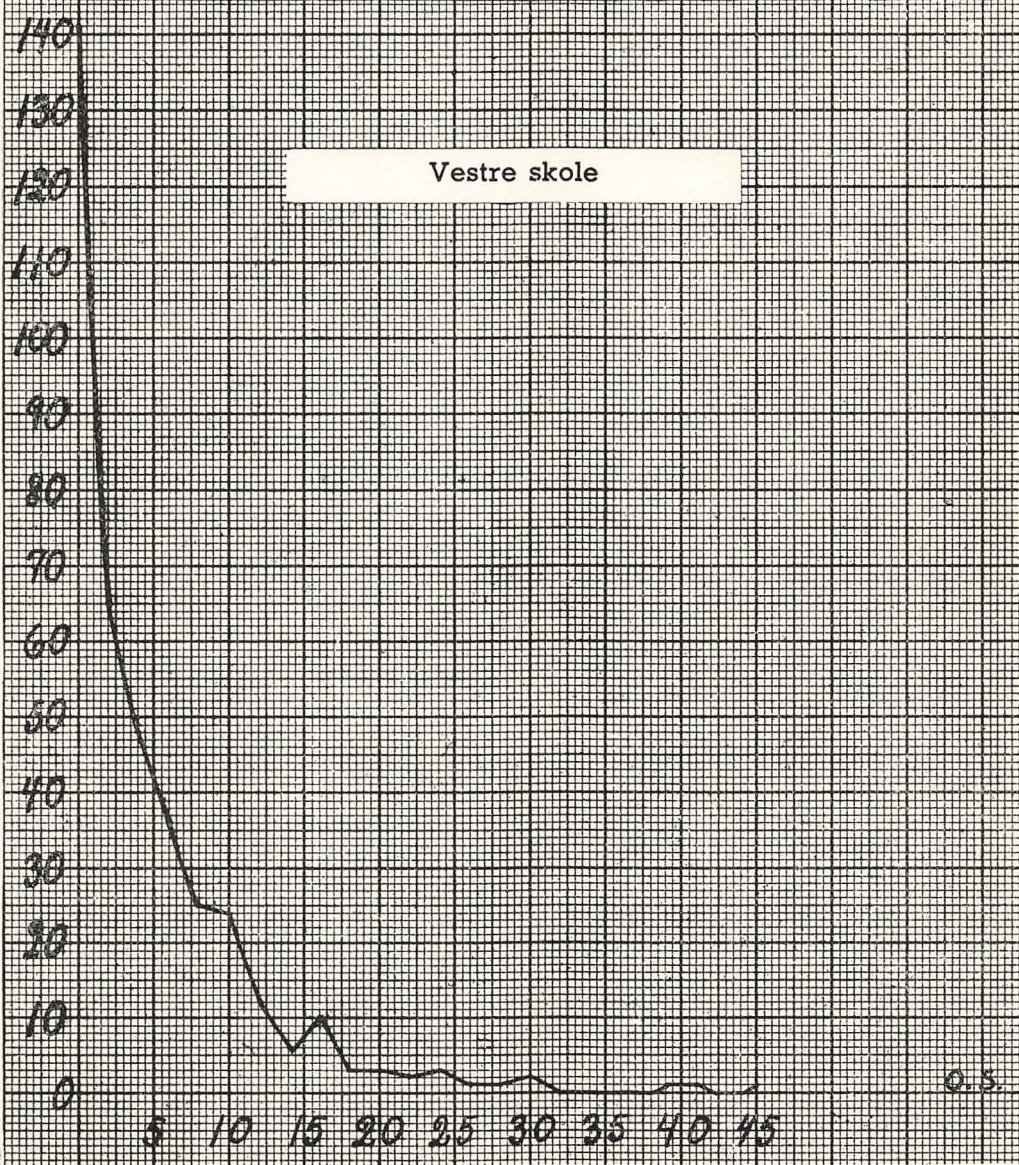
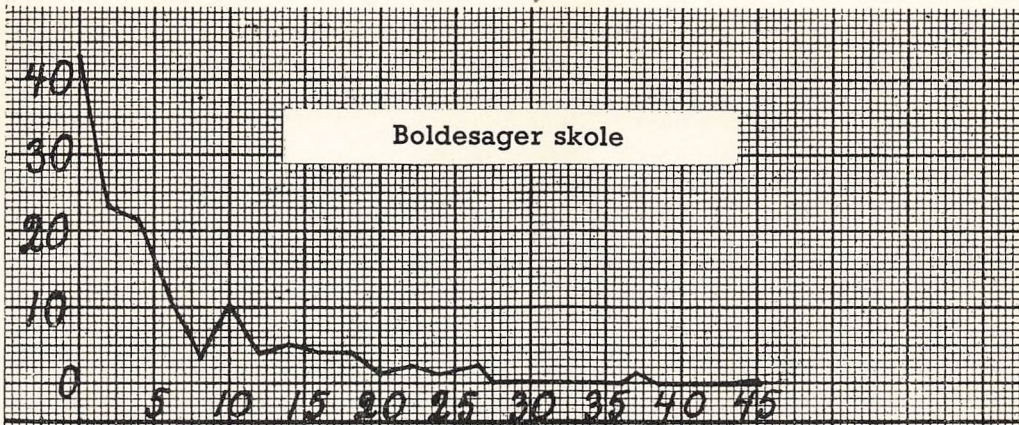
O.S.

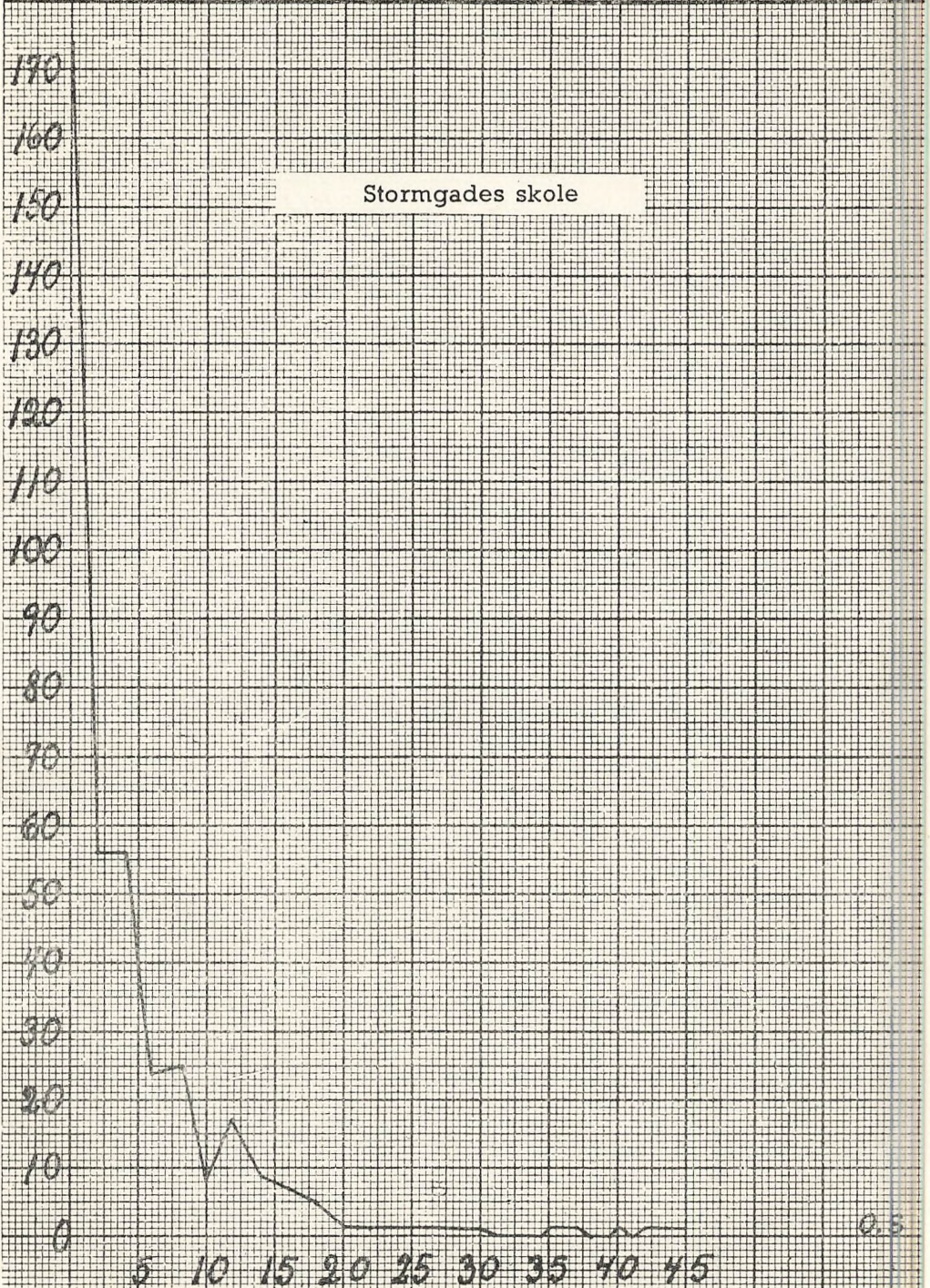
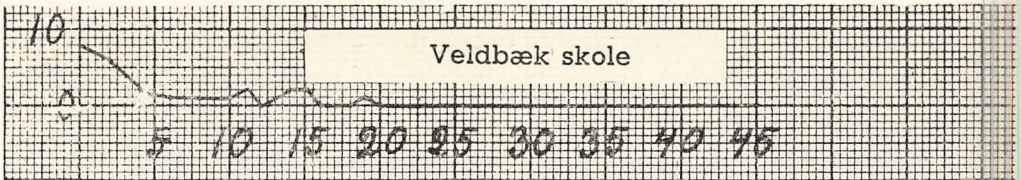
Ved besøg på virksomheden forberedes erhvervsvejledning

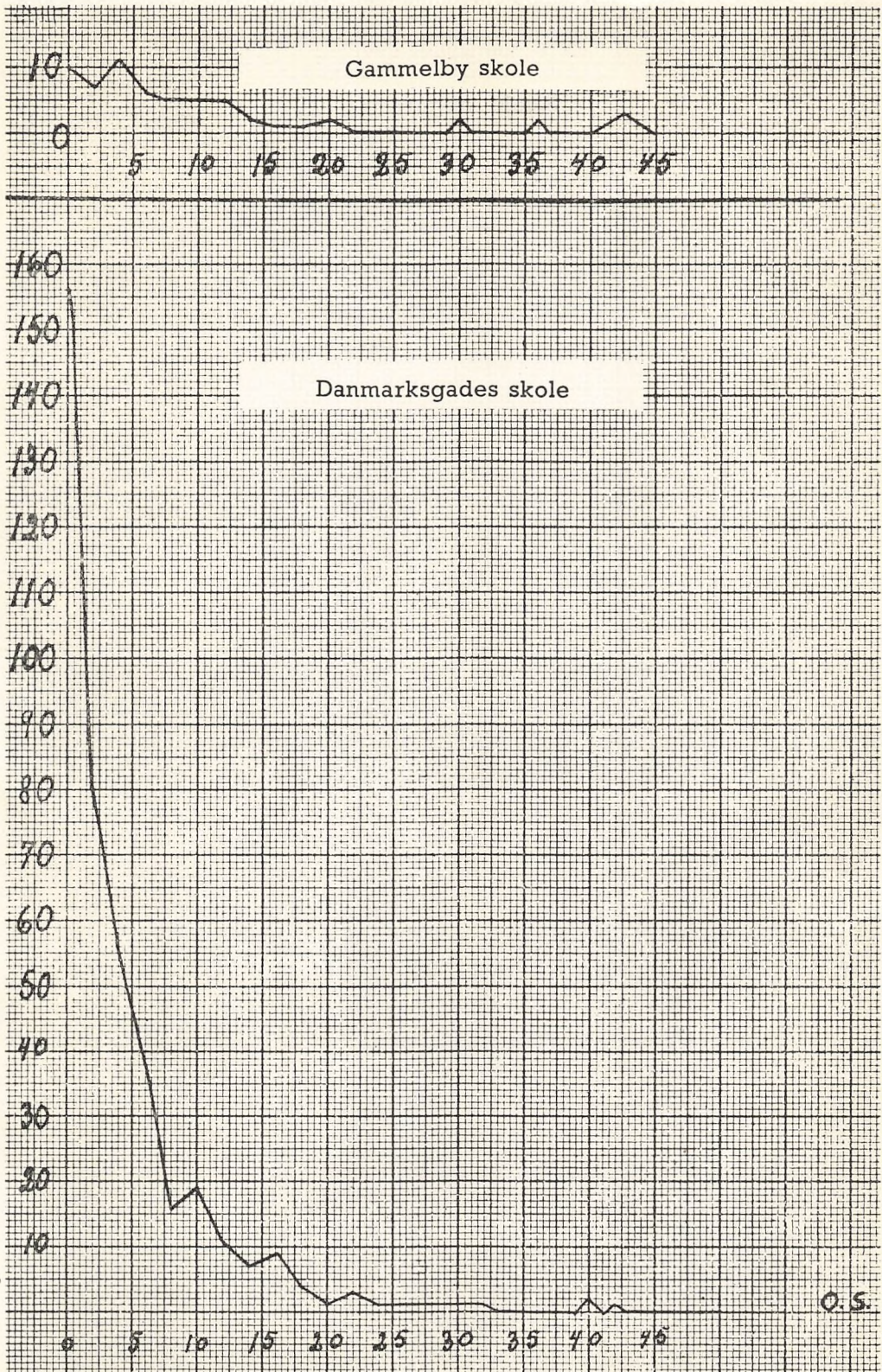

Børnehaveklasse

O.S.

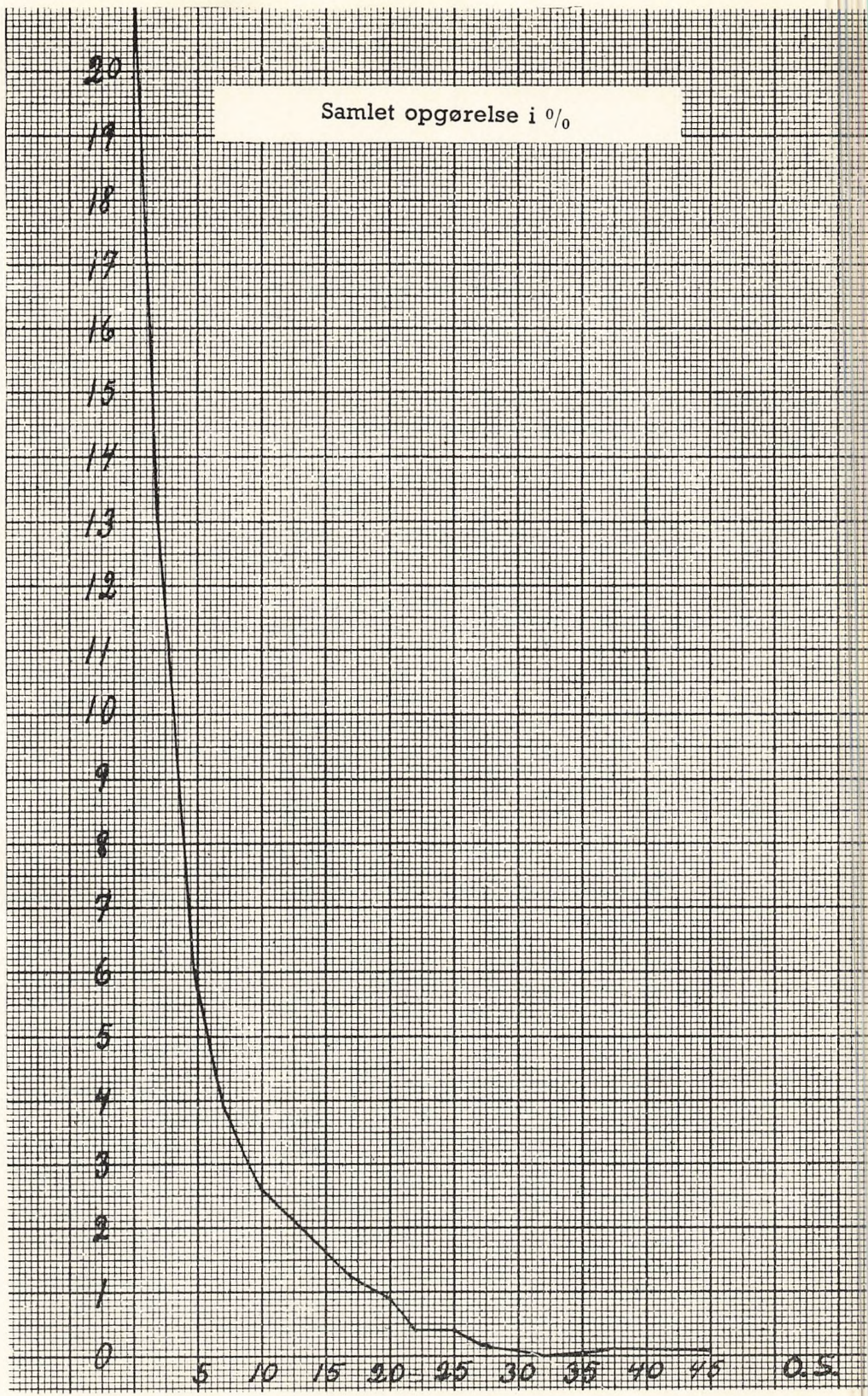

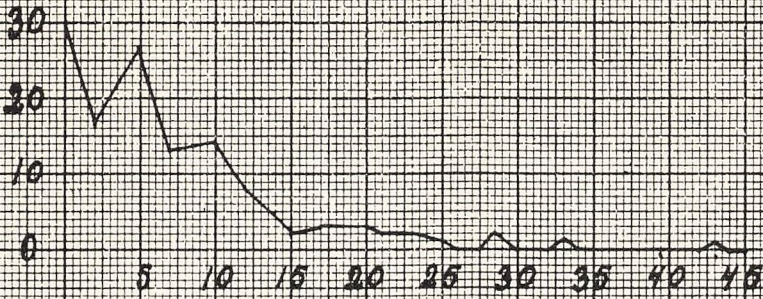
Samlet opgørelse i %

20
19
18
17
16
15
14
13
12
11
10
9
8
7
6
5
4
3
2
1
0

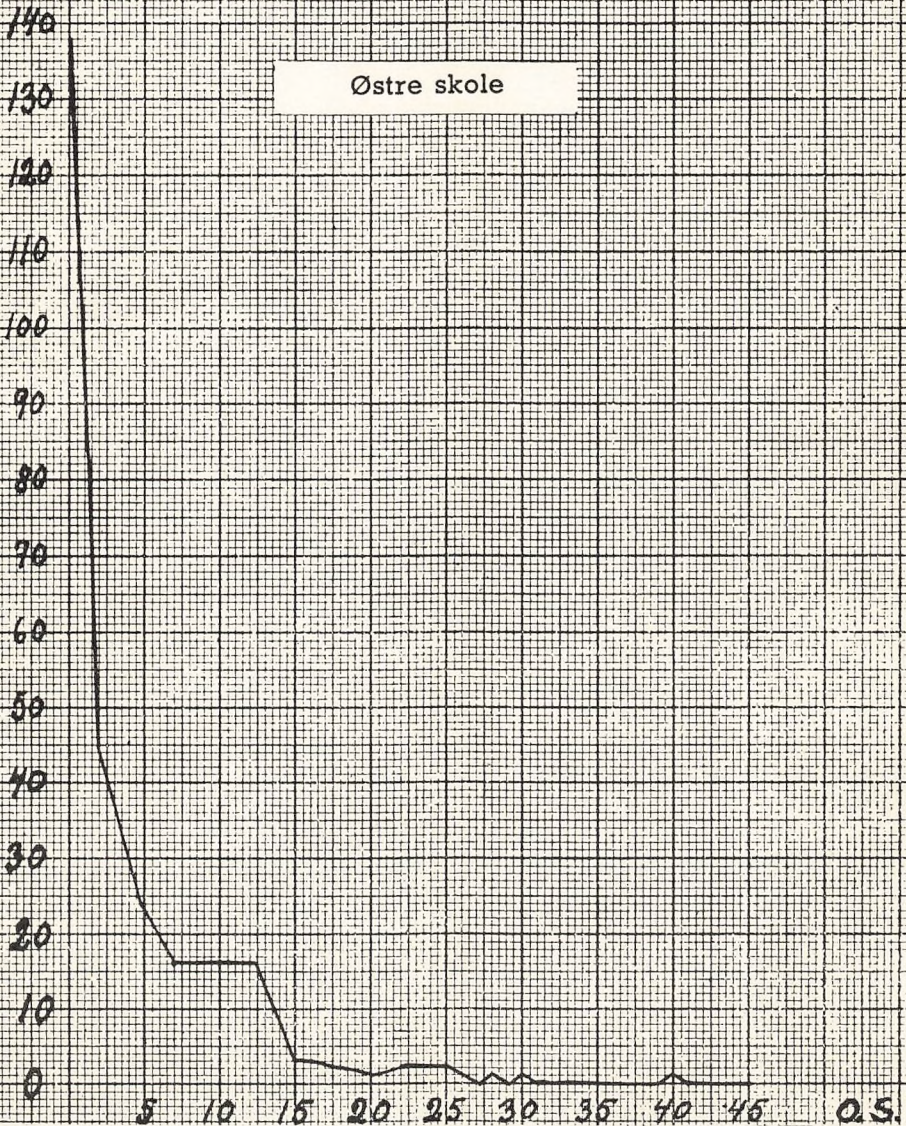
5 10 15 20 25 30 35 40 45 0.5

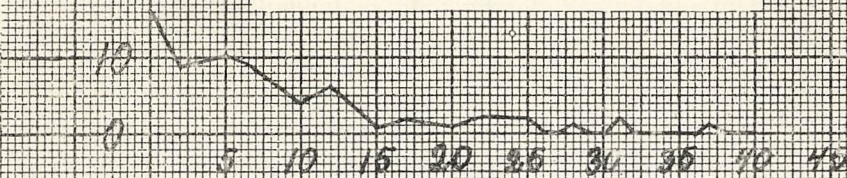
Jerne skole

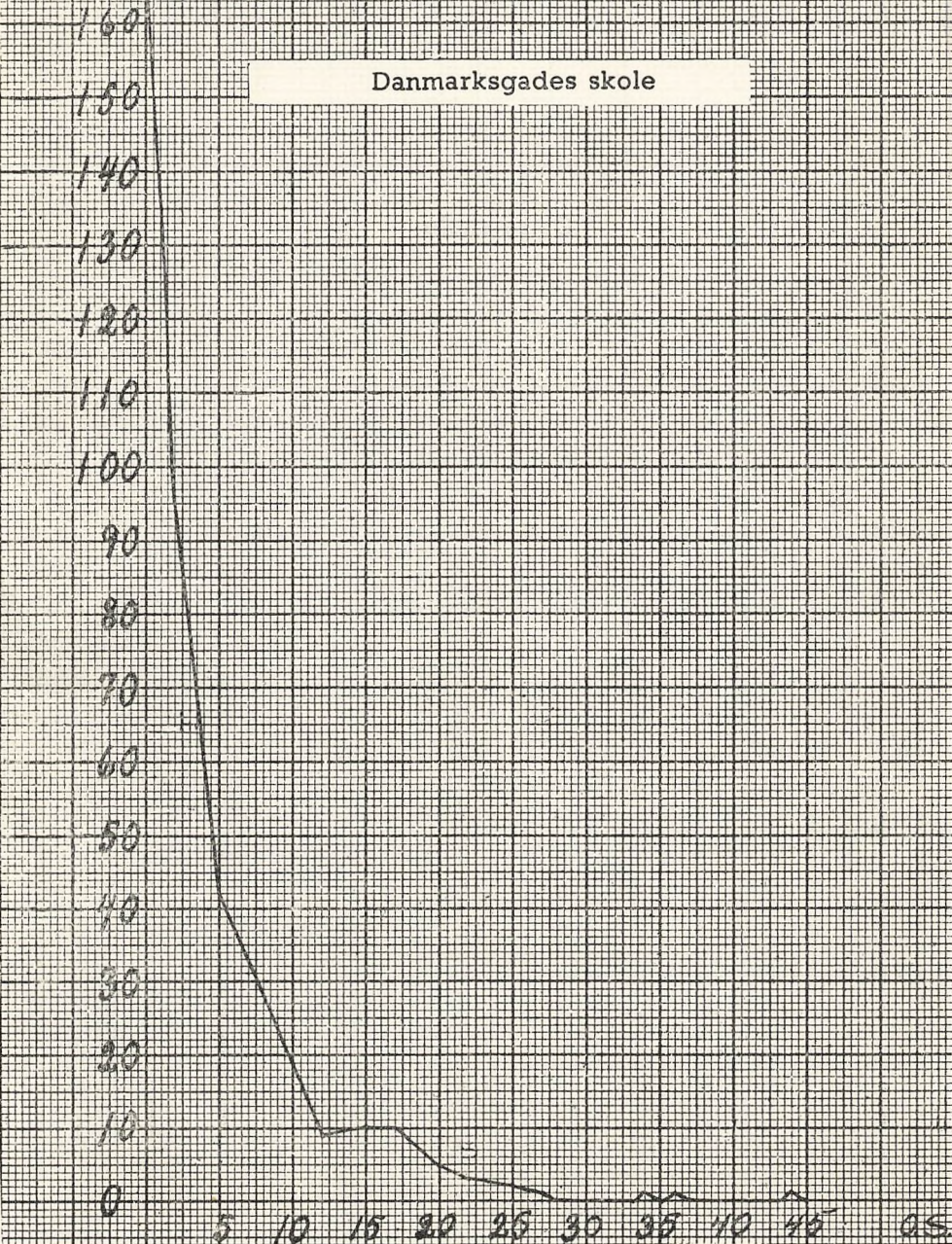
Østre skole

Gammelby skole

Danmarksgades skole

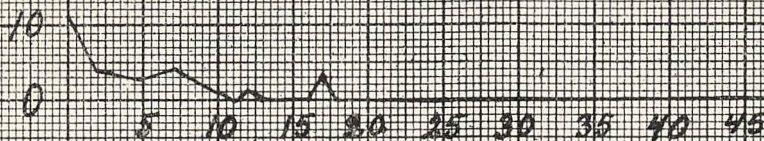

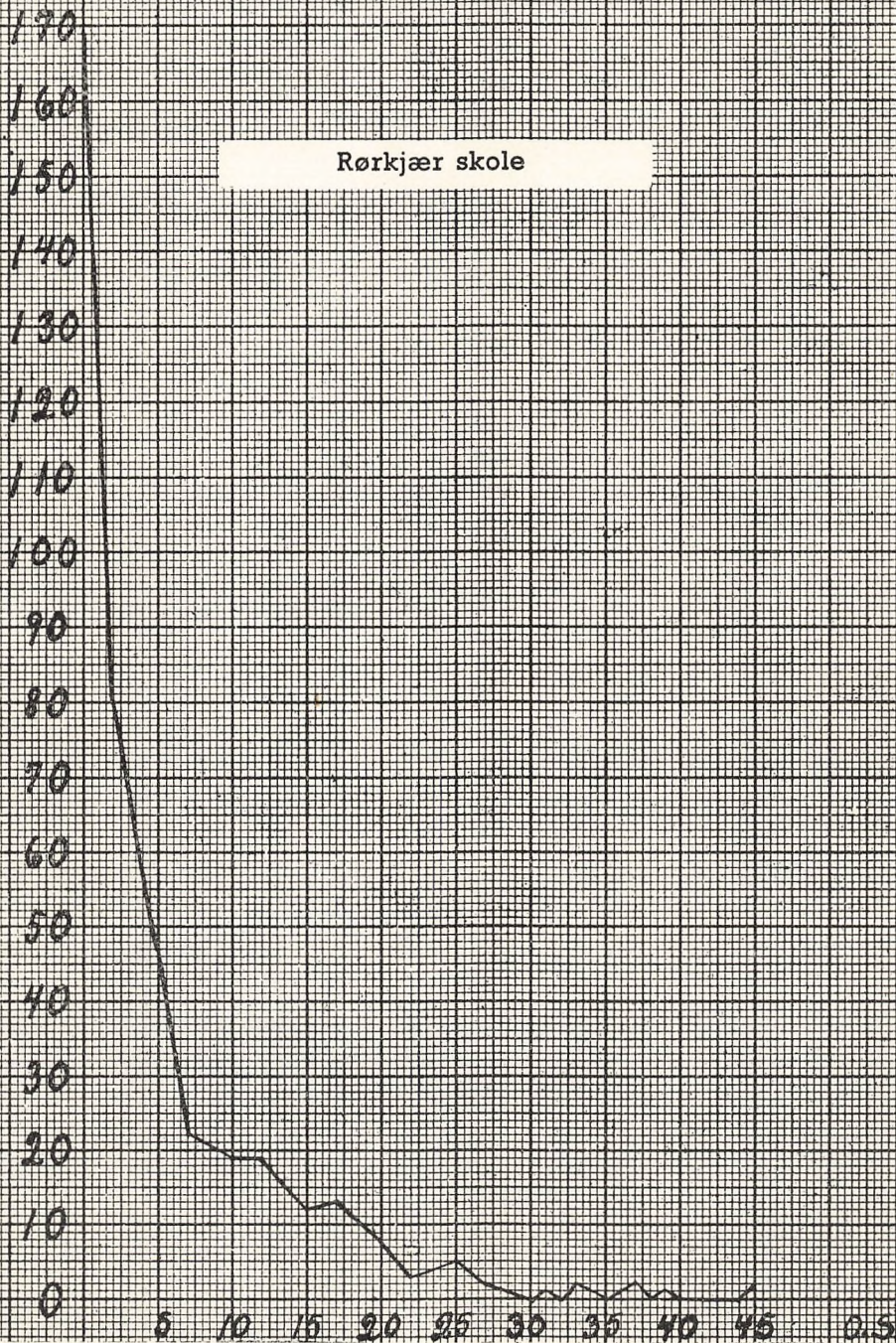

Ungdomsskolen i Holsted

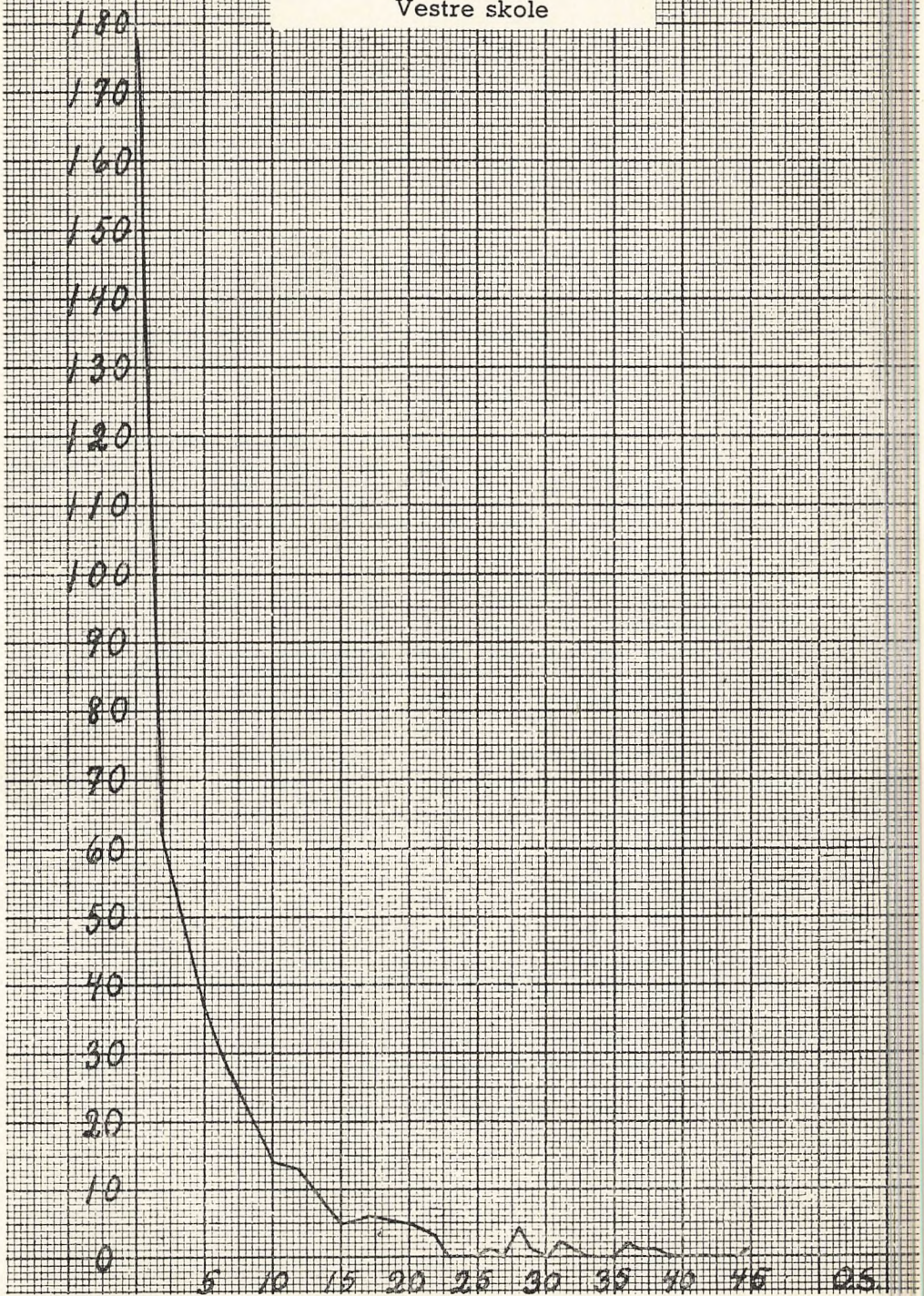
Tourup-Veldbæk skoler

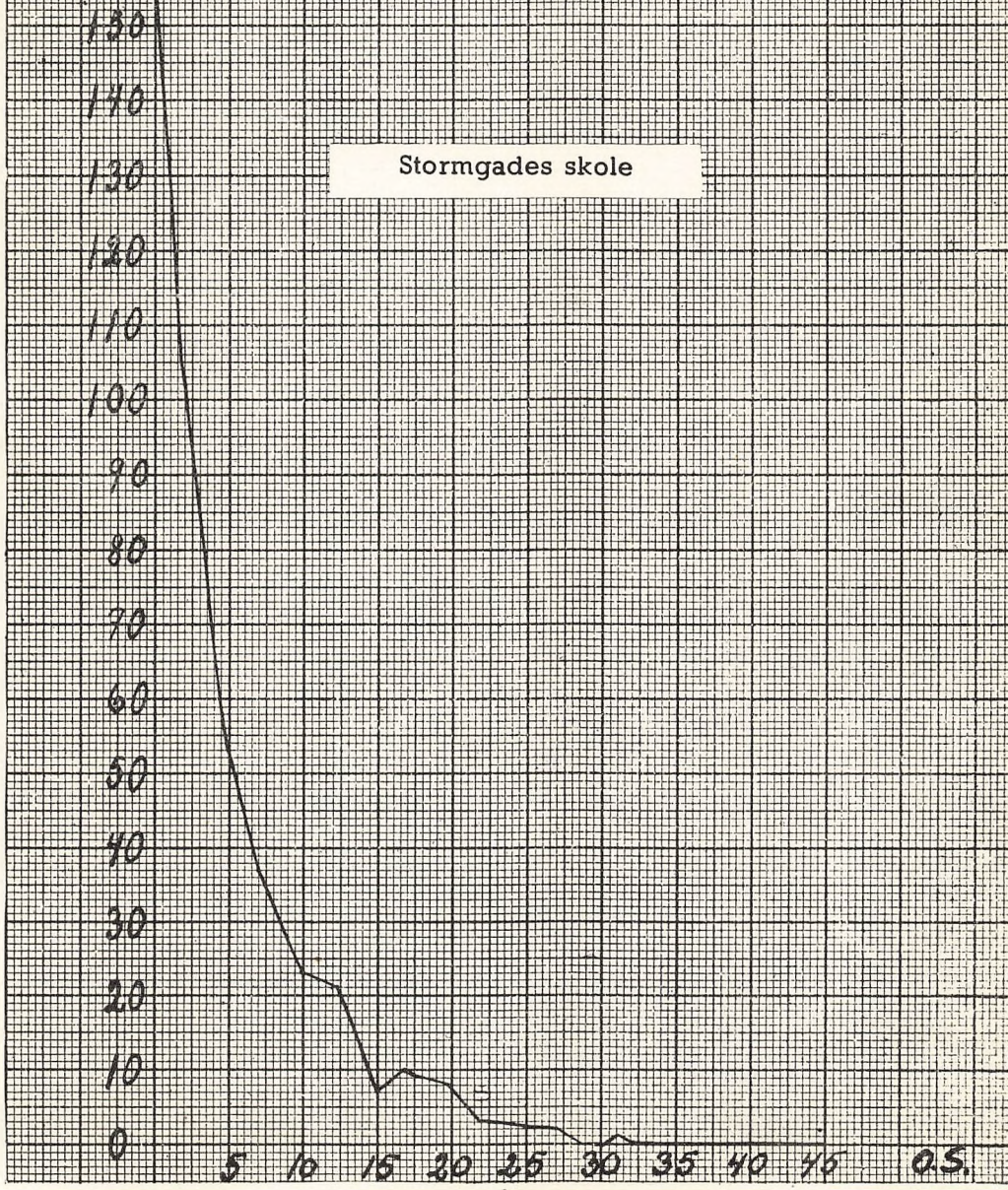
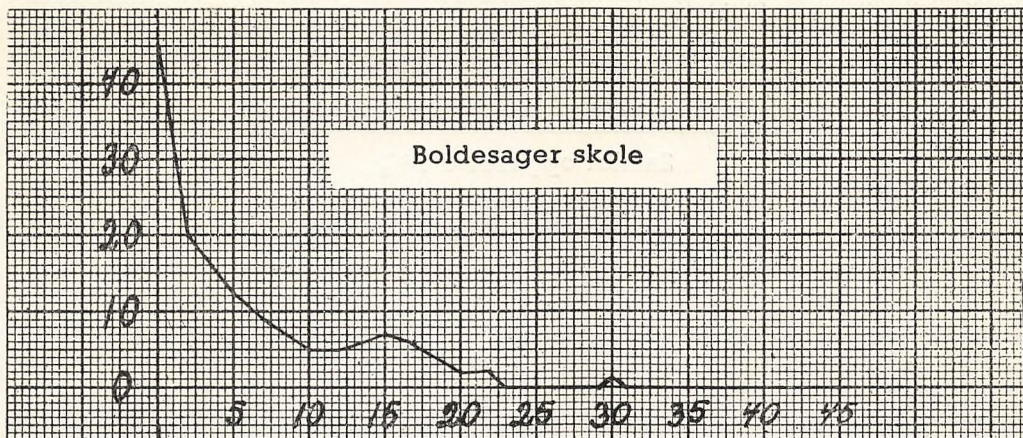

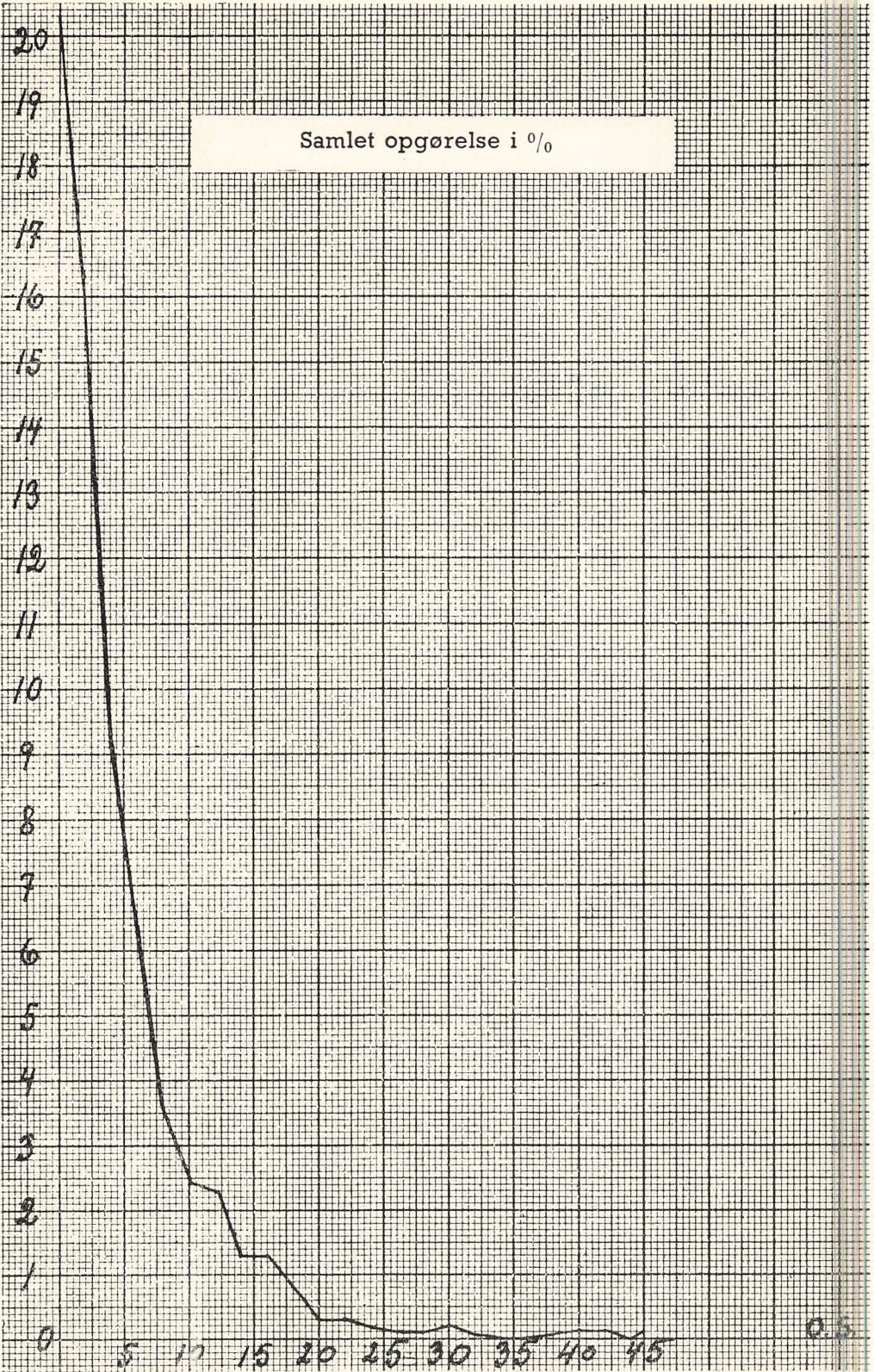
Rørkjær skole

Vestre skole

I alt er der blevet undersøgt 4258 ører. Af det samlede antal fandtes 130 med cerumen (ørevokspropper), og der blev givet 814 politzerbehandlinger og 172 tubakateterbehandlinger. 41 blev henvist til klinik.

Hos disse børn fandtes følgende lidelser:

Bihulelidelser	2
Forstørrede halsmandler (hypertrofiske tonsil.)	10
Indre ørelidelser	3
Mellemørebetændelser (otit. med. sup.)	2
Mellemørekatarrh (otit. med. cath.)	11
Næsehulelidelser (fortykkede slimhinder, resp. forvokset næsebrusk)	2
Næsesvælgpolypper (adenoide vegetationer)	17
Øregangsekzem	2

Taleundervisning.

I skoleåret 1948—49 blev der foretaget de samme undersøgelser som året før. Nedenstående grafiske fremstilling viser en oversigt over undersøgelserne i de sidste 5 år.

Som ordinat er afsat antal af elever opgivet i %, idet 1 % = 10 mm, og som absцisse er afsat år, 1 år = 1 mm.

Det samlede antal elever, der hvert år er blevet undersøgt, er ligeledes afsat i det samme koordinatssystem, dog således, at ordinaten her betyder antal af elever med 10 elever = 1 mm, og kurveafmærkningen er o— — —o. Den øvrige kurveafmærkning er følgende:

Læsp Snøvl —————
 Hæshed ..— ..— Stammen ·····—
 Artikulationsforskydelse — — —
 Ganespalte ... — ... —

Af de 28 elever med snøvl fandtes 3 med lammet ganesejl, 2 med ganespalte, 20 blev henvist til læge, og heraf fik 12 foretaget adenotonsillotomi, 2 adenotomi, og resten blev behandlet med næsepensling og næsedråber. Den voldsomme stigning af hæshed må sikkert tilskrives den fra flere sider påviste stigning af nervelidelser, der ligeledes er at spore i stigningen af stammere. Af de 82 tilfælde med hæshed blev 75 henvist til læge og siden behandlet af halsspecialist. 4 stammere blev henvist til psykiater og 1 sendt til Statens Institut for Talelidende i Århus.

Fordelingen af behandlede elever var den samme som for året 1947—48. Der blev færdigbehandlet 26 elever og aflagt 83 forældrebesøg.

Taleskolen har i årets løb haft besøg af en del norske lærerinder og lærere, der var på studierejse i Danmark, hospiterende elever fra sundhedsplejerskernes skole i Århus, Københavns skoledirektion aflagde besøg for at studere øreforsorg, og Dansk Skolelægeforening afholdt møde i Esbjerg og henlagde en del af mødet til Anneksskolen for at få demonstreret moderne høreundersøgelser af skolebørn med gruppeaudiometer.

Mundaf læsning, høre- og ørekontrol.

Grundlaget for indkaldelser til denne afdeling var stadig det samme som året før.

I alt blev 21 elever taget under kontrol, heraf blev 17 udskrevet som værende normalt hørende, 4 fortsatte i det nye skoleår.

Behandlingerne fandt for største parten sted i taleklassen, idet der blev givet 216 politzerbehandlinger og 109 tubakateterbehandlinger. Skolesundhedsplejerskerne skyllede 8 elever med stadig udflod efter ørelægens forskrifter.

Der blev foretaget 678 soloaudiometerundersøgelser. — Lægekontrollen i taleskolen blev udøvet af skoleørelæge S. Fr. Nielsen.

Høre- og øreundersøgelser.

Høreprøverne for skoleåret 1948—49 blev foretaget efter de samme retningslinier som for året før og omfattede de samme børn som omtalt i beretningen for skoleåret 1947—48.

Hosstående grafiske fremstillinger viser en oversigt over undersøgelserne for hver skole, idet dog Tourup og Veldbæk skoler er slået sammen i een optælling.

Hørenedsættelsen er afsat som abscisse, idet 1 decibel = 1 mm, og elevantal er afsat direkte som ordinat.

Fortolkningen af kurverne er den samme, som er angivet i beretningen for skoleåret 1947—48.

Den sidste grafiske fremstilling er en samlet opgørelse af alle undersøgte elever opgivet i %. Hørenedsættelsen, 1 decibel = 1 mm og er afsat som abscisse. 1 % = 10 mm er afsat som ordinat.

I alt er der blevet undersøgt 4588 ører. Af dette antal fandtes 147 med cerumen (ørevokspropper), og der blev givet 1054 politzerbehandlinger og 225 tubakateterbehandlinger. 55 elever blev henvist til klinik. Hos disse fandtes følgende lidelser:

Bihulelidelser	1
Forstørrede halsmandler (hypertrofiske tonsiller)	15
Indre ørelidelser	4
Mellemørebetændelser (otit. med. sup.)	2
Mellemørekatarrh (otit. med. cath.)	5
Næsehulelidelser (fortykkede slimhinder, resp. forvokset næsebrusk)	2
Næsesevægpolypyper (adenoide vegetationer)	38
Øregangsekzem	1

Det skolepsykologiske arbejde.

(Ved skolepsykolog fru K. Lorck Pedersen).

1947—48.

Arbejdet på skolepsykologisk kontor er i skoleåret 1947—48 foregået på samme måde og efter samme principper som hidtil, dog har vi i dette skoleår fået skolepsykiater dr. fru M. L. Dichmeiss knyttet hertil, hun kommer en gang hver måned og har foretaget sine undersøgelser og behandlinger i nøje samarbejde med kontoret. På mange måder har det været en god hjælp at få knyttet en psykiater til skolepsykologisk kontor, og samarbejdet har stedse været det allerbedste, men for skolepsykologen har det givet yderligere arbejde, da en del undersøgelser før besøget af skolepsykiateren og en del kontrollerende daglige eller ugentlige behandlinger har måttet foretages af skolepsykologen på grund af, at psykiateren kun kommer een gang månedlig.

Lærerinde frk. A. Rasmussen har været knyttet til kontoret som i fjor. Ligeledes har der været et nært samarbejde med skolesocialrådgiveren.

Der anvendes mere og mere tid på samtaler med forældre, og interessen for det skolepsykologiske arbejde er i stærk stigning, hvad der kun må hilses med glæde, men samtidig lægger disse samtaler mere og mere beslag på skolepsykologens tid, der i forvejen er stærkt optaget af det voksende antal undersøgelser, både de rene intelligensundersøgelser, undersøgelser af problembørn, læseprøver, tilrettelæggelse af undervisningen af de læseretardedede børn og kontrol med dissers fremgang.

I begyndelsen af skoleåret fik klasselærerne i 2. klasserne instruktion i afholdelse af Dearborn gruppeprøverne, og kort før sommerferien blev gruppeprøverne foretaget af disse lærere. De elever, der havde en dearborn i. k. under 95, er blevet efterprøvet med binet-simonprøverne; desuden blev de elever, hvis dearborn i. k. ikke passede til barnets standpunkt i klassen, og de elever, der på grund af sygdom ikke havde deltaget i gruppeprøverne, undersøgte med binetprøverne.

Efter undersøgelsen drøftedes som sædvanlig de enkelte børns standpunkt, undervisnings- og udviklingsmuligheder med hver enkelt klasselærer.

Der undersøgte i alt 118 børn, der forud havde haft gruppeprøven.

De elever, der skulle udskrives af hjælpeskolen ved undervisningspligtens ophør, blev intelligensundersøgt kort før undervisningens ophør, det drejede sig om 10 drenge og 11 piger. Den laveste i. k. hos disse børn var 72, den højeste 90. Deres gennemsnits i. k. var 80.

I november og december undersøgte 146 børn, som man mente ville egne sig bedst til at overflyttes til hjælpeskolen eller til at blive omgængere, af disse blev 26 elever optaget i hjælpeskolen.

Man foreslog skolerne at lade 84 elever blive omgængere. De øvrige 36 elever mente man ikke ville få udbytte af at gå et år til i de respektive klasser, så man foreslog de pågældende lærere at beholde børnene i klassen, eventuelt at lade dem få nogle ekstratimer i dansk.

Mange af de undersøgte børn er under observation og skal undersøges igen senere. De fleste af de børn, der blev indstillede til at være omgængere, kom fra 1. og 2. klasse.

I løbet af skoleåret undersøgte nogle tilflyttere for at få dem anbragt i de klasser, hvor de passede bedst, i alt undersøgte 20 børn af denne kategori.

12 børn, der var lidt for unge til at blive optaget i de nye 1. kl., men som forældrene mente var velbegavede og udviklede nok til at kunne følge med, blev også undersøgte — dels med skolemodenhedsprøver, dels med binetprøven og performance tests. Af disse skønnedes de 7 at være skolemodne, og de fik lov til at begynde i 1. kl., men de øvrige var så barnlige og umodne, at de trods gode evner hørte hjemme i børnehaveklasserne, hvad forældrene også forstod.

Da der på forskellige skoler var oprettet forsøgsklasser, hvor man arbejdede med individuel undervisning, mente man, at det ville være rart at vide, hvorledes disse børns evner var, og man gav eleverne i disse klasser en undersøgelse med de standardiserede binet-simonske prøver, det drejede sig om en klasse på Vestre, en klasse på Østre og en klasse på Rørkjær skole, i alt 80 børn.

43 børn, som skolerne eller hjemmet havde problemer med, blev også henvist til skolepsykologisk kontor, de blev intelligensundersøgte, man talte med de respektive forældre og lærere, og børnene kom til under-

søgelse og behandling flere gange. Mange af disse børn henvistes til undersøgelse og behandling af skolepsykiateren, der jo desværre kun kommer een gang om måneden.

En observationskoloni, hvor en del af disse børn kunne anbringes, står stadig på ønskeseddelen.

Fordelingen af de undersøgte børn ses af nedenstående skema.

Læseretarderede børn.

Af de 19 børn, der i skoleåret 1946—47 havde fået ekstraundervisning i dansk, beholdt vi i 1947—48 de 9 elever, der sammen med de 15 nye elever fik en times ekstraundervisning hver dag, de blev delt i små hold på 3—4 elever, og ved skoleårets slutning kunne de 17 elever fritages for disse timer, da deres standpunkt i dansk nu var sådan, at de kunne følge med i de respektive klasser. En af eleverne var bleven bortvist, fordi han ikke passede timerne. 6 elever skulle fortsætte med undervisningen i det nye skoleår.

Der indstilledes 42 elever til læseprøve med forudgående intelligensundersøgelse. Af disse optoges 28 på læseholdene, så der i skoleåret 1948—49 i alt er 34 børn, der skal have denne ekstraundervisning. Disse elever er fordelt på 9 hold, og man forsøger at passe ekstratimerne ind både i børnenes og lærernes timeplaner således, at man undgår at give børnene flere ekstra undervisningstimer end højst nødvendigt; men det er ikke let, og helt let har det heller ikke været at finde lærere, der er villige til for en forholdsvis ringe betaling at påtage sig det store arbejde, det er at undervise disse børn. De pågældende lærere må sætte sig ind i de metoder, man bruger til at rette de læseretarderedes skavanker, og har selv måttet lave meget læsemateriale, men hidtil er det lykkedes, og lærerne har da opnået et godt resultat af deres anstrengelser.

Når lokaleforholdene bliver bedre, ville det være ønskeligt, om der kunne oprettes læseklasser i lighed med, hvad man har på Frederiksberg og i København.

	Efterprøver af Dcarbørn	Til hjælpepekl. og omgængere	Læseprøver	Forsøgs- klasser	Problem- børn etc.	Udskrevet af hjælpepekl.	I alt
Boldesager skole	13	2	5		0		20
Danmarksgades skole	17	14	7		9	3	50
Gammelby skole	0	6	0		0		6
Jerne skole	19	8	6		1		34
Rørkjær skole	44	34	2	28	7		115
Stormgades skole	22	21	1		7		51
Vestre skole	65	34	14	24	10	9	156
Østre skole	38	27	7	28	9	9	118
Tilflyttere							19
Ikke skolepligtige							12
						I alt	581

1948—49.

Arbejdet på skolepsykologisk kontor har været i stadig vækst både med hensyn til undersøgelser, efterprøver og samtaler med forældre og

lærere. Den sidste halvdel af skoleåret måtte jeg helt fritages for undervisningstimer, desuden blev lærer Viggo Sørensen, der har årskursus i psykologi samt flere hjælpeskolekursus, hvor man også undervises i testning, knyttet til kontoret med indtil 6 ugentlige timer; men alligevel blev det nødvendigt at arbejde mange timer udover den ordinære arbejdstid. Skolekommission og -udvalg, der med velvilje følger arbejdet på kontoret, vedtog derfor, at der fra næste skoleårs begyndelse skulle knyttes endnu en skolepsykolog til kontoret. Vedkommende skulle have eksamen som cand. psych. og foreløbig også undervise 12 ugentlige timer.

Lokalerne på Anneksskolen, der er meget små og langt fra tidssvarende endsige hyggelige, bliver fra næste skoleår opgivet, og skolepsykologisk kontor flyttes til større, hyggelige og nyistandsatte lokaler i Kronprinsensgade 33.

Fra skoleåret 1949—50 vil der på skolepsykologisk kontor være ansat 2 skolepsykologer, en skolepsykiater (der dog kun kommer en gang om måneden), en socialrådgiver samt to lærere med uddannelse i testning af børn med hver 6 ugentlige timer; på ønskeseddelen står stadig en kontorhjælp nogle timer ugentlig.

Arbejdet formede sig iøvrigt som i forrige skoleår. Fordelingen af undersøgelserne ses på nedenstående skema:

1948—49	Efterprøver af Dearborn	I. u. af hjælpekl. og omgængr.	I. u. før læseprøver	Forsøgs-klasser	Problem-børn o. lign.	Udskrevet af hjælpekl.	I alt
Boldesager skole	12	1			1		14
Danmarksgades skole	1	19			4	9	33
Gammelby skole	5	10					15
Jerne skole	7	11	2				20
Rørkjær skole	50	26	9	27	4		116
Stormgades skole	42	38	8	41	4		133
Vestre skole	4	19	3	25	18		69
Østre skole	14	21	7	29	35		106
Veldbæk skole					3		3
Tilflyttere							15
Ikke skolepligtige							15
I alt							539

Læseretarderede Børn 1948—49.

I skoleåret 1948—49 var der i alt udtaget 39 børn fordelt på 9 hold til læseundervisning; der blev imidlertid kun 38 elever, da en elev slet ikke begyndte, da forældrene ikke ønskede, han skulle have denne ekstraundervisning. I løbet af skoleåret blev 24 elever så flinke, at de ved udgangen af dette kunne fritages for ekstraundervisningen, mens 15 elever måtte fortsætte i skoleåret 1949—50. Et par af disse elever har dog gjort så gode fremskridt, at de antagelig kan holde op med ekstraundervisningen til jul.

Der indstilledes fra de forskellige skoler i alt 39 børn til læseprøve.

Af disse optoges 21 på læseholdene, så der i skoleåret 1949—50 i alt er 36 elever fordelt på 8 hold. Der er imidlertid ingen tvivl om, at der omkring i klasserne sidder flere børn, der trænger til ekstraundervisning i dansk, og en af de opgaver, skolepsykologisk kontor i fremtiden må tage op, vil blive at hjælpe disse børn. — Så snart som forholdene m. h. t. lokaler og lærere tillader det, vil oprettelsen af specielle læseklasser være meget ønskelig; men selv om vi får læseklasser, vil der stadig være god brug for læseholdene, der så kan tage de børn, der kun trænger til en midlertidig hjælp.

Skolepsykiaterens årsberetning.

(Ved læge fru Marie-Louise Dickmeiss, Augustenborg).

Det skolepsykiatriske arbejde har omfattet i skoleåret 1/4 47—31/3 48 9 konsultationer med 25 børn til 1. konsultation og 12 børn til fortsat behandling, i skoleåret 1/4 48—31/7 49 12 konsultationer med 33 børn til 1. konsultation og 24 børn til fortsat behandling. Børnene har været henviste fra skolepsykologen. Langt de fleste henvisninger har været på grund af intelligensdefekter eller milieuskader, derfor er der 2 behandlingsmuligheder, man særlig hårdt har følt savnet af, eksternat-skolen og observations- eller rekreationshjem for vanskelige børn.

Skolesocialrådgiverens virksomhed.

(Ved socialrådgiver frk. Iris Mogensen).

1948—49.

Arbejdet har i det væsentligste formet sig som i de to foregående år.

Der synes at spores en stigning i henvendelserne til socialrådgiveren — dette skyldes dog næppe, at vanskelighederne med børnene er tiltagende, men at institutionen, der jo er forholdsvis ny, bliver mere benyttet.

Mange unge lærere har stillet spørgsmålet: Hvornår kan vi egentlig henvende os til socialrådgiveren?

Socialrådgiverens arbejde omfatter i store træk:

Skulkerisager.

Dårlige sociale og økonomiske forhold i hjemmet.

Tyverier og andre vanskeligheder i skolen.

Hertil kommer ret hyppige forespørgsler fra andre institutioner angående tidligere elever under Esbjerg skolevæsen. Herunder kan nævnes som de oftest forefaldende:

Forespørgsler fra:

Udskrivningskredse (militæret).

Andre skoler.

Politikredse.

Børneværnsudvalg.

Mødrehjælpsinstitutioner m. fl.

Endvidere deltager socialrådgiveren i undersøgelser vedrørende det skolepsykologiske arbejde, herunder særlig forberedelse af sager, der behandles af skolepsykiateren.

Ligeledes indsendes forsømmelseslisterne til kontoret her. Socialrådgiveren deltager i skolekommissionsmøderne og fremlægger så udførlige oplysninger som muligt, vedrørende de hjem, man har været i for-

bindelse med. Man forsøger herved at opnå en så individuel behandling af sagerne som muligt, idet årsagerne til børnenes forsømmelser overfladisk set, kan være de samme i mange tilfælde, men dog sjældent bundet i samme forhold i hjemmene. Man har lagt megen vægt på at etablere samarbejde med de enkelte hjem, navnlig hvor forsømmelser eller andre vanskeligheder er tilbagevendende.

Man har forsøgsvis arbejdet meget med et enkelt hjem i nært samarbejde med skolesundhedsplejersken. Der er opnået god kontakt med hjemmet, og der har været aflagt hyppige vejledende og kontrollerende besøg i hjemmet. Der synes i dette tilfælde at spores en fremgang.

Man har i det forløbne år haft den glæde, at en del forældre på eget initiativ har henvendt sig og søgt råd og vejledning ikke blot med hensyn til skolesøgende børn, men også af ren social og retslig karakter.

Man har i så vid udstrækning som muligt søgt samarbejde med de institutioner, der allerede har kendskab til de enkelte tilfælde, eller har kunnet yde en hjælp i de foreliggende situationer — socialkontor, børneværn, fritidshjem, mødrehjælpsinstitution m. fl.

Skolevæsenets feriekoloni er et stort plus for arbejdet her, idet der ofte kan konstateres store afvigelser mellem barnets foreteelser under de ordnede koloniforhold og det hjemlige milieu. Kendskabet hertil kan være af stor betydning for den fremtidige behandling af sager vedrørende disse børn.

Et stort problem i arbejdet er her, som på så mange andre områder, *boligspørgsmålet*. De ofte horrible boligforhold er en meget væsentlig årsag til børnenes vanskeligheder.

Fritiden er et stort problem for mange hjem, navnlig hvor begge forældre må arbejde uden for hjemmet. Det ville være af stor betydning for mange af vore skolesøgende børn, om der var flere fritidshjem.

Skoleidrætsstævnet 1947.

(Ved forstander M. Astrup).

Det 13. skoleidrætsstævne fandt sted den 16. september og fik et udmærket forløb. Vejret var smukkere end nogen sinde, og det blev et meget vellykket stævne. Nyordningen fra 1946 med stævnet som et hel-dagsarrangement bibeholdtes — alene det store deltagerantal nødvendiggør det. Opvisningsbanen, som hidtil har været forbeholdt atletikken og enkelte afsluttende fodboldkampe, var taget i brug i stort omfang, idet kampe i langbold, håndbold og fodbold var henlagt hertil. Det viste sig at være en god ordning, bl. a. fordi det midtsamlede publikumsinteressen — en stor tilskuerskare flokkedes dagen lang omkring opvisningsbanen. Man må dog forudse, at princippet med denne koncentreret af begivenhederne ikke kan gennemføres, når det nye stadion i fuld udstrækning kan tages i brug. Da vil en spredning blive følgen, og muligheden for overblik over kampe, konkurrencer, resultater m. v. vil blive vanskeliggjort under selve stævnet. På den anden side vil det nye stadion give gode muligheder for udvidelse på forskellig måde af skoleidrætsstævnet.

Stævnet åbnedes af borgmester Høyer-Nielsen og afsluttedes af skoleudvalgets formand, overlærer M. Kaae.

»Vestjyden«s vandrepokal (fodbold) blev vundet af IV.xm, Stormg. skole, »Vestkysten«s sølvnåle (fodbold) af 2.M., Stormg. skole, »Esbjergbladet«s sølvskål (langbold) af IV.xm, Danmarksgades skole,

skoleudvalgets vandrepokal (langbold) af 2. M., Danmarksgades skole, og håndboldklubben »Kvik«s pokal og sølvnåle (håndbold) af IV.xm drenge, Rørkjær skole.

En kamp i langbold mellem et lærerindehold og et udvalgt elevhold blev vundet af eleverne med 29—19. I fodbold vandt et lærerhold over et udvalgt elevhold med 5—1.

Skoleidrætsstævnet 1948.

(Ved kommunelærer Ahlmann Nielsen).

Det 14. kommunale skoleidrætsstævne blev afholdt den 22. september og åbnedes af borgmester Høyer-Nielsen, der ønskede skoleidrætsstævnet et godt forløb og lovede, at man næste år ville kunne tage det nye stadion i brug.

Deltagere var som foregående år alle kommunale skoler samt Esbjerg Statsskole. Desuden var der sendt indbydelse til Esbjerg Realskole, der dog ikke mente at kunne deltage i indeværende år på grund af manglende plads til træning.

Enkelte mindre ændringer i holdenes sammensætning var vedtaget, og for pigernes vedkommende var der tilføjet atletik med følgende øvelser: Længdespring, højdespring, boldkast samt 60 og 80 m løb.

Trods kulde og regn fik stævnet et godt forløb, og børnene tog selv ubehagelige overraskelser som haglbyger med godt humør. Det var glædeligt at se den store deltagelse og interesse, der var for pigernes nye øvelser; i det hele taget gik børnene til deres konkurrencer med en lyst og energi, så man tydeligt så, at det 14. skoleidrætsstævne blev afholdt i olympiadeåret 1948.

Lærerkampene var på programmet som sidste år. I langbold vandt pigerne over lærerinderne med 24—9. — I fodbold havde det de foregående år vist sig, at drengene ikke kunne stille et hold, der kunne give lærernes hold jævnbyrdig modstand, hvorfor man i år havde erstattet elevernes hold med et hold fra ungdomsskolen. — Resultatet blev, at ungdomsskolens velspillende hold vandt med 5—1.

Hver deltagende skole fik som sædvanlig overrakt en faneplade, og skoleidrætsstævnets vandrepokaler blev vundet af følgende skoler:

Langbold, piger, 2. M.: Skoleudvalgets pokal — Stormgades skole; piger, IV.xm: »Esbjergbladet«s pokal — Rørkjær skole.

Håndbold, drenge, III.xm: »Kvik«s pokal og nåle — Stormgades skole; piger, III.xm: E. H. K.'s pokal og nåle — Stormgades skole.

Fodbold, 2. M.: »Vestkysten«s sølvnåle — Vestre skole; IV.xm: »Vestjyden«s pokal — Stormgades skole.

På skolevæsenets vegne takkede skoledirektør N. P. Andersen i sin afslutningstale deltagerne for den interesse, de havde vist sporten, og bad dem med samme iver og udholdenhed kaste sig over skolens øvrige fag og de opgaver, de ville blive stillet overfor i det praktiske liv.

Beretning for svømmeundervisningen

i sommerferien 1948.

(Ved lærer Erik Vind).

Børnene i Esbjerg kommuneskoler — fra og med 5. kl. — blev i lighed med de to foregående år indbudt til at deltage i svømmeundervisning i de to første og de to sidste uger af sommerferien.

Som det fremgår af nedenstående oversigt, er interessen for disse kursus stadig stigende, og antallet af aflagte prøver er gået stærkt frem.

Mødeprocenten er i høj grad afhængig af, hvordan vejret er de første undervisningsdage, men er børnene først godt begyndt, viser de stor interesse og flid og møder trofast trods dårligt vejr.

	1.kursus 28./6.—10./7.	2.kursus 2./8.—14./8.	I alt
Indmeldte	615	515	1130
Mødte	485	364	849
Svømmere	388	345	733
Svømmeprøver (lille)	80	90	170
Frisvømmerprøver (stor)	40	51	91
Livredderprøver	9	31	40

Følgende lærerkræfter medvirkede:

Svømmelærerinde G. Bay Jensen, lærerinde N. Kruse Hansen, viceinspektør J. Andersen og lærerne: Carl Dirks, M. Kruse Hansen, Sv. G. Hansen, Ejvin Lau, K. Bang Mikkelsen, Ahlmann Nielsen, Fr. Tornsberg og Erik Vind.

Sommerferien 1949.

Kurstiden — de to første og de to sidste uger af sommerferien — er bibeholdt.

Som følge af skoleårets flytning blev også 4. klasserne indbudt, ligeledes fik de børn, der ellers forlod skolen til sommerferien, lov til at være med.

Tilslutningen til disse kursus er stadig stigende. For de børn, der kan svømme, er det særlig de tre prøver, der animerer dem til at møde frem og træne; men også børn, der har taget alle prøver, kommer og dygtiggør sig i brystcrawl, kunstudspring og andet.

Desværre er forholdene på Søbadeanstalten stadig dårlige til undervisning. Mudderet er endnu ikke fjernet langs undervisningsbroerne, så det kniber at skaffe plads for nybegynderne. Det uklare vand og mudderet på bunden gør dykkerprøverne meget vanskelige, og mange børn — navnlig piger — er bange for at dykke.

Hvor meget lettere ville det ikke være i en svømmehal med klart og gennemsigtigt vand.

Nedenstående oversigt viser, hvor mange børn, der fik lært at svømme, og hvor mange prøver, der blev aflagt.

	1.kursus 27./6.—9./7.	2.kursus 1./8.—13./8.	I alt
Indmeldte	885	645	1350
Mødte	550	342	892
Svømmere	446	298	744
Svømmeprøver (lille)	57	56	113
Frisvømmerprøver (stor)	34	49	83
Livredderprøver	15	28	43

Følgende lærerkræfter medvirkede:

Lærerinderne: N. Kruse Hansen og G. Bay Jensen. Viceinspektør J. Andersen. Lærerne: C. Dirks, M. Kruse Hausen, Sv. G. Hansen, Alf. Jørgensen, Ejvin Lau, K. Bang Mikkelsen, Ahlmann Nielsen, H. Nourup og Erik Vind.

Esbjerg skoleroning.

(Ved lærer Gerh. Thorsen).

Esbjerg skoleroning (ESR) begyndte sin virksomhed foråret 1948. ESR blev oprettet som en stimulans og belønning til de skoleelever, der deltog i skolesvømningen, da der for at deltage i ESR kræves, at eleverne skal have bestået den store frisvømmerprøve. Desuden skulle eleverne i deres fritid have lejlighed til at lære rosporten at kende. Skoleroningen lejede sig ind hos Esbjerg roklub. Skoleroningen arbejder uden for skoletiden i sæsonen 15 maj—15. september. Hver elev får 2×1 times roning om ugen. Som lærere virkede i 1948 Chr. Søgaard og Gerh. Thorsen. I 1949 endvidere A. Jørgensen og E. Damm Jensen. Alle uddannede som roinstruktører af Dansk Forening for Rospport.

I 1949 deltog 60 elever, og der blev roet 220 ture med en samlet længde af ca. 1200 km. I sommerferien blev der roet en del ture til Sønderho. Eleverne deltog i sydjysk kaproning.

I 1949 deltog 120 elever, og der blev roet 579 ture med en samlet længde af ca. 3000 km. Foruden sommerferienoningen, der bestod i en dagtur til hvert hold, deltog 16 drenge i Dansk Forening for Rospports forsøgslejr på Fænø til en pris af 25 kr. for 8 dage. Desuden var 8 piger og 8 drenge på en week-end tur på Gudenåen.

Foruden almindelig roning er de ældste elever blevet undervist i livredning, kompassets brug, korttegning og -læsning og sømandskundskab.

Beretning over børnebespisningen

1. april 1948—31. marts 1949.

(Ved lærer Ahlmann Nielsen).

Bestyrelsen for Foreningen til Skolebespisning i Esbjerg bestod af: Socialudvalgsformand L. M. Nielsen (formand), redaktør Knud Ree (sekretær), kommunelærer Ahlmann Nielsen (kasserer), pastor S. Birke, skoleinspektør S. Laursen, skoleinspektør John Jensen, formanden for forældrerådene cigarmager Henry Petersen. — Fra 1/4 48 til 1/7 48 fungerede under kassererens fravær kommunelærer Max Søndergaard.

Bespisningen har strakt sig over tiden 1/4 1948—31/3 1949, skoleferier og fridage fraregnet, således at der i det nævnte tidsrum har været bespisning i *231 dage*. Bespisningen er foregået på Stormgades skole, Rørkjær skole og i tiden 5/1 1949—31/3 1949 Jerne skole. De to førstnævnte steder har den omfattet morgen- og middagsbespisning, medens der ved Jerne skole er serveret »Oslo-frokost«. Morgenbespisningen har fundet sted fra 7—8, medens middagsbespisningen af hensyn til den samlede skoletid har været henlagt til efter skoletid kl. 14—16,30. »Oslo-frokosten« ved Jerne skole er blevet serveret i spisepausen kl. 11,45—12,00 eller et tidligere tidspunkt på dagen.

Til bespisningen er der efter ansøgning til Direktoratet for Vareforsyning tildelt indkøbstilladelse til sukker, margarine, gryn, kød og pålæg, medens børnene indtil 1/12 1948 afleverede rationeringsmærker til rugbrød.

Morgenmåltid:

Om morgenen er der 3 dage om ugen serveret rug- og sigtebrød med smør med varm mælk til og de øvrige dage rug- og sigtebrødsterninger med varm mælk.

Middagsmåltid:

Om middagen er serveret een varm ret, der skiftevis har bestået af byggrød (m. kanel, sukker og hvidtøl), gule ærter m. kødterninger (m. rugbrød), labskovs (m. rugbrød), kærnemælksvælling m. citron eller æbler (m. rugbrød), stuede kartofler m. kødboller eller bajerske pølser, hvidkålssuppe m. kødterninger (m. rugbrød), irsk stuvning (m. rugbrød), byg vælling m. kanel og sukker og øllebrød m. sødmælk. — Til fastelavn fik børnene foruden den varme ret hver to fastelavnsbol-ler.

Tilsynet ved såvel morgen- som middagsbespisningen blev foretaget af lærere ved de pågældende skoler.

*Specifikation over bespisningen.**Stormgades skole:*

Gennemsnitlig antal børn til morgenbespisning 77 ^{min. 62 max. 98}
 » » » » middagsbespisning 335 » 240 « 240

I alt er i bespisningsperioden uddelt:

17787 portioner morgenmad
 77385 » middagsmad.

Forbruget af de vigtigste ved bespisningen anvendte varer var:

Sødmælk	20417 l	Gulerødder	681 kg
Kærnemælk	4570 »	Oksekød	1648 »
Smør	120 kg	Fars + pølser	797 »
Margarine	154 »	Gryn	1125 »
Kartofler	8450 »	Sukker	1200 »
Brød	5530 »	Ærter	515 »
Hvidkål	1268 »	Hvidtøl	78 ank.

Den samlede udgift var 49.607,98 kr., hvoraf 14.505,23 kr. blev udbe-
 talt i løn.

Gennemsnitsprisen pr. portion: 52,1 øre.

Rørkjær skole:

Gennemsnitlig antal børn til morgenmad pr. dag 172 ^{min. 125 max. 220}
 » » » » middagsmad pr. dag ... 453 » 326 » 515

I alt er i bespisningsperioden uddelt:

39732 portioner morgenmad
 104643 » middagsmad.

Forbruget af de vigtigste ved bespisningen anvendte varer var:

Sødmælk	25105 l	Gulerødder	768 kg
Kærnemælk	5685 »	Oksekød	2115 »
Smør	226 kg	Fars + pølser	1146 »
Margarine	186 »	Gryn	1420 »
Kartofler	10300 »	Sukker	1550 »
Brød	6643 »	Ærter	330 »
Hvidkål	1380 »	Hvidtøl	109 ank.

Den samlede udgift var 57.782,16 kr., hvoraf 17.980,56 kr. blev udbetalt i løn.

Gennemsnitsprisen pr. portion: 40,02 øre.

Jerne skole:

I aldersrenteboligen i Jerne har der forsøgsvis til børn ved Jerne skole været fremstillet »Oslo-frokost« bestående af 4—6 halve stk. rugbrød, $\frac{1}{5}$ l mælk + 1 æble. Pålæg til maden har varieret mellem pølse, frikadeller, steg, stegt sild, leverpostej, fedt, råkostsalat og marmelade.

Antallet af bespisningsdage har været 66.

Antallet af deltagende børn 365 (ca. 90 %).

De samlede udgifter var 15.787,21 kr., hvoraf 4.908,65 kr. er udbetalt i løn.

Gennemsnitsprisen pr. portion: 65,5 øre.

Foreningens samlede udgifter har været:

Stormgades skole	49.607,98 kr.
Rørkjær skole	57.782,16 »
Østre skole	4.659,82 »
Jerne skole	15.787,21 »
Administration, brændsel og lys m. v.	5.183,73 »

I alt 133.020,90 kr.

Ved lov nr. 178 af 12. april 1949 er for hele landet årlig stillet 4 millioner kroner til rådighed for skolebespisningerne.

Esbjerg kommunale fortsættelsesskoler.

Beretning for 1947—48.

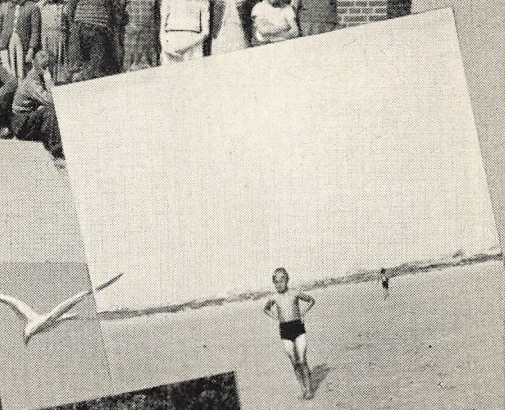
(Ved forstander M. Astrup).

Aftenskolen (47. skoleår).

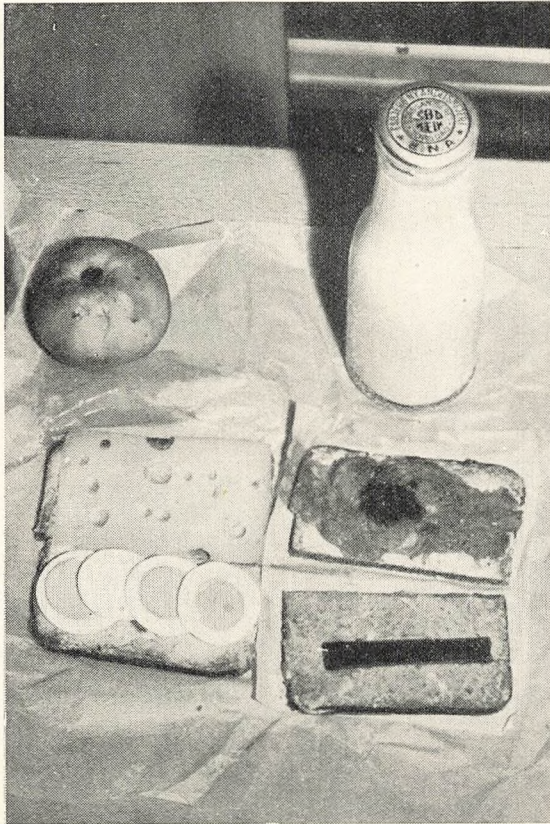
I det forløbne år har aftenskolen gennemført 151 kursus (1946—47: 130 kursus). Samlet timetal: 5831. — 3 kursus blev inddraget før tiden på grund af manglende tilslutning. Antallet af fagelever: 2004. Egentlige elevtal: 1600. Undervisningen besørget af 80 lærere, studiekredsledere og gæstelærere. Arbejdet med efterhånden at etablere aftenskolehold på samtlige skoler er blevet fortsat. Tilsynsførende med skolevirksomheden på de forskellige skoler har været kommunelærerne Knud Selmer (Danmarksgades skole), Henry Jacobsen (Stormgades skole), Henry Møgensen (Rørkjær skole), Thorkild Holm (Boldesager skole m. v.) og A. Krogh (Jerne skole).

Sprogholdene.

Dansk: 2 klasser. *Engelsk:* 9 klasser. *Fransk:* 1 klasse. En klasse i esperanto påbegyndtes, men gennemførtes ikke. I alt gennemførtes 12 sprogklasser, hvoraf 3 var tilmeldt fra AOF. — For sprogholdenes vedkommende er man nu helt gået over til eet sammenhængende vintersemester. En del af holdene afsluttede i april vinterens arbejde med en festlighed på Grundtvigs Hus, hvor der opførtes et par fornøjelige sketch indstuderet på engelsk ved adjunkt A. Rosenhoff, — endvidere

Ferieljemet i Sønderho

Oslo-frokost

var der forevisning af engelske dokumentariske films velvilligst udlånt af »British council«. Aftenen sluttede med kaffebord og sang.

Undervisningen blev varetaget af følgende: Kommunal lærerne Alfr. Jørgensen (dansk), K. Selmer (engelsk), V. Birch (engelsk), forstander Hamle (dansk), kommunelærerinde B. Trøst (engelsk), skoleinspektør N. Sæderup (engelsk), adjunkt A. Rosenhoff (engelsk), lektor Aage Petersen (engelsk), kommunelærer H. Hjuler (fransk) og kommunelærer Hugo Sørensen (engelsk).

Husgerningsholdene.

Der gennemførtes 32 kursus, hvoraf 12 var tilmeldt fra Esbjerg Husmoderforening, — herunder en *kokkedrengeklasse*. En *ungkarleklasse* var tilmeldt fra Dansk Kvindesamfund. Endvidere havde Den cooperative Husmoderforening tilmeldt 4 og AOF 2 kursus.

Undervisningen blev forestået af husholdningslærerinderne Gerda Heineth, Johanne Rasmussen, Brinch-Nielsen, Andrea Nielsen, Schlein Andersen og kommunelærerinde Lis Mogensen.

Andre hold.

Der afholdtes 3 kursus i *regning* (1 tilmeldt fra AOF). Lærere i dette fag: højskolelærer Hultberg, kommunelærer Alfr. Jørgensen og maskinmester Robert Nielsen. I *bogføring* afholdtes 2 kursus, hvoraf eet tilsluttet fra AOF. Ledere: kommunelærer Henry Mogensen og revisor Helge Nielsen. I *sundhedslære og samaritergerning* var der 3 kursus med tilmeldte hold fra arbejdersamariterne i Jerne og Esbjerg. Ledere: lægerne H. Ibsen og K. Birn. I *sundhedslære og opdragelsesproblemer* 2 tilmeldte hold fra AOF, — leder: mødrehjælpsleder Weye Hansen. Fra amatørsejlkлубben var tilsluttet to klasser: *søkundskab for juniorer*, leder: styrmand Andr. Jensen, og *søkundskab for seniorer*, leder: havneass., skibsfører Willy Torgius Petersen. I samarbejde med Esbjerg Fjerkræklub gennemførtes et kursus i *fjerkræavl* med hønseriejer O. Ellesgaard som leder. I samarbejde med biavlforeningen et kursus i *biavl* under ledelse af førstelærer H. M. Schøtt, Guldager. Sundhedsplejerske Karen Rasmussen ledede et kursus i *barnepleje* tilmeldt fra arbejdersamariterne i Jerne. I *havebrug* (teoretisk) anmeldtes 2 kursus fra AOF. Leder: assistent G. Fogh Nielsen. »De unges haver«s 2 hold i *praktisk havebrug* indgår tilskudsmæssigt under aftenskolen. Det samme gælder Skolen for unge fiskere's forskellige faghold samt en del af ungdomsskolens undervisningsvirksomhed. — Fra tunghøreforeningen tilmeldtes 2 kursus i *mundaflæsning og mundhåndsystemet*, leder: lægeaut. talepædagog, kommunelærer Oluf Schultz. I *bogbinding* etableredes 3 kursus under ledelse af kommunelærerne Kaj Jensen og H. Bjerremand Hansen. I *træsløjd* 1 hold, leder: kommunelærer Kaj Jensen. I *sang* 1 hold, *aftenskolens kor*, under ledelse af kommunelærer Viggo Birch.

Der gennemførtes ikke mindre end 45 *sykursus* (herunder tilskærer-kursus og skrædderkursus). I flere tilfælde har man måttet ekspedere 2 hold pr. aften i samme lokale, — første hold kl. 18—20, andet hold kl. 20—22. — Man må mene, at denne tilslutning betegner en foreløbig kulmination på dette felt. 27 hold er tilmeldt fra AOF. Desuden er der tilmeldte hold fra arbejdersamariterne i Jerne og Esbjerg Husmoderforening. Ledere: dameskrædderinderne og direktricerne Else Nielsen, Mary Jensen, Mathilde Schmidt, Louise Petersen, Helga Hansen, Bodil

Fischer, Anna Nielsen, Agnes Jensen, A. M. Andersen, Marie M. Nielsen, K. M. Nejstgaard, Gerda Selmer, Anna Andersen og skrædder A. Nejstgaard. — Nogle af syholdene afsluttede kursus med en smuk udstilling af vinterens arbejder.

Studiekredsene.

Der gennemførtes 31 studiekredse. Hovedparten tilmeldt fra AOF. Endvidere med tilmeldelser fra Venstres Ungdom, DKU, Radikal Ungdom og Danmarks Fiskerhøjskole. Studiekredsemnerne har været: Samfundslære, aktuelle problemer, organisationskundskab, møde- og taleteknik, børnepsykologi, historie, erhverv og økonomi m. v. — Ledere: forstander Hamle, cigarmager J. Jørgensen, kasserer Dyveke Junker Nielsen, gårdejer Niels Gregersen, faktor Erland Christensen, kommunelærerne Sv. G. Hansen og Schlein Andersen, Grethe Sørensen, Agnes Olsen, overlærer M. Kaae, tømrer Ruhdi Kristensen, maskinm. Thyregod Kristensen, undersøger H. R. Ketelsen, skoleinspektør N. Sæderup, ekspedient Osvald Sørensen, cigarmager Carl Ingvarsdens, typograf Sigurd Borch, arbm. Villy Nielsen, maler Poul Rosenkilde, stationsbetjent Knud Knudsen, overassistent Johs. Nielsen, incassator Hans J. Sørensen, pedel Carl Lauridsen og skolepsykolog K. Lorek Pedersen.

Aftenhøjskolen.

7 hold tilmeldt fra AOF var at betragte som aftenhøjskolehold. De behandlede emner som samfundskundskab, samfundsøkonomi, fagfor- eningskundskab, litteratur m. v.

De unges haver. (5. skoleår).

Der var 46 deltagere i »De unges haver«. Forsøgsass. Jess Seidler havde som sædvanlig den daglige ledelse. Der var i denne sæson flere, der svigtede arbejdet og — trods påmindelser — lod den tildelte parcel gro til. En del af deltagerne var unge, nygifte ægtepar, der havde til mål engang at få hus og have, og som betragtede »De unges haver« som et nyttigt lærested i den henseende.

Ungdomsskolen. (9. skoleår).

Tilslutningen var den hidtil dårligste — bortset fra de allerførste år. Kun 85 elever i alt — 25 drenge og 60 piger. Ved afslutningen svundet ind til 60 elever. Frafaldet var forøvrigt forholdsvist mindre end sædvanlig. Der dannedes 4 klasser: en 1. års pigeklasse, en 2. års pigeklasse, husassistentklassen og en 1. års drengeklasse. Husassistentklassen gennemførtes med held som delvis dagskole. — Bortset fra denne klasse, der holdt til på Rørkjær skole, foregik det øvrige skolearbejde på Anneksskolen (husgerningsundervisningen undtaget). Dette viste sig at have store fordele, idet der herved bl. a. blev givet de bedste muligheder for at skabe et virkeligt skoleliv og et fællesskab mellem eleverne og mellem elever og lærere. Adskillige tidligere elever kom med i det lille skolesamfund og mødte trofast op til klubaftener, gymnastik, fritidsværksted m. v. — Dette, at hele Anneksskolen om aftenen var forbeholdt Ungdomsskolen uden sammenblanding med Aftenskolen, Teknisk Skole m. v., gav de allerbedste arbejdsbetingelser. Noget paradoksalt kan det udtrykkes således, at det gav os både ro og uro til arbejdet. Nemlig den uro, som nødvendigvis må følge med, når der er tale om

fritidsklub, fritidsværksted, opstilling på gangene af bordtennisspil m. v. En uro, som kan irritere, for ikke at sige forarge, udenforstående, men som er netop det, vi ungdomsskolelærere skal »dykke ned« i og arbejde ud fra i vore bestræbelser på også at give disse unge mennesker sans for stilhed og lydhørhed. Anneksskolen blev i vinterens løb slået fast som institutionen Ungdomsskolen. Trods det lille elevtal blev det en god vinter, hvorunder en fast form for skolens skik og brug og funktion i det hele taget også udenfor undervisningstimerne tilstræbtes.

Blandt vinterens oplevelser i *klubben* må nævnes den norske skolebestyrer Midtgårds lysbilledforedrag, rejsesekretær frk. Sandøs gripende beretning om »Red barnet«s virksomhed og Arvid Clèmensens smukke farvefilm fra de gamle dansk-vestindiske øer.

Ungdomsskolen havde i vinterens løb besøg af bl. a. skoledirektør Thorkild Hansen og forstander Schirmacher Jensen, Gladsaxe, lederen af Ungdomsskolen på Frederiksberg, kommunelærer Valdm. Madsen, en kommission af fængselslærere, Social pædagogisk forening, en burmesisk delegation og skoleinspektør Folke Jacobsen, København. —

Lærerkrafterne: Husholdningslærerinde Johanne Rasmussen, gymnastiklærerinde Karen Sachs, sundhedsplejerske Karen Rasmussen, montør Helge Krogh, kommunelærerne Max Søndergaard, S. P. Holt Jensen og Gerh. Thorsen, malermester Axel Madsen og forstander M. Astrup. —

Skolen for unge fiskere. (5. skoleår).

Der dannedes en enkelt klasse på 15 elever. Undervisningen fandt sted i januar og februar og foregik for første gang på Fiskerhøjskolen under daglig ledelse af forstander Hamle. Dermed er skolen endelig havnet der, hvor det hele tiden fra Aftenskolens side har været ønsket, at den skulle høre hjemme og efterhånden komme til at virke som en slags efterskoleafdeling. — Der undervistes i fiskerikundskab, fiskebiologi, navigation, dansk, regning, samfundskundskab og praktisk fiskeriarbejde.

Lærere: Forstander Hamle, højskolelærerne Hultberg og Bent Andersen, viceinspektør Arne Jørgensen, fiskeskipperne Anton Christensen og Anders Andersen samt kaptajn T. Engsted.

Beretning for 1948—49.

Aftenskolen (48. skoleår).

Der gennemførtes på basis af aftenskoleloven *170 kursus* med et samlet timetal på 7975. — Et par kursus gennemførtes ikke efter planen på grund af elevernes frafald. Antallet af fagelever, hvilket vil sige sammenlagt deltagerantal for samtlige kursus, har været 2400. Gengangere fraregnet har det reelle elevtal været *ca. 1900*. Ca. 80 lærere og studiekredsledere har forestået arbejdet. Som tilsynsførende har virket kommunelærerne K. Selmer (Danmarksgades skole), Henry Jacobsen (Stormgades skole m. v.), Henry Mogensen (Rørkjær skole m. v.) og A. Krogh (Jerne skole). — Husholdningskonsulent Johanne Rasmussen har besørget tilrettelæggelsen og tilsynet med husholdningsundervisningen.

Sprogkursus.

Dansk: 1 klasse. *Engelsk:* 11 klasser. *Fransk:* 2 klasser. *Esperanto:* 2 klasser. I alt 16 sprogklasser, hvoraf 3 var tilmeldt fra AOF, 1 fra »Ven-

stres Ungdom«, og 2 var oprettet i samarbejde med »Danmarks Fiskerhøjskole«. Et kursus i engelsk konversation var tilmeldt fra »Dansk-engelsk Forening«. Sprogholdene afsluttede som sidste år sæsonen med en festlig sammenkomst på »Grundtvigs-Hus«, hvor der af lærere og elever i form af sketch, oplæsning og fortælling blev givet prøver på engelsk, fransk og esperanto samt af danske dialekter: Jysk, fynsk og »Esbjergslang«. Endvidere underholdt lærer C. Brøcher på udmærket måde.

Undervisningen blev forestået af følgende: Sproglærerinde Rigmor Petersen, kommunelærerinde Inga Laursen, Olwen Halager, kommunelærerne Hugo Sørensen, Alfred Jørgensen, Martin Andersen og Knud Selmer, viceinspektør Sv. Aage Werborg, højskolelærer Bent Klougart, adjunkt A. Rosenhoff, lektor Aage Petersen, pastor H. Hertzum, sproglærer N. Chr. Graversen og fru Kjærsgaard Jensen.

Husholdningskursus.

(Ved husholdningskonsulent Johanne Rasmussen).

Husgerningsundervisningen begyndte først i september. Der har i alt i skoleårets løb været afholdt 50 kursus med 875 deltagere. Af disse kursus er ca. halvdelen tilmeldt fra Esbjerg Husmoderforening, Coop. Husmoderforening, A.O.F., Esbjerg Havebrugsforening og Dansk Kvindesamfund.

Af de 50 hold er 34 hold gennemført med 15 gange a $3\frac{1}{2}$ time = $52\frac{1}{2}$ time. 3 hold (kokkedrenge og ungarle) 20 gange a $3\frac{1}{2}$ time = 70 timer, og resten af holdene, der er special-kursus, er gennemført med 6 gange a $3\frac{1}{2}$ time = 21 timer.

De 50 hold fordeler sig på følgende måde:

1. 20 hold er tilrettelagt efter aftenskolens fremadskridende uddannelse, der omfatter i alt 4 kursus med 210 timer fordelt på 2 år. Denne undervisning er et vigtigt led i husmoderuddannelsen og omfatter såvel daglig og finere madlavning som tilrettelægning af det daglige arbejde i et hjem, gennemgang af rengøring, storvask m. m. Denne undervisning har vist sig at interessere de unge piger, og de fleste gennemfører alle 4 kursus. Undervisningen er dog tilrettelagt på en sådan måde, at de unge piger også har udbytte af at følge 1 eller 2 kursus. Har de så senere lejlighed til at fortsætte, kan de altid flyttes ind på det hold, der passer for dem, så de ikke risikerer en gentagelse af det, de allerede har lært og gennemgået.

2. 14 hold for viderekomne. Her er undervisningen lagt til rette som 3 fortløbende kursus, som elever, der i forvejen er fortrolige med daglig husførelse, med udbytte kan følge. Disse kursus har derfor i det væsentligste været besøgt af husmødre og unge piger, der har gennemført aftenskolens grunduddannelse. For ikke at hindre undervisningen for de dygtige elever, var det meget ønskeligt, om man kun gav adgang for elever med praktiske kvalifikationer. Efter at have gennemgået de tre kursus har aftenskolen henstillet til eleverne ikke at deltage i disse kursus længere, da det kun vil blive en gentagelse af det, der allerede er gennemgået, derimod vil man med udbytte kunne følge et af aftenskolens specialkursus.

3. 3 hold for kokkedrenge og ungarle. Kursus for kokkedrenge er i det væsentligste besøgt af drenge, der gerne vil ud at fiske, og undervis-

ningen tager derfor også sigte på at oplære drengene i at lave daglig og nærende mad (specielt fiskeretter), som de hurtigt og nemt kan lave til søs.

På kursus for ungarke (både mænd og kvinder) har eleverne gennemgået nogenlunde samme pensum som eleverne på grundskolens hold. Det er forbavsende, med hvilken interesse og grundighed de unge mænd er gået op i arbejdet, ligesom det gode samarbejde fortjener at nævnes. Forsømmelserne på holdet har været minimale.

4. 13 hold som specialkursus. Disse kursus omfatter kursus for selverhvervende, nye ideer til den daglige mad, finessemad, selskabsmad, konservering, frokostretter, borddækning og servering samt kursus for spejdere og vandrere.

Disse kursus, der i det store og hele har været velbesøgte, har deres berettigelse, når man ønsker at gennemgå og uddybe et specielt emne mere, end man er i stand til at gøre på de sædvanlige kursus. Kursus i borddækning og servering samlede så mange deltagere, at der i vintrens løb er blevet afholdt 8 kursus.

I december måned var alle deltagere på husholdningsholdene inviteret til et besøg på andelsslagteriet, hvor pølsemeister Sørensen underviste deltagerne i »partering af en gris«.

Aftenskolen har gennemført en fuldstændig fortegnelse med kartotek over eleverne, så man er i stand til at kontrollere de enkelte elevers deltagelse i skolens kursus fra år til år. Endvidere er gennemført den ordning, at der ikke bliver optaget elever på et kursus efter 3. undervisningsaften, ligeledes betragtes gentagne forsømmelser uden gyldig grund som anledning til at vanskeliggøre senere fortsættelse på nye hold. Disse regler, der kun tjener til at stabilisere skolens undervisning, har i det store og hele virket efter deres hensigt.

Undervisningen er foregået i skolekøkkenet på de forskellige kommuneskoler og i køkkenet på Fiskerhøjskolen. Det mest ideelle ville være, om undervisningen kunne foregå i køkkener, der specielt er indrettet til voksne elever. Havde aftenskolen sit eget køkken, ville der også skabes basis for undervisning på tidspunkter af dagen, hvor det nu er udelukket.

Undervisningen er forestået af husholdningslærerinderne Andrea Nielsen, Marie Louise Maulund, Else Buhl, Lis Hansen, Lis Klougart, Elisabeth Bækgaard, Ulla Thomsen og Johanne Rasmussen.

Andre kursus.

Regning (herunder faglig regning): 6 kursus, hvoraf 4 tilmeldt fra AOF. *Bogføring*: 1 kursus tilmeldt fra AOF. *Sundhedslære og samaritergerning*: 5 kursus i samarbejde med Røde Kors og arbejdsamariterne i Esbjerg og Jerne. *Søkundskab*: 2 kursus i samarbejde med Esbjerg Amatørsejlkлуб. *Fjerkræavl*: 1 kursus (Esbjerg Fjerkræklub). *Biavl*: 1 kursus (biavlsforeningen). *Husflid, sløjd, bogbinding, skilteskrivning*: 4 kursus. Fra tunghøreforeningen tilmeldtes 2 kursus i *mundaflæsning og mundhåndsystemet*. *Barnepleje*: 2 kursus, hvoraf 1 tilmeldt fra AOF. *Sang*: 1 kursus (aftenskolens kor). Som lærere på disse forskellige kursus har virket: kommunelærer Alfr. Jørgensen, snedker S. M. Sørensen, opmåler Chr. Bjørnhardt, tømrer Peter Olsen, maskinmester Robert Nielsen, kredslæge K. Brandt, læge K. Birn, kommunelærerne Viggo Birch, Bjerremand Hansen og Kaj Jensen. Styrsmæn-

dene W. T. Petersen og Andr. Berg Jensen, læge E. Refslund, førstelærer H. M. Schøtt, aut. talelærer O. Schultz, sundhedsplejerske A. M. Hollensen og jordemoder E. Steen Madssen.

Sykursus.

Antallet af kursus i syning og tilskæring m. m. har været kolossalt. Der viser sig at være et meget stærkt behov for netop disse kursus. Desværre er behovet ikke let at tilfredsstille, da undervisningen helst skal foregå i speciallokaler. I alt er der gennemført 47 kursus, hvoraf de 37 er tilmeldte hold fra husmoderforeningen og AOF. Man har beskæftiget sig med håndgerningens forskellige områder fra kjolesyning og skræddersyning til hvidsøm, dragværk og knipling.

Ledere: Dameskrædderinderne og direktricerne Else Nielsen, Mary Hallkjær Lassen, Mathilde Schmidt, Louise Petersen, Helga Hansen, Bodil Fischer, Lindgaard, A. M. Andersen, Hesselbjerg, Agnes Jensen, Anna Nielsen, Gamborg Nielsen, M. Møller Nielsen og E. K. Sørensen.

Studiekredsene.

Der gennemførtes 32 studiekredse, der beskæftigede sig med emner som religionshistorie, børnepsykologi, litteratur, dramatik, musikhistorie, kunsthistorie, historie, samfundslære, organisationskundskab, erhverv og økonomi, havebrug (teoretisk) m. v. — Der var tilmeldt studiekredse fra Retstatsforbundet, KFUM og K, KU, AOF og enkelte private kredse. Ledere: Typograf Verner Fievé, kommunelærerne Schlein Andersen og Svend Georg Hansen, konsulent Fogh Nielsen, overlærer S. Holt Jensen, pastor S. Iversen, postkontrollør Aage Kr. Jensen, kommunelærer P. Jessen, overpakmester Viggo Jepsen, kommunelærer Østerskov Nielsen, undersøger H. R. Ketelsen, sekretær Holger Kristiansen, pedel Carl Lauridsen, pastor A. Lylloff, kommunelærer Sv. Løkkegaard, chauffør Chr. Marrup, maskinmester Robert Nielsen, arbm. Villy Nielsen, skolepsykolog K. Lorek Pedersen, musikdirektør N. A. Schmidt og journalist Karen Tovborg.

Aftenhøjskolen.

Der dannedes 12 aftenhøjskoleklasser, hvoraf de 11 tilmeldt fra AOF og 1 oprettet i samarbejde med Fiskerhøjskolen. Man beskæftigede sig med emner fra historien, litteraturen og samfundslæren. Fra tid til anden var foredragsholdere tilkaldt. Ledere: Typograf P. Bentzen, sekretær Holger Kristiansen, chauffør Chr. Marrup, skolepsykolog K. Lorek Pedersen, skoleinspektør N. Sæderup og højskolelærer Bent Klougart.

De unges haver. (6. skoleår).

I »De unges haver« var der 52 deltagere, der arbejdede under forsøgsassistent Jess Seidlers ledelse. Haverne blev gennemgående passet godt. Spekulationer med hensyn til, hvor »De unges haver« skal placeres, når arealet skal anvendes til den nye arbejderhøjskole, trænger sig efterhånden på.

Fiskerefterskolen. (6. skoleår).

Også i år var der kun en enkelt klasse med godt en halv snes elever. Undervisningen foregik i januar og februar og blev helt og holdent bestrejdt af Fiskerhøjskolens egne lærerkræfter efter tilrettelæggelse af forstander Gamborg Nielsen og højskolelærer Bent Klougart i sam-

arbejde med aftenskolen. Man enedes om fremtidig at benævne skolen »fiskerefterskolen«. I sin funktion skulle denne virke som en juniorafdeling indenfor højskolen. Skolegangens udstrækning og arbejdets omfang er tænkt som hidtil at skulle rette sig efter vejret og mulighederne for fiskeri; men det kan vist siges, at det er et stille håb, om skolegangen som på en anden efterskole efterhånden kunne komme til at strække sig over hele vinteren.

Ungdomsskolen. (10. skoleår).

I ungdomsskolen var der ved tilmeldelsen 105 elever, 45 drenge og 60 piger. Det betegner en meget glædelig stigning fra sidste år. Der dannedes 2 drengeklasse, 1 første-års pige klasse, 1 andet-års pige klasse og 1 husassistentklasse. Desværre viste sidstnævnte klasse sig ustabil, således at det blev nødvendigt at ophæve den. Frafald i skoleårets sidste måneder bevirkede, at man sluttede med 65 elever. Foruden de nuværende elever havde en snes gamle elever ungdomsskolen som fast tilholdssted i fritiden. De betød en stor hjælp i bestræbelserne på i ungdomsskolen også at skabe et aktiviseret fritidsliv. De gjorde på udmærket måde deres indflydelse gældende i elevråd og klubråd samt inden for sporten. Der eksperimenteres stadig med stoffet og arbejdsformen inden for ungdomsskolen, — dette gælder i særdeleshed med hensyn til drengenes undervisning. Det, man søger efter, er beskæftigelsesformer og beskæftigelsesstof, der i lighed med pigernes husgerning står i anskuelig og organisk tilknytning til elevernes daglige arbejde. Dette har bl. a. bevirket, at man også i undervisningsværkstedet efterhånden glider væk fra den klasseundervisningsbetonede undervisning og nærmer sig hobbyværkstedets frie individuelle arbejdsform. — Denne tendens er simpelt hen opstået ud fra ønsket om, at glæden ved arbejdet skal være baggrunden for det hele.

»Klubben« er vedblivende et uundværligt og værdifuldt led i ungdomsskolens virksomhed. Endvidere skal nævnes, at elevrådet har udfoldet stærk aktivitet, og at et selvbestaltet redaktionsudvalg har udsendt 5 numre af et skoleblad for ungdomsskolens elever. En del gamle elever fra ungdomsskolens første år genoplivede den gamle elevforening, der bl. a. tog initiativ til et »ungdomsskolestævne«, der afholdtes i maj måned på Sydjydsk Ungdomskostskole med deltagere fra Vejen, Haderslev, Tvile og Esbjerg. Stævnet fik et udmærket forløb.

Et håndboldhold har foruden mange lokale kampe spillet i Horsens og Vejle mod de derværende ungdomsskoler, der senere på sæsonen aflagde genbesøg. »Klubben« har været i Glejbjerg til folkedanseaften sammen med ungdomsskolen i Tvile, der forinden havde aflagt besøg i Esbjerg.

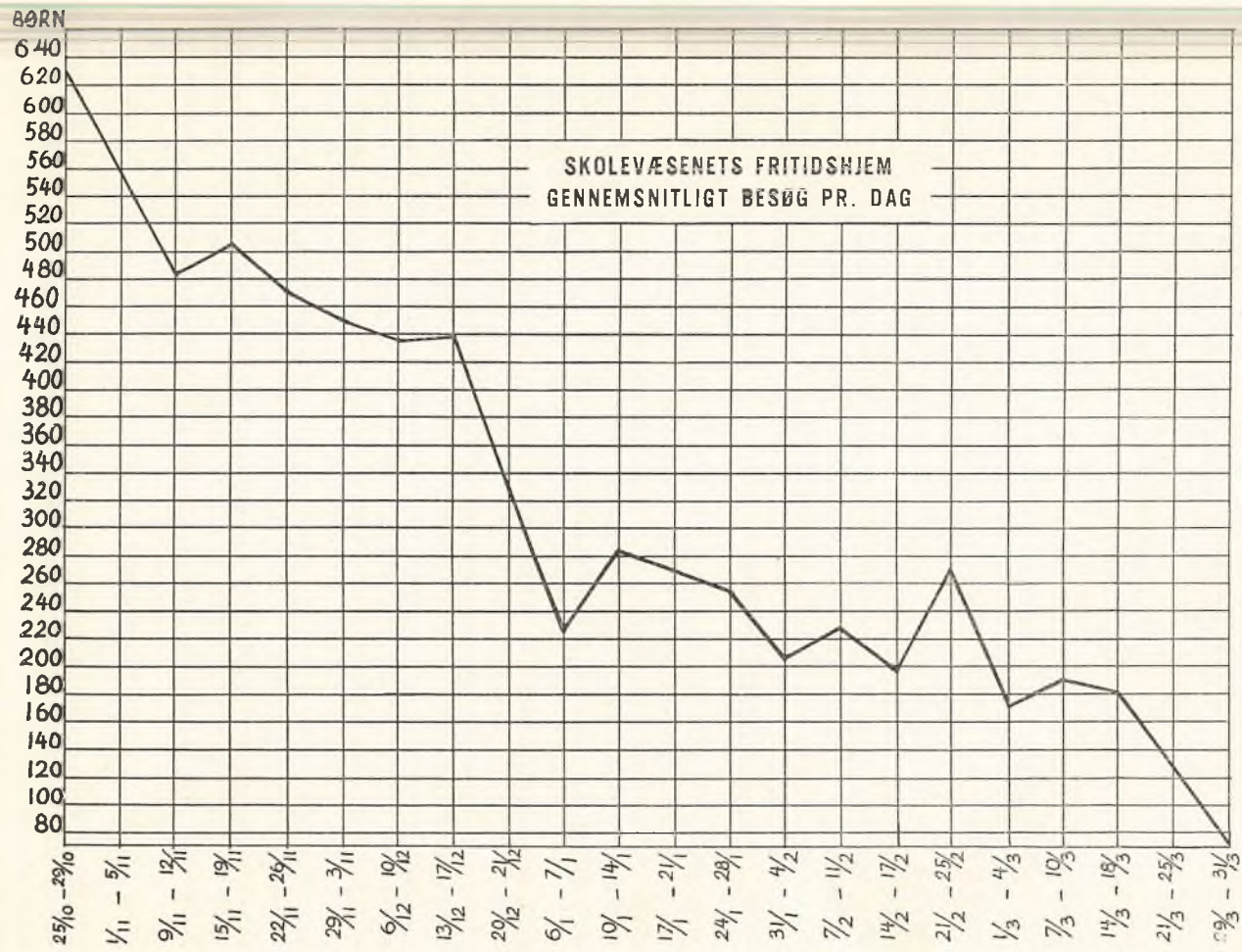
I vinterens løb besøgte bl. a. statskonsulent Johs. Nourup og den engelske universitetslektor mr. Higginson skolen.

Skolevæsenets fritidshjem.

(Ved viceinspektør Karl Bruun).

1947—48.

Fritidshjemmet begyndte som sædvanlig vintersæsonen umiddelbart efter oktoberferien og sluttede sidst i marts. Besøget var ualmindelig fint hele vinteren igennem, dog var der en sløjhedperiode lige efter nytår. Navnlig var besøget bemærkelsesværdigt stort på sløjdløkalet,

hvor børnene i løbet af vinteren fremstillede en mængde smukke udskårne ting.

Følgende lokaler benyttedes: Gammelby skole: 1 lokale, Jerne skole: 2 lokaler (det ene midlertidigt), Rørkjær skole: 2 lokaler (det ene midlertidigt), Østre skole: 2 lokaler (det ene midlertidigt), Vestre skole: 2 lokaler (det ene midlertidigt) og Stormgades skole: 2 lokaler (1 alm. lokale + sløjdlokalet).

Følgende lærere medvirkede enten i hele sæsonen eller i en del af den: Meta Andersen, Schlein Andersen, Henning Hjuler, Th. Holm, Peter Ingwersen, S. Holt Jensen, Jens Jensen, Kaj Jensen, Alfred Jørgensen, Jens Lambertsen, Karen Mosegaard Mikkelsen, Dagny Nørgaard, Olav Poulsen, Henning Selmer-Krogh, Elmar Z. Suhr, Max Søndergaard og Inga Thøgersen.

1948—49.

Fritidshjemmet begyndte vintersæsonen mandag den 25/10, og der lukkedes den 31/3. Der var åbent på alle skoledage, undtagen lørdage, fra kl. 15 til kl. 17.

De to hobbyværksteder på skolerne i Stormgade og Jerne (sløjdsale-
ne) var som sædvanlig godt besøgt af større børn, der med liv og lyst gik op i arbejdet.

Som en nyhed kan nævnes, at et hold børn hver fredag spillede skak i et lokale på Anneksskolen.

De øvrige lokaler besøgte mest af børn, der var indtil 10—11 år gamle, og som beskæftigedes ved papirklip, tegning, læsning, løvsavning o. l.

Følgende lokaler benyttedes i hele eller en del af sæsonen: Stormgades skole: 2 lokaler (1 klasseværelse + sløjdlokalet), Vestre skole: 2 lokaler, Anneksskolen: 1 lokale, Østre skole: 2 lokaler, Rørkjær skole: 2 lokaler, Jerne skole: 2 lokaler (1 klasseværelse + sløjdlokalet) og Gammelby skole: 1 lokale. Efter nytår, da tilslutningen gik ned, lukkedes en del af lokalerne.

Som helhed for sæsonen var besøget meget stort. I gennemsnit besøgte fritidshjemmet hver dag af 326 børn. Det største besøg på en enkelt dag var 740 børn og det mindste 54 børn (31/3). Af hosstående figur vil det iøvrigt kunne ses, hvorledes det daglige besøg fordelte sig over de forskellige måneder.

Esbjerg børnebiblioteker.

Beretning og regnskab 1. april 1947—31. marts 1948.

Esbjerg børnebibliotekers bestyrelse.

Valgt af Centralbiblioteket for Sydvestjylland, Esbjerg:

Landsretssagfører A. C. Krebs, formand, M. B.

Lærer F. Astrup.

Fru Agnes V. Nielsen, M. B.

Arbejdsmand Holger Kristiansen, M. B.

Lærerinde Karen M. Nielsen, M. B.

Selvskrevet medlem:

Skoledirektør N. P. Andersen.

Valgt af Esbjerg byråd efter indstilling af Esbjerg skolekommission:

Fru Ingrid Sæderup, M. B.

Forretningsudvalget består af:

Landsretssagfører A. C. Krebs.

Skoledirektør N. P. Andersen.

Fru Ingrid Sæderup.

Esbjerg Børnebiblioteker, der udgør en administrativ enhed, omfatter:

1. Hovedbiblioteket (Børnebiblioteket) i Centralbibliotekets bygning.
2. Skolebibliotekerne:

Anneksskolen,
 Boldesager skole,
 Danmarksgades skole,
 Gammelby skole,
 Jerne skole,
 Rørkjær skole,
 Stormgades skole,
 Veldbæk skole,
 Vestre skole,
 Østre skole.

Benyttelsen af Esbjerg Børnebiblioteker fremviser i det forløbne år en betydelig *stigning både i udlån og læsesalsbesøg*, en stigning, der i væsentlig grad falder på skolerne og dermed viser, at arbejdet igen er kommet ind i en naturlig gænge efter besættelsestidens vanskelige lokaleforhold. Også til *bogbestanden* er der sket en betydelig tilvækst, ikke mindst på grund af den supplerende af skolernes udlånssamling, som måtte finde sted både opefter og nedefter ved omlægningen af skoleplanen, hvorved alle skoler fik både grundskoleklasser og afgangsklasser og derfor behøvede bøger lige fra småbørnsstadiet til ungdomsstadiet.

Reorganisationen af de indlemmede skoler er nu helt tilendebragt. Forestående er en gennemgang af alle skolers håndbogssamling med henblik på aktualitet og den orientering i biblioteksbenyttelse, som alle elever skal gennemgå, og som nu er påbegyndt.

Fra 1. januar overtog skoledirektør Olaf Petersen stillingen som skoledirektør i København. Derved mistede Esbjerg Børnebiblioteker en energisk, interesseret og velvillig formand for skolebiblioteksarbejdet, et arbejde, som han gav gode muligheder ved fremskaffelse af øgede midler. Esbjerg Børnebiblioteker udtrykker herved sin hjerteligste tak herfor og samtidig sin glæde over, at valget af den nye skoledirektør faldt på skoledirektør N. P. Andersen, som i forvejen indenfor skole- og bibliotekskredse var kendt for sin indsats for og forståelse af bibliotekets plads i skolens liv.

Fru Rigmor Nielsen og lærerinde frk. Lorenzen har i det forløbne år været ansat som vikarer ved Børnebiblioteket, frk. Lorenzen tillige på Rørkjær skole som vikar for frk. Ulla Worm, der har orlov.

Overstigt over virksomheden i udlånsafdelingerne 1947—48.

	Antal bind 31/3-47	Antal bind 31/3-48	Antal lånere 31/3-47	Antal lånere 31/3-48	Antal udlån 31/3-47	Antal udlån 31/3-48
Anneksskolen	93	93				
Boldesager skole	492	612	88	48	1.426	1.449
Danmarksgades skole	2.224	2.388	411	437	3.327	3.711
Gammelby skole	244	392	69	91	2.007	2.979
Jerne skole	438	572	113	160	1.196	2.745
Rørkjær skole	1.961	2.076	527	560	3.791	7.082
Stormgades skole	1.590	1.767	705	687	6.595	7.963
Veldbæk skole	377	257	40	36	168	541
Vestre skole	1.427	1.600	320	364	5.040	6.410
Østre skole	1.617	1.854	475	442	5.332	5.682
Hovedbiblioteket	5.978	6.517	1.533	1.588	42.504	42.768
I alt	16.441	18.128	4.281	4.413	71.386	81.330

Overstigt over virksomheden i læsesalsafdelingerne 1947—48.

	Antal bind 31/3-47	Antal bind 31/3-48	Antal åbnings- dage	Antal besøg 1946-47	Antal Besøg 1947-48
Danmarksgades skole	959	959	135	1.983	1.627
Jerne skole		118	113		683
Rørkjær skole	950	983	132	3.332	4.410
Stormgades skole	940	986	146	2.925	2.409
Vestre skole	107	115	105	1.529	1.590
Østre skole	106	171	98	1.691	1.709
Hovedbiblioteket	1.415	1.451	180	7.043	7.809
I alt	4,477	4,783	909	18.503	20.237

Virksomheden i hovedbiblioteket.

Udlånsafdelingen har været åben 94 dage, og der er udlånt 42.768 bd. (året forud 42.504) til 1.588 lånere.

Læsesalen har været åben 180 dage og haft 7.809 besøg (året forud 7.043).

Til de ugentlige eventyrtimer og oplæsningsaftener har der været 857 børn (året forud 840).

For elever i 5. og 8. klasse er der givet 16 timers undervisning i bibliotekskundskab.

Klassesæt af øvelseskartoteker er udarbejdet til de skoler, der ikke hidtil har haft det, nemlig Boldesager, Gammelby, Jerne, Veldbæk, Vestre og Østre skole.

Jerne skoles udlån og læsesal samt Veldbæk skoles børnebibliotek er blevet reorganiseret og emnekatalogiseret. I årets løb er også katalogiseringen af Østre skoles læsesal afsluttet.

Der er i årets løb til skolerne og hovedbiblioteket indgået 3.078 bd. (året forud 1.283) og kasseret 1.085 bd. (året forud 531 bd.).

De ved skolerne nedsatte udvalg består — foruden af skolebibliotekerne — af følgende:

Ved Boldesager skole:	Skoleinspektør Ingemann Jensen. Lærer C. Riis-Antonsen.
Ved Danmarksgades skole:	Skoleinspektør F. Klintø. Overlærer F. Tornsberg.
Ved Gammelby skole:	Skoleinspektør N. M. Gerald. Lærer Friis L. Skov.
Ved Jerne skole:	Skoleinspektør P. Waaben. Lærer Kaj Jensen.
Ved Rørkjær skole:	Skoleinspektør John Jensen. Lærerinde Gudrun Nielsen.
Ved Stormgades skole:	Skoleinspektør S. Laursen. Lærer Gunnar Carlsen.
Ved Veldbæk skole:	Førstelærer Axel Knudsen.
Ved Vestre skole:	Skoleinspektør N. Sæderup. Lærerinde E. S. Nielsen.
Ved Østre skole:	Skoleinspektør Margrethe Hald. Overlærer Marie Langvad.

Personalet pr. 1. april 1948:

Overbibliotekar: Ingrid Vig Jensen.

Børnebiblioteket:

Børnebibliotekar: Anine Rud.

Medhjælper: Aase Jensen.

Boldesager skole:

Skolebibliotekar: A. Skov Thomassen.

Danmarksgades skole:

Skolebibliotekar: Just Villumsen.

Medhjælper: E. Thomasen.

Gammelby skole:

Skolebibliotekar: Jens Lambertsen.

Jerne skole:

Skolebibliotekar: J. C. Skov Thomassen.

Rørkjær skole:

Skolebibliotekar: William Petersen.

Medhjælper: Ulla Vorm.

Stormgades skole:

Skolebibliotekar: Laurits Nielsen.

Medhjælper: Kristiane Sørensen.

Veldbæk skole:

Skolebibliotekar: Axel Knudsen.

Vestre skole:

Skolebibliotekar: Vilhelm Christensen.

Østre skole:

Skolebibliotekar: Børge E. Hansen.

Esbjerg børnebiblioteker.

Beretning og regnskab 1. april 1948—31. marts 1949.

Børnebibliotekernes udlån fremviser atter i år en betydelig stigning, væsentligst for skolernes vedkommende. Også til bogbestanden er der sket en betydelig tilvækst, der især skyldes det store fremstød, der er gjort med at skaffe skolerne bøger til frilæsning.

Læsesalsbenyttelsen har derimod for hovedbibliotekets vedkommende været mindre end året forud. Grunden hertil må vist findes i lettere adgang til fritidshjem og hobbyværksteder, hvorved børnebiblioteket, der har åbent på de samme tider, mister nogen søgning.

Hovedbibliotekets personale har haft 103 sygedage, i hvilken tid fru Rigmor Nielsen og bibliotekar Lise Prip har vikarieret.

Oversigt over virksomheden i udlånsafdelingerne.

	Antal bind 47—48	Antal bind 48—49	Antal lånere 47—48	Antal lånere 48—49	Antal udlån 47—48	Antal udlån 48—49
Anneksskolen	93	93				
Boldesager skole	612	764	48	92	1.449	1.382
Danmarksgades skole	2.388	2.614	437	426	3.711	9.390
Gammelby skole	392	542	91	117	2.979	3.591
Jerne skole	572	734	160	160	2.745	3.500
Rørkjær skole	2.076	2.346	560	575	7.082	9.952
Stormgades skole	1.767	2.048	687	792	7.963	11.100
Veldbæk skole	257	365	36	42	541	818
Vestre skole	1.600	2.043	364	644	6.410	9.184
Østre skole	1.854	2.122	442	370	5.682	5.167
Hovedbiblioteket	6.517	8.157	1.588	1.638	42.768	45.886
I alt	18.128	21.828	4.413	4.856	81.330	99.970

Oversigt over virksomheden i læsesalsafdelingerne.

	Antal bind 47—48	Antal bind 48—49	Antal besøg 47—48	Antal besøg 48—49	Antal åbnings- dage 48—49
Danmarksgades skole	959	987	1.627	1.723	139
Jerne skole	118	148	683	1.752	103
Rørkjær skole	983	1.039	4.110	4.905	142
Stormgades skole	986	1.021	2.409	2.417	141
Vestre skole	115	179	1.590	1.343	103
Østre skole	171	232	1.709	1.483	102
Hovedbiblioteket	1.451	1.128	7.809	5.343	182
I alt	4.783	4.734	20.237	18.966	912

Virksomheden i hovedbiblioteket.

Udlånsafdelingen har været åben 101 dage (1947—48: 94), og der er udlånt 45.886 bd. (1947—48: 42.768) til 1638 lånere (1947—48: 1588).

Læsesalen har været åben 182 dage (1947—48: 180) og haft 5.343 besøg (1947—48: 7.808).

Til eventyrtimer og oplæsningsaftener har der været 458 børn (1947—48: 857).

2 klasser fra Rørkjær skole, i alt 52 elever, har fået undervisning i bibliotekskundskab.

Bogtilvæksten i 1948—49 udgør 4.567 bd. (1947—48: 3.078), der er kaseret 926 bd. (1947—48: 1.085).

De ved skolerne nedsatte udvalg uændrede fra året forud.

Personalet pr. 1. april 1949:

Overbibliotekar: Ingrid Vig Jensen.

Børnebiblioteket:

Børnebibliotekar: Anine Rud.

» : Grethe Norvang.

Medhjælper: Aase Jensen.

» : Oda Borup Nielsen.

Boldesager skole:

Skolebibliotekar: A. Skov Thomassen.

Danmarksgades skole:

Skolebibliotekar: Just Villumsen.

Medhjælper: E. Thomasen.

Gammelby skole:

Skolebibliotekar: Jens Lambertsen.

Jerne skole:

Skolebibliotekar: J. C. Skov Thomassen.

Rørkjær skole:

Skolebibliotekar: William Petersen.

Medhjælper: Ulla Vorm.

Stormgades skole:

Skolebibliotekar: Laurits Nielsen.

Medhjælper: Kristiane Sørensen.

Veldbæk skole:

Skolebibliotekar: Axel Knudsen.

Vestre skole:

Skolebibliotekar: Vilhelm Christensen.

Medhjælper: Inga Wegeberg Thøgersen.

Østre skole:

Skolebibliotekar: Børge E. Hansen.

Medhjælper: Karen Mosegaard Mikkelsen.

Feriebørnsudsendelsen.

(Ved kommunelærer K. Bjørholm Jensen).

Under de i foråret 1949 førte forhandlinger udtrykte skoledirektør N. P. Andersen ønske om at følge en anden praksis end tidligere ved feriebørnenes udtagelse. For det første burde man have oplyst, hvor mange der ønskede at deltage. Derfor fik alle, der blot havde den ringeste chance ved udtagelsen, tilladelse til at indsende ansøgning. På grundlag af disse ansøgninger kunne man foretage en grundigere udtagelse baseret på klasselærerens, skolelægens og socialrådgiverens ud-

talelse, idet skolelægen indvilgede i en undersøgelse på skolen af de ansøgende børn. Børnene blev tilsagt til undersøgelse på skolen, hvor skolelægen gav dem betegnelsen I, II og III henholdsvis som udtryk for: ikke trang, trang for så vidt der er plads til barnet, barnet bør på ferie-hjem.

Efter de tre instansers udtalelser fordelte ansøgerne sig således ved skolerne:

	Ansøgere	III	II	I
Boldesager	78	32	21	25
Danmarksgade	128	62	26	40
Gammeløvej	40	22	8	10
Jerne	54	21	20	13
Rørkjær	215	140	41	34
Størmgade	172	97	49	26
Vestre	136	65	54	17
Østre	136	82	40	14
	959	521	259	179

Hertil kom yderligere 36 elever, der ingen ansøgning havde indgivet, men som på sundhedsplejerskernes og socialrådgiverens opfordring til-deltet plads med betegnelsen III. I alt 557 børn, der burde i koloni, og yderligere 259, såfremt der kunne skaffes plads.

Man var klar over, at feriehjemmet i Sønderho kun kunne tage ca. halvdelen af disse børn, og man så sig derfor om efter et sted til an-bringelse af blot en del af de andre.

Statens ungdomslejr i Øster Årbjerg kunne skaffe plads til 50 børn i 2 hold à 14 dage.

1. hold blev afsendt 25/6, hjemk. 9/7.

2. hold blev afsendt 9/7, hjemk. 22/7.

Holdenes leder var lærer P. Daugård, Veldbæk, og tilsynsførende fru Edith Daugård, lærerinde Else M. Hansen og lærerinde Ragna Pe-tersen og Chr. Rasmussen.

Yderligere 36 børn blev anbragt ved leje af Sct. Georgs Gildets lejr i Marbæk i tiden 7/8—28/8. Holdets leder var her lærerinde Kirsten Lønne og tilsynsførende Chr. Rasmussen og Inge Thorsen.

Desuden tog Sct. Georgs Gildet sig selv af 36 ansøgere med betegnel-sen III.

Tilbage blev en rest på 219 børn, som på grund af pladsmangel ikke kom ud.

Feriehjemmet i Sønderho åbnede sæsonen den 1/5 med rengøring og udluftning og sluttede med dito den 30/9 1949. I dette tidsrum afvikle-des 5 hold til følgende tider:

1. hold	24/5—20/6 incl.	28 dage
2. »	25/6—13/7 »	19 »
3. »	19/7— 6/8 »	19 »
4. »	11/8— 5/9 »	26 »
5. »	8/9—29/9 »	22 »

I alt 114 dage

Holdene var af forskellig varighed, beroende på de deltagende børns sundhedstilstand. De mest trængende børn blev således anbragt på de længste hold uden for ferien. Såfremt klasselæreren på ansøgningen havde tilrådt, at barnet fulgte undervisningen i klassen, blev dette så vidt muligt imødekommet, og barnet blev anbragt på et hold i sommerferien.

Feriehjemmet kan jo som bekendt i realiteten ikke tage mere end 80 børn. Med 5 hold i løbet af sæsonen 400. Ved opstilling af ekstra køjer i isolationsværelserne fik vi imidlertid antallet op på 425.

Altoverskyggende for arbejdet i Sønderho i sommer var de to småpiger Oda Elsborgs og Ingelise Pedersens død, som vi lærere fra det pågældende hold på det dybeste beklager.

Sommeren forløb i øvrigt uden alvorligere sygdomstilfælde, dog måtte en pige, lidende af en let gigtfeber, sendes hjem midt i et hold.

Fire børn måtte hjemsendes på grund af hjemlængsel.

I stedet for som tidligere at have en økonoma, der ledede den økonomiske del af lejren og overlod den pædagogiske til de forskellige tilsynsførende, valgte myndighederne at ansætte en lærer, som både påtog sig det økonomiske og pædagogiske arbejde. En sådan leder gjorde sig sommeren igennem erfaringer på stedet, og disse kom de efterfølgende hold til gode, ligesom de sparede de tilsynsførende for unødige bryderier. Til leder ansatte man lærer K. Bjørholm Jensen.

I sommeren 1948 arbejdede man med et anneks, således at belægningsstallet nåede op på 92. Dette viste sig upraktisk, idet køkkenet ikke kunne svare til de krav, en merbelægning på 12 kræver, og anneksset blev derfor i 1949 nedlagt og indrettet til læse- og skrivestue.

For på dage med ugunstigt vejr at give børnene tilfredsstillende arbejde indendørs, blev der oprettet et hobbyværksted. Dette gav børnene mulighed for træsløjd, modellering, tegning med vandfarve o. s. v.

Til lederen blev der indrettet lejlighed i sidebygningen, idet det tidligere lærerværelse i denne bygning fik tillagt et soveværelse indvundet ved skillerum i det sydvestlige klasseværelse.

Skrammellegepladsen fik tilskud af nyt tømmer og værktøj og blev indhegnet som værn mod udvidelser fra børnenes side. Pladsen var ikke ledig en time dagen igennem, så længe der var børn på hjemmet.

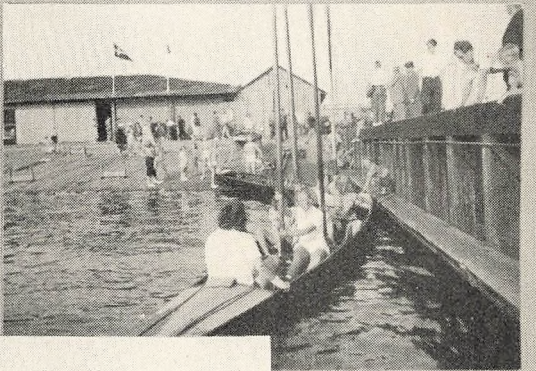
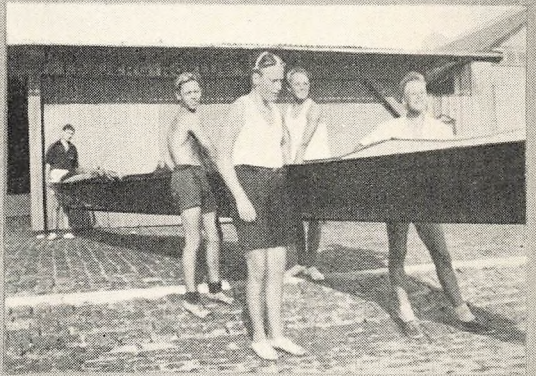
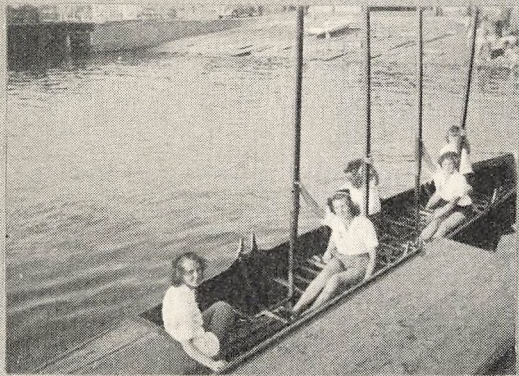
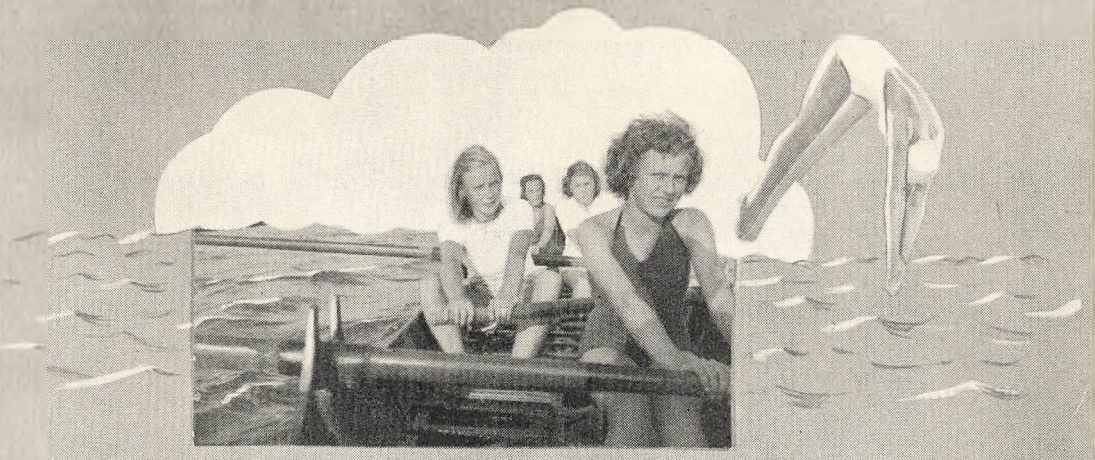
Indvendig blev hjemmet forsynet med varmtvandsbrusere til en tiltrængt lørdagsvask af børnene, specielt de tider hvor vejret umuliggjorde badning. Køkkenet fik udvidet inventaret med bl. a. en gasovn. Endelig kan bemærkes, at linnedskabet (som for øvrigt mangler) blev suppleret op.

Af dagbogen kan nævnes udvekslingslejrskolen Esbjerg—Göteborg i tiden 15/5—21/5 ved lederne Gertrud Hugoson, Göteborg, og Valther Petersen, Esbjerg. Desuden holdt Landsforeningen for Ungdomsklubber i Danmark et kort stævne under ledelse af Arne Jørgensen og frue. Af andre besøg kan nævnes et hold tyske gæster hos D. s. U. i Esbjerg, Arbejdernes Radioklub, Den cooperative Husmoderforening.

Der var i år livlig forbindelse med Odense kommunes feriehem, idet man med hvert hold så vidt muligt afholdt et idrætsstævne, hvori den københavnske feriekoloni deltog en enkelt gang.

I sommerens løb var sønderhoningerne tre gange inviteret på feriehemmet for derigennem at give dem et indtryk af arbejdet samt for at knytte forbindelse mellem feriehemmet og Sønderhos borgere.

Tilsynsførende på de 5 hold har været: Fru Ellen Bjørholm Jensen,

Skoleroning

Skoleidrætsstævne

lærerinde Inger Wind Nielsen, lærerinde Karen Svendsen, børnehavelærerinde Ruth Andreassen, seminarieelev Mette Skov, seminarieelev Annelise Jensen, seminarieelev Inger Siegfredsen, frk. Inger M. Jensen, frk. Kirsten Andersen, lærer Arne B. Nielsen, lærer Svend Nielsen, lærer Folmer Willumsgaard Nielsen, seminarieelev Ole Klintø, seminarieelev Bent Otto Jensen, seminarieelev Peter Sørensen, fritidshjems lærer Ove Jessen, Chr. Rasmussen og frk. Karin Tengnagel Jørgensen.

Frirejser på statsbanerne.

1947: Udstedt 1.451 billetter (581 til fuld og 870 til halv pris). B. skole 69 billetter, D. skole 258, G. skole 32, J. skole 116, R. skole 263, S. skole 267, Veldbæk skole 10, V. skole 186, Ø. skole 218, Statsskolen og Esbjerg Realskole 32.

576 børn og 54 ledsagere fik frirejse til sommerlejre. Kommunens udgift androg i alt 4.413,19 kr.

1948: Udstedt 2.379 billetter (938 til fuld og 1441 til halv pris). B. skole 112 billetter, D. skole 350, G. skole 50, J. skole 153, R. skole 459, S. skole 562, Veldbæk skole 15, V. skole 345, Ø. skole 304, Statsskolen og Esbjerg Realskole 29.

Desuden fik 320 børn og 36 ledsagere frirejse til sommerlejre. Kommunens udgift beløb sig til 5.664,10 kr.

Understøttelser.

1947. Kommunen understøttede 12 elever i præliminærklasserne, 45 elever i IV.xM. og 20 elever i realklasserne med i alt 16.195,00 kr.

Beløbet udbetaltes i portioner på størrelse fra 150 til 300 kr.

Fra Ribe amts skolefond modtog 8 elever i præliminærklasser, 8 elever i realklasser og 28 elever i IV.xM. klasser i alt 3.080 kr. i tilskud (70 kr. pr. elev).

1948. Kommunens tilskud i alt kr. 16.165,00 blev uddelt i portioner på 100 til 200 kr.

2 elever i præliminærklasser, 29 elever i realklasser og 76 elever i IV.xM. klasser modtog understøttelse.

Ribe amts skolefond understøttede 28 elever i IV.xM., 15 elever i realklasser og 2 elever i præliminærklasser med 55 kr. pr. elev, i alt 2.475 kr.

Desuden betalte kommunen eksamensgebyret for de understøttede elever.

Esbjerg Årskursus for lærere.

(Ved den daglige leder af årskursus, viceinspektør E. Skaarup).

Esbjerg Årskursus, der er oprettet af Esbjerg Lærerforening, er af undervisningsministeriet anerkendt som berettiget til i fagene engelsk, tysk, fransk, matematik, dansk, svensk og fysik at give en undervisning svarende til den, der meddeles på Danmarks Lærerhøjskoles 1. årskursus i disse fag, således at der for kursister, der har gennemgået undervisningen på tilfredsstillende måde, udstedes et af undervisningsministeriet godkendt vidnesbyrd, der giver adgang til optagelse på Danmarks Lærerhøjskoles 2. årskursus i de pågældende fag.

Et kursus, der skal ækvivalere et 1. års kursus på Danmarks Lærerhøjskole, må omfatte ca. 210 timers undervisning fordelt på 2—3 år. For disse fags vedkommende strækker kursusåret sig fra 1. september til ca. 1. maj.

Foruden at afholde kursus i de »anerkendte« fag har årskursus til opgave at oprette kursus af længere eller kortere varighed, når et rimeligt antal lærere udtrykker ønske derom, og det skønnes, at oprettelsen af sådanne kursus er til gavn for det daglige arbejde i skolen eller til fremme af lærernes personlige udvikling.

Esbjerg Årskursus nyder økonomisk støtte både af staten, kommunen og amtet. Kursisternes bidrag har udgjort ca. 70 øre pr. undervisningstime.

1947—48.

Kursisttallet var 111. Nedennævnte lærere fra Esbjerg deltog.

Tysk I (lærer: adjunkt, cand. mag. A. Rosenhoff): Knud Lauritzen, Peter Ingwersen, Johs. Eg Clausen, Maren Hansen.

Engelsk I (lærer: inspektør, exam. faglærer Th. Christensen): H. C. Bjerremand Hansen, Agnete Bøss, Maren Hansen, Gerda Beck Pedersen, Inga Thøgersen.

Engelsk II (lærer: adjunkt, cand. mag. E. Tyrrestrup): Hugo Sørensen, Hans Hannemose, Hans Lomholt, Verner Tanghøj, Sara Holt Jensen, Ebba la Cour Sørensen.

Engelsk III (lærer: inspektør, cand. mag. E. Halager): Harry Petersen, Knud Selmer, Kristine Hansen, Esther Askov, Sigrid Randløv Kristiansen.

Engelsk IV, konversationshold (lærer: adjunkt, cand. mag. E. Tyrrestrup): Valter Petersen, Gunnar Carlsen, Dagny Hillersborg, Gudrun Krogh, Marie Ravn.

Sang og sangmetodik (lærer: seminarielærer Enkegaard m. fl.): Signe Jensen, Else Thomsen, Edvard Fonsmark, Frederik Tornsborg, Knud Baunsø Sørensen, Gudrun Nielsen, Marie E. Larsen, Karen B. Fonsmark, Gerda Bystrup, Laura Balmer, Viggo Birch, Kristine Hansen.

Fysik I (lærer: adjunkt, cand. mag. H. Leth): Henry Mogensen, Alfred Jørgensen, Svend Sørensen.

Fransk II (lærer: adjunkt, cand. mag. E. Petersen): Inger Rosenkilde, Sigrid Randløv Kristiansen, Marie Ravn, Henning Hjuler.

Dansk litteratur (lærer: adjunkt, cand. mag. B. Kaae): A. Skov Thomassen, Johs. Eg Clausen, Kristine Sørensen, Karl Bjerholm Jensen.

Matematik III (lærer: adjunkt, cand. mag. H. Leth): Peter Kromann, Niels Oluf Christensen, Karen Hansen, Anna Marie Bøgh, Hans L. Obling, Ninna Poulsen.

Dansk metodik (lærer: skoledirektør Olaf Petersen): Meta Andersen, Hans Hansen, Mogens Kruse Hansen, Nanna Kruse Hansen, Thorkild Holm, Ellen Nielsen, J. B. Bøssing Pedersen, K. Lorck Pedersen, Louise Schelde, Friis Legardt Skov, E. Suhr, Viggo Sørensen, Grethe Thomsen, Inga Bøcker Nielsen, Peder Vedde Nielsen, Ellen Stenholt.

1948—49.

Kursisttallet var 117. Nedennævnte lærere fra Esbjerg deltog.

Tysk II (lærer: kommunelærer J. Wolff): Bodil Jørgensen, K. J. Schlein Andersen, Karl Bjerholm Jensen.

Engelsk II (lærer: inspektør, exam. faglærer Th. Christensen): Inga Thøgersen, Nanna Ovesen, Chr. Brøgger, Gerda Beck Pedersen, Inga Laursen, Knud Selmer.

Engelsk III (lærer: adjunkt, cand. mag. E. Tyrrestrup): Olav Poulsen,

Edvard Fonsmark, Synnøve Olsson, Hans Lomholt, Hans Hannemose, Hugo Sørensen, S. P. Holt Jensen, Sara Holt Jensen, Ebba la Cour Sørensen.

Fysik II (lærer: adjunkt, cand. mag. H. Leth): Alfred Jørgensen, Hans L. Obling, Niels Oluf Christensen, Henry Mogensen.

Matematik I (lærer: adjunkt, cand. mag. H. Leth): Svend Georg Hansen, Alfred Jørgensen, Eivin Lau.

Individuel undervisning, studiekreds (leder: kommunelærer J. Holmberg): J. B. Bøssing Pedersen, Duval Berg Christensen, Nanna Kruse Hansen, Ulla Vorm, Ellen Bang Mikkelsen, A. Østerskov Nielsen, Carl Viggo Sørensen.

Fransk III (lærer: lektor, cand. mag. N. C. Sørensen): Henning Hjuler, Sigrid Randløv Kristiansen, Inger Rosenkilde.

Dansk litteratur m. svensk (lærer: adjunkt, cand. mag. B. Kaae): Agnete Bøss, A. Skov Thomassen, Johs. Eg Clausen, Svend F. Hauerholt.

Aktivitetspædagogik, studiekreds (ledere: skoleinspektør N. Sæderup samt kommunelærerne Chr. Brøgger, Hagb. Madsen, Henry Mogensen og Max Søndergaard): E. Z. Suhr, M. Dortha Petersen, J. Moesgaard Pedersen, J. B. Bøssing Pedersen, Inga Laursen, Eivin Lau, S. Land, Rigmor Jensen, John Jensen, E. Damm Jensen, Henry Jacobsen, H. Hannemose, C. Dirks, K. Bjorholm Jensen, Laura Balmer, C. V. Sørensen, F. Legardt Skov, Martin Andersen, N. P. Andersen, Ellen Nielsen, E. Skaarup, M. Kruse Hansen.

Takket være skolemyndighedernes velvillige indstilling og økonomiske støtte var det muligt at sende de fem studiekredsledere til Göteborg, hvor de i en uge havde lejlighed til at følge aktivitetspædagogikken på nært hold. Dette i forbindelse med den svenske reformpædagog Ester Hermanssons 2-dages foredrag i Esbjerg gjorde, at kendskabet med aktivitetspædagogikken og gruppeundervisningen blev årets store pædagogiske oplevelse.

Læreres kursus.

(Se endvidere under Esbjerg årskursus for lærere).

1947:

Lærere: Sløjd: J. Lambertsen, P. Jessen, Duval B. Christensen. Gymnastik: H. Hannemose. Lejrskole: S. P. Holt Jensen, V. Schøtt, E. Vind, H. Novrup. Dansk: Th. Holm. Sang: Chr. Bystrup. Ungdomsskole: M. Astrup, M. Søndergaard. Roning: Gerhard Thorsen, Chr. B. Søgaard. Tegning: Bøssing Pedersen, Richard E. Møller. Social-pæd. uge: Hagbart Madsen, M. Kruse Hansen, V. Schøtt, Børge Hansen, Th. Holm, Knud Lauritzen. Kursus i betjening af filmsapp. (tone- og talefilm): Hans Novrup.

Studierejser: M. Søndergaard: Schweiz (fritidsværksteder). V. Schøtt: Brejninge åndssvageanstalt. Mogens Kruse Hansen og P. Vedde Nielsen: Sverrig.

Lærerrinder: Håndarbejde: Karen M. Eriksen, Agnes K. Nielsen. Sang: Signe Jensen, Marie E. Larsen. Lejrskole: Inger Rosenkilde, Rigmor Jensen. Social-pæd. uge: Ellen Nielsen, Gudrun Nielsen.

1948:

Lærere: Sløjd (småsløjd): C. Riis-Antonsen, J. Lambertsen, H. Mogens. Tegning: Erik Damm Jensen, Bøssing Pedersen, Rich. E. Møller. Engelsk: H. Hjuler. Biologi: J. Hedegaard Christensen. Ungdomsskole-

kursus: M. Astrup. Hjælpekoleunderv.: Viggo Sørensen og Viggo Schøtt (Helsingfors). Skolehave: S. Holt Jensen. Biblioteksvirksomhed: Villem Pedersen, Laurits Nielsen. Undervisning af ordblinde: Viggo Schøtt. Internat. lærerkursus i Holland: Viggo Schøtt. Studierejse til USA: Børge E. Hansen. Tonesmalfilmkursus: Børge E. Hansen. Sang: Knud Baunsø Sørensen. Svensk: Kr. F. Larsen. Besøg på Broager Keramikfabrik: A. Østerskov Nielsen.

Lærerinder: Småbørnsundervisning: Kirstine Nielsen. Håndarbejde: Nanna Ovesen. Småsløjd: Antonia Nielsen, Maren Hansen, Marie Thomsen, A. Gøtzsche. Biblioteksvirksomhed: Ulla Vorm. Sang: Chr. Bystrup. Hjælpekole: A. Gøtzsche. Gymnastik: Maja Stensig.

Årskursus på statens lærerhøjskole.

1947—48: Lærer Hans Herluf Madsen: Dansk, Engelsk, Svensk m. v.
1948—49: Lærerinde Dorthea Kristine Hansen: Husgerning.

Studieophold i England.

1947—48: Lærer Ahlmann E. Nielsen.
1948—49: Lærerinde Marie Ravn.

Lærerpersonalet, pedeller m. v.

Lærerpersonalet den 1. februar 1950.

	Skole	Født	Eksa- mens- år	Ansæt i Esbjerg	Ansæt i nuv. stilling	Tjeneste- alder
Skoleledere.						
Skoleleder.						
Andersen, N. P.		8/4 98	1919	1/1 48	1/1 48	1/1 48
Skoler: Købstadordnede skoler.						
Inspektører.						
Andersen, Niels Mogensen	G	25/5 85	1908	1/2 24	1/4 40	1/4 40
Hald, Margrethe Pedersen	Ø	28/3 96	1924	30/5 24	1/7 44	1/7 44
Jensen, Ingemann	B	11/8 94	1916	1/4 24	1/8 37	1/8 37
Jensen, John	R	10/6 99	1920	1/8 23	1/4 43	1/4 43
Klintø, Frederik Oscar	D	12/12 93	1914	1/3 42	1/3 42	1/3 42
Laursen, Søren	S	15/2 85	1914	16/8 15	1/1 31	1/1 31
Sæderup, Niels Christian	V	16/3 95	1916	1/1 38	1/1 38	1/1 38
Waaben, Peter Lauritzen	J	8/4 88	1911	1/1 23	1/2 41	1/2 41
Inspektører.						
Andersen, Jacob	V	9/6 98	1920	2/11 21	1/8 36	1/4 43
Bruun, Karl Madsen	S	7/12 03	1928	1/1 31	1/3 48	1/3 45
Hansen, Hans Andreas	Ø	7/3 94	1915	13/9 18	1/8 36	1/4 43
Jørgensen, Aage Højholt	D	14/5 86	1909	16/3 11	1/8 36	1/4 43
Jørgensen, Arne	R	17/5 01	1929	20/1 30	1/8 36	1/4 43
Land, Sigurd	R	20/4 93	1914	1/4 19	1/8 36	1/4 43
Pedersen, Karl Johs. R. Gabriel	V	15/3 96	1920	6/2 21	1/4 46	1/4 43
Skaarup, Ejnar Andreas	B	9 7 12	1933	9/11 34	1 8 49	1/4 47
Sørensen, Laurs Thomassen	D	14/5 84	1908	1/4 10	1/9 29	1/4 43
Toft, Hans	Ø	7/2 97	1928	19/4 29	1/4 46	1/4 43
Thomassen, Jens Kr. Mosegaard Skov	J	30/9 91	1913	1/12 15	1/7 41	1/4 43
Werborg, Svend Aage	S	21/11 06	1927	30/4 28	1/7 40	1/4 43
Overlærere.						
Brandt, Hans Rasmussen	D	26/3 91	1915	1/9 18	1/4 46	1/4 43
Dalhøj, Anton	R	11/3 82	1904	1/5 18	1/4 46	1/4 43
Fager, Inger Marie Vilhelmine	R	8/10 97	1918	1/4 20	1/1 49	1/1 46
Fager, Jakob	R	27/8 89	1913	3/3 19	1/4 46	1/4 43
Gernhammer, Maria	R	20/6 93	1917	1/4 20	1/4 46	1/4 43
Greve, Hans Christian	S	27/9 90	1916	1/4 21	1/4 46	1/4 43
Heding, Jørgen Peder	S	25/7 85	1909	1/9 18	1/4 46	1/4 43
Heidemann, Vilhelmine Frederikke	D	7/6 95	1917	1/7 20	1/4 46	1/4 43
Jensen, Hans Helge	J	7/8 98	1920	1/4 26	1 8 49	1/8 46
Jensen, Marie	J	28/9 96	1917	1/12 22	1/4 46	1/4 43
Jensen, Søren Holt	R	12/1 95	1916	1/2 22	1/4 46	1/4 43
Johansen, Andrea	S	17/11 88	1910	10/9 10	1/4 46	1/4 43
Jørgensen, Olga	V	26/6 92	1914	12/4 17	1 4 46	1/4 43
Jørgensen, Viggo Holst Hillerup	S	21/11 86	1907	1 8 13	1/4 46	1/4 43
Kaae, Magne Sørensen	J	21/3 95	1917	1/4 26	1/4 46	1/4 43
Kragh, Peter Christian	D	11/10 94	1915	1 12 19	1/4 46	1/4 43
Christensen, Ane	S	15/9 90	1911	1/8 24	1/4 46	1/4 43
Krogh, Anders Søndergaard Nielsen	J	19/1 96	1919	1/4 33	1/1 49	1/1 46
Ladegaard, Jens Andersen	D	13/8 82	1903	1/6 11	1/4 46	1/4 43
Langvad, Marie Kristine	Ø	10/11 81	1913	1/10 13	1/1 48	1/1 45
Lassen, Kirstine	B	23/6 86	1918	12/9 18	1/4 46	1/4 43
Laursen, Niels	R	9/5 93	1915	1/12 18	1/4 46	1/4 43
Marcussen, Christian Marinus	V	21/5 94	1916	1/9 29	1/4 46	1/4 43
Nielsen, Agnes	G	25/8 85	1906	1/3 10	1/4 46	1/4 43
Nielsen, Anne Margrethe	J	10/9 85	1913	1/9 16	1 1 49	1/1 46
Nielsen, Mariane	S	3/11 92	1913	1/2 16	1/4 46	1/4 43
Nielsen, Niels Laurits	S	24/5 98	1920	1/2 22	1/8 49	1/8 46
Nyhuus, Henry	D	14/2 91	1912	1/3 19	1/4 46	1/4 43
Petersen, Anna Kathrine Aare-	Ø	7/5 88	1909	20/2 10	1/4 46	1/4 43

Lærerpersonalet den 1. februar 1950.

	Skole	Født	Ek- a- mens- år	Ansæt i Esbjerg	Ansæt i nuv. stilling	Tjenes- alder
30. Pedersen, Anders Peder	D	19/9 85	1909	1/4 11	1/4 46	1/4 4
31. Pedersen, Bertha Marie	S	30/6 91	1916	8/4 18	1/4 46	1/4 4
32. Petersen, Emma Mols	V	3/8 95	1917	1/9 20	1/4 46	1/4 4
33. Petersen, Hans Peter Aare-	R	14/10 88	1909	1/1 18	1/4 46	1/4 4
34. Petersen, Mathias Peter	D	9/1 94	1916	1/10 19	1/4 46	1/4 4
35. Rasmussen, Anna Kirstine Dorothea	S	3/11 98	1919	1/4 21	1/8 49	1/8 4
36. Skov, Friis Legardt	G	2/11 96	1919	1/12 25	1/1 49	1/1 4
37. Schou, Marie Theodora	D	3/11 94	1918	1/6 25	1/4 46	1/4 4
38. Sloth, Carly Marie Clemine Jensen	S	6/1 91	1913	1/11 20	1/4 46	1/4 4
39. Suhr, Elmar Zacharias	G	4/5 96	1917	1/6 22	1/4 46	1/4 4
40. Tornsborg, Frederik Robert Nielsen	D	1 4 84	1914	1/4 31	1/4 46	1/4 4
41. Villumsen, Just Mathias Poul	D	30/6 98	1919	26/1 22	1/8 49	1/8 4
42. Vilsgaard, Mads	R	22/3 85	1907	1/4 14	1/4 46	1/4 4
43. Zilsdorff, Severin Husted	S	8/11 85	1907	1/2 12	1/4 46	1/4 4
Lærerinder.						
1. Andersen, Gerda Beck, f. Pedersen	D	21/1 21	1942	1/5 47	1/5 47	1/2 4
2. Balmer, Laura, f. Enkegaard	R	27/6 07	1930	1/10 30	1/5 35	1/12 3
3. Boesen, Kirsten, f. Jessen	G	15/1 13	1941	1/8 49	1/8 49	1/3 4
4. Bystrup, Gerda Augusta, f. Jensen ..	V	22/5 11	1944	11/8 44	1/5 47	1/11 4
5. Bøss, Laura Agnete Frandsen	S	27/6 09	1930	1/8 44	1/8 44	1/7 3
6. Dirks, Helga Kristine, f. Jensen	V	31/7 17	1942	1/1 43	1/4 46	1/3 4
7. Fonsmark, Karen Bodil Sønder- gaard, f. Jacobsen	R	24/7 20	1942	27/2 45	1/1 48	1/3 4
8. Götzsche, Anna	R	25/8 16	1938	1/10 48	1/1 49	1/10 4
9. Hannemose, Ingrid Møller, f. Ras- mussen	J	4/4 20	1942	1/8 49	1/8 49	1/9 4
10. Hansen, Dorothea Kristine	S	13/12 12	1941	1/9 45	1/9 45	1/9 4
11. Hansen, Maren Christine	D	19/9 20	1945	1/8 45	1/1 48	1/11 4
12. Hansen, Nanna, f. Muchitsch	D	23/1 22	1945	1/8 45	1/1 48	1/10 4
13. Hillersborg, Dagny	D	1/10 08	1929	21/4 32	1/12 36	1/5 3
14. Holstebro, Marie Louise Augusta...	V	20/9 04	1929	30/1 33	1/4 38	1/11 3
15. Jensen, Ella Johanne Højrup Har- ritsø	V	27/4 12	1948	15/6 48	1/8 49	aspiran
16. Jensen, Rigmor Helene, f. Carlsen ..	R	5/12 98	1920	1/4 32	1/5 47	1/3 3
17. Jensen, Sara Brigida, f. Villumsen ..	D	25/8 21	1943	1/1 47	1/5 47	1/8 4
18. Jensen, Signe	R	11/11 95	1922	11/11 25	1/9 31	1/3 2
19. Korsholm, Ellen	R	4/11 01	1926	2/9 31	1/11 34	1/1 3
20. Christensen, Elise Madsine Othilie ..	J	9/9 01	1923	1/11 28	1/11 28	1/10 2
21. Christensen, Else Marie, f. Jensen ...	B	9/2 22	1946	13/8 46	1/1 49	1/9 4
22. Kristiansen, Sigrid Randløv	J	8/4 20	1943	1/4 45	1/8 47	1/8 4
23. Krogh, Anna Gudrun	D	4/12 11	1933	1/4 37	1/2 41	1/9 3
24. Larsen, Marie Elisabeth, f. Nielsen	Ø	4/4 08	1930	1/4 46	1/5 47	1/5 4
25. Løkkegaard, Gerda Rigmor	Ø	16/9 12	1937	20/11 40	1/3 44	1/4 4
26. Madsen, Maren, f. Schmidt	Ø	8/1 11	1933	1/12 36	1/9 40	1/11 5
27. Madsen, Margrethe Okkels, f. Birk ...	V	3/2 10	1933	1/12 36	1/9 42	1/11 3
28. Mikkelsen, Karen Mosegaard	Ø	3/1 14	1942	1/2 44	1/4 46	1/10 4
29. Mogensen, Lis, f. Knudsen	V	14/4 21	1947	1/1 48	1/8 49	1/8 4
30. Nielsen, Anthonia	D	29/5 97	1929	1/7 36	1/7 36	1/7 3
31. Nielsen, Ellen Søjberg	V	4/4 11	1933	1/11 33	1/9 40	1/1 3
32. Nielsen, Gudrun	R	9/1 11	1933	13/9 33	1/9 40	1/1 3
33. Nielsen, Inga Bøcker, f. Pedersen ...	D	14/12 18	1940	1/11 42	1/9 45	1/5 4
34. Nielsen, Karen Marie Jensine Ve- stergaard	S	16/8 05	1927	13/12 27	1/4 33	1/4 3
35. Nielsen, Kirstine	B	29/9 01	1926	1/12 30	1/10 34	1/5 3
36. Nielsen, Nielsine Johanne	Ø	24/11 10	1936	1/4 39	1/9 42	1/2 4
37. Olesen, Anne Kirstine Kildegaard, f. Hjellum	Ø	31/5 16	1940	1/11 40	1/4 44	1/4 4
38. Ovesen, Nanna Edith	B	16/5 19	1948	1/6 48	1/8 49	aspiran
39. Pedersen, Frederikke Johanne Ka- thrine Lorck, f. Madsen *)	D	27/2 87	1909	1/10 12	1/8 18	1/4 4
40. Pedersen, Karen Elisabeth	S	9/1 99	1920	16/8 20	1/11 24	1/2 2
41. Pedersen, Mary Helene	G	19/3 09	1930	1/10 33	1/8 34	1/8 3

*) Skolepsykolog. Aflønnes som viceinspektør.

Lærerpersonalet den 1. februar 1950.

	Skole	Født	Eksa- mens- år	Ansæt i Esbjerg	Ansæt i nuv. stilling	Tjeneste- alder
1. Petersen, Mette Dortha, f. Jensen	J	7/6 19	1942	20/8 42	1/9 44	1/9 44
2. Pedersen, Ragna, f. Jensen	D	17/12 06	1927	1/11 48	1/8 49	1/8 49
3. Ravn, Marie	S	2/9 12	1935	1/11 36	1/4 41	1/7 38
4. Riis-Antonsen, Anna Christiane, f. Lauridsen	R	1/10 02	1929	10/6 29	1/7 33	1/10 32
5. Rosenkilde, Inger Alice	R	16/8 07	1930	1/10 30	1/5 35	1/1 34
6. Stenholt, Ellen	S	9/9 17	1946	1/8 46	1/1 49	1/9 48
7. Stensig, Maja Kristine Mikkelsen	Ø	3/3 00	1926	22/4 27	1/3 33	1/4 30
8. Sørensen, Cilian Marie, f. Bork	Ø	8/2 20	1941	11/8 41	1/1 45	1/10 43
9. Sørensen, Ebba la Cour, f. Bønne- lycke	Ø	4/1 24	1946	1/8 46	1/9 49	1/9 48
10. Sørensen, Kristiane	S	24/2 04	1931	2/9 31	1/12 36	1/12 34
11. Therkildsen, Gunvar Georgine	V	19/3 98	1925	1/8 38	1/5 43	1/4 38
12. Thomsen, Edith Brandt	S	28/12 01	1932	1/4 38	1/1 40	1/11 34
13. Thomsen, Else, f. Nielsen	V	19/2 17	1939	15/8 39	1/10 42	1/9 42
14. Thomsen, Grethe, f. Tapdrup	Ø	1/12 18	1941	1/9 42	1/9 45	1/9 44
15. Thomsen, Marie	B	23/1 20	1942	7/2 49	1/8 49	
16. Thomsen, Mary Andrea	S	5/12 94	1922	16/8 23	1/5 29	1/4 25
17. Thøgersen, Inga Wegeberg	V	28/4 22	1945	15/2 46	1/1 49	1/4 48
18. Trost, Maren Benedikte	V	24/11 12	1941	1/9 45	1/9 45	1/12 43
19. Vorm, Ulla	R	19/2 10	1932	14/11 32	1/3 38	1/12 34
Lærere.						
1. Andersen, Karl Johan Schlein	S	11/5 19	1943	1/11 44	1/5 47	1/3 47
2. Astrup, Magne *)	R	30/5 10	1932	1/5 35	1/9 37	1/4 36
3. Birch, Viggo	S	23/7 21	1947	1/8 47	1/8 49	1/8 49
4. Bystrup, Niels Chr. Bro	S	18/1 22	1944	11/8 44	1/1 48	1/9 47
5. Dige, Øjvind	R	7/5 07	1932	30/8 32	1/8 36	1/9 34
6. Dirks, Carl	D	2/2 16	1938	9/1 43	1/5 47	1/8 43
7. Fonsmark, Edvard	D	8/9 21	1943	1/7 45	1/1 48	1/10 47
8. Hannemose, Hans Hansen	J	20/1 15	1940	1/5 47	1/5 47	1/5 44
9. Hansen, Børge Eyvind	Ø	8/8 17	1939	1/4 40	1/11 44	1/2 43
10. Hansen, Mogens Kruse	V	26/7 19	1942	11/8 43	1/5 47	1/9 45
11. Hansen, Svend Georg	J	17/12 19	1942	1/11 44	1/5 47	1/2 46
12. Hjuler, Henning	D	19/2 19	1942	1/4 46	1/4 46	1/8 44
13. Holmberg, Janne Magnus Paul	R	20/8 09	1931	22/2 32	1/5 35	1/3 34
14. Jakobsen, Henry Hans	S	2/10 10	1932	12/8 32	1/5 35	1/11 34
15. Jensen, Jens Kristian	V	9/6 11	1935	1/8 38	1/3 43	1/5 41
16. Jensen, Kaj Rasmus Frithiof	J	15/6 99	1920	1/4 31	1/5 31	1/12 23
17. Jensen, Karl Frederik Bjørholm	B	29/12 21	1944	1/4 45	1/1 49	1/10 46
18. Jensen, Søren Peter Holt	R	15/8 19	1941	1/5 43	1/5 47	1/5 44
19. Jessen, Peter	R	2/10 04	1925	12/4 26	1/8 30	1/11 28
20. Jørgensen, Alfred Jens	J	15/1 22	1945	1/6 47	1/8 49	1/8 49
21. Carlsen, Niels Jørgen Gunnar	S	22/1 07	1928	1/10 28	1/7 32	1/7 31
22. Christensen, Duval Berg	V	25/10 23	1946	3/6 46	1/8 49	1/10 48
23. Christensen, Jens Jørgen Hedegaard	R	30/10 08	1930	1/4 31	1/11 34	1/4 33
24. Christensen, Niels Oluf	D	20/12 14	1938	1/8 44	1/8 44	1/1 43
25. Christensen, Vilhelm	V	5/11 08	1934	1/10 30	1/12 38	1/2 37
26. Krogh, Henning Selmer	S	11/11 13	1936	1/8 38	1/9 42	1/3 39
27. Kromann, Peter Christensen	S	3/9 09	1931	15/4 39	1/4 41	1/3 34
28. Lambertsen, Jens	G	30/3 01	1929	1/10 29	1/10 33	1/9 32
29. Larsen, Kristian Frederik	Ø	2/4 06	1929	9/10 30	1/11 34	1/11 32
30. Lauritzen, Knud Valdemar	D	8/1 22	1946	12/6 46	1/8 49	1/7 48
31. Lomholt, Hans Jensen	D	14/8 19	1943	15/10 44	1/1 49	1/5 46
32. Løkkegaard, Svend Eg	D	21/2 09	1930	2/9 31	1/11 34	1/7 34
33. Madsen, Hagbart Peter	V	25/9 10	1932	1/1 36	1/2 41	1/9 38
34. Matthiessen, Erik Arctander **)	S	1/3 18	1940	1/8 49	1/8 49	1/7 44
35. Mikkelsen, Knud Laurs Bang	V	26/1 20	1943	1/5 47	1/5 47	1/5 46
36. Mortensen, Theodor Ingolf	B	30/1 12	1938	1/1 48	1/1 48	1/9 40
37. Møller, Richard Ebbesen	Ø	11/3 23	1945	27/4 46	1/1 49	1/5 48
38. Nielsen, Ahlmann Edmund	S	22/6 16	1939	1/6 39	1/8 44	1/11 42
39. Nielsen, Johan Ivar	Ø	18/11 22	1945	4/1 46	1/1 49	1/4 43
40. Nielsen, Peter Villum Vedde	Ø	10/12 17	1940	19/9 40	1/4 45	1/4 48

*) Forstander for Esbjerg aften- og ungdomsskoler. Aflønnes som skoleinspektør. **) cand. psyk.

Lærerpersonalet den 1. februar 1950.

	Skole	Født	Eksa- mens- år	Ansæt i Esbjerg	Ansæt i nuv. stilling	Tjeneste- alder
41. Nielsen, Thomas Axel Østerskov ...	Ø	28/2 08	1932	1/9 32	1/12 35	1/12 35
42. Novrup, Hans Peter Hansen	Ø	29/9 19	1941	17/11 41	1/9 45	1/10 44
43. Obling, Hans Lassen	S	15/3 19	1943	1/3 44	1/5 47	1/12 44
44. Olesen, Aage Elman	V	12/2 18	1940	13/8 45	1/5 48	1/9 44
45. Petersen, Aksel Valther	R	21/7 10	1931	1/4 33	1/12 36	1/2 33
46. Petersen, Harry	S	22/7 20	1942	1/11 42	1/5 47	1/11 44
47. Pedersen, Christian Villiam	R	7/6 10	1931	1 4 33	1/12 36	1/2 33
48. Petersen, Werner	Ø	17/5 14	1941	1 8 49	1/8 49	1/1 44
49. Riis-Antonsen, Harald	J	13/8 03	1927	1/3 28	1/5 31	1/8 27
50. Riis-Antonsen, Carl Michael	B	28/4 98	1922	1/4 25	1/6 29	1/11 27
51. Selmer, Knud Regnar	D	13/2 19	1943	1/4 45	1/5 47	1/5 44
52. Schultz, Oluf**)	A	9/10 12	1936	16/5 38	1/9 42	1/4 44
53. Schøtt, Viggo Emil	Ø	24/12 21	1943	1 4 44	1/5 47	1/12 44
54. Schmidt, Arne Sillasen	V	10/3 09	1933	1/9 35	1/1 40	1/4 33
55. Søgaard, Chresten Brodersen	S	8/3 22	1945	13/8 45	1/1 49	1/9 44
56. Søndergaard, Max Steen	S	21/2 14	1935	1/9 37	1/2 41	1/9 33
57. Sørensen, Carl Viggo	Ø	16/8 17	1940	1/11 40	1/9 45	1/9 44
58. Sørensen, Hugo	R	2/2 23	1945	1/6 46	1/1 49	1/6 44
59. Sørensen, Knud Baunsø	Ø	19/3 22	1945	1/2 46	1/1 49	1/2 44
60. Sørensen, Søren Peter	V	25/6 98	1923	1 7 25	1/4 28	1/8 27
61. Tanghøj, Verner Emil	S	14/6 18	1943	1 8 46	1/8 49	1/2 44
62. Toft, Niels Sørensen	R	27/4 02	1924	1/8 27 1/8 49	1/8 49	1/8 27
63. Thomassen, Niels Chr. Arne Skov ...	B	24/12 18	1941	1/7 43	1/4 46	1/8 44
64. Thomassen, Thomas Ejvind	D	25/10 06	1927	1/12 30	1/3 33	1/3 33
65. Thorsen, Gerhard	V	27/4 25	1947	1/8 47	1/8 49	1/8 44
66. Vind, Erik Damkjær	Ø	23/8 08	1932	12/9 32	1/4 39	1/9 33
67. Wolff, Jørgen	S	28/12 03	1925	17/8 25	1/9 29	1/1 27

Timelærerinder.

1. Hansen, Else Marie	R	4/7 23	1948	1/1 49	1/8 49	
2. Holm, Marie, f. Strand	D	12/9 92	1914	1/5 48	1/5 48	
3. Lau, Inga Nørgaard, f. Laursen	V	14/4 26	1948	16/8 48	1 8 49	
4. Mikkelsen, Ellen, f. Andersen	S	20/9 23	1945	1/4 48	1/1 49	
5. Olsson, Synnøve Lien	D	10/3 26	1948	16/8 48	1/8 49	
6. Petersen, Gyda (Rong), f. Ravn Andersen	R	20/6 25	1949	1/8 49	1/8 49	

Timelærere.

1. Andersen, Martin	D	2/7 19	1948	16/8 48	1/8 49	
2. Jensen, Leif (lærer)	S	15/1 23	1944	1/8 48	1/8 48	
3. Lau, Ejvin	R	2/6 24	1946	1/5 48	1/8 49	
4. Mogensen, Henry	R	22/12 22	1947	1/6 47	1/1 49	
5. Pedersen, Aage Gabriel	J	13/3 25	1947	1/6 48	1/8 49	
6. Pedersen, Jens Børge Bøssing	V	7/9 22	1944	13/8 46	1/1 49	
7. Pedersen, Johannes Moesgaard	S	12/10 24	1946	1/5 48	1/8 49	
8. Poulsen, Olav	R	7/10 25	1947	1/6 47	1/1 49	
9. Slot, Gunnar	V	8/9 23	1948	16/8 48	1/8 49	

Faste vikarer.

1. Gammelgaard, Else	D	7/6 26	1949	1/8 49	1/8 49	
2. Hansen, Helge Johannes*)		30/10 27	1949	1 8 49	1/8 49	
3. Jensen, Erik Damm	B	24/7 23	1947	1/11 48	1/8 49	
4. Larsen, Marie Ragnhild	R	7/11 25	1949	1/8 49	1/8 49	
5. Lønne, Kirsten Marie	S	5/5 26	1949	1/8 49	1/8 49	
6. Nielsen, Arne Bennet*)		5/11 26	1949	1/8 49	1/8 49	
7. Sørensen, Gunnar Aagaard*)		14/4 27	1949	1/8 49	1/8 49	
8. Sørensen, Carlo Johannes	R	6/7 26	1949	1/8 49	1/8 49	

Vikarer (på fast mindsteløn).

1. Hansen, Tove Agnete		8/12 24	1949	1/11 49		
2. Holbech, Tove Kirstine		6/2 27	1949	1/10 49		

**) Talepædagog. Afledes som viceinspektør.

*) Aftjener p. t. værnepligt.

Lærerpersonalet den 1. februar 1950.

	Skole	Født	Eksa- mens- år	Ansæt i Esbjerg	Ansæt i nuv. stilling	Tjeneste- alder
3. Johansen, Kresten Baarup		29/7 20	1949	1/8 49		
4. Larsen, Hans Christian		26/7 25	1947	1/11 49		
5. Pindborg, Lise		7/7 21	1949	1/1 50		
6. Skov, Mette Legardt		13/4 28	1949	1/1 50		
<i>Børnehavelærere:</i>						
1. Andreasen, Ruth	R.	1/3 22	1945		1/8 48	
2. Hermansen, Gerda Mariane Lütiking	V.	6/4 13	1942		1/9 49	
3. Kløft, Edith Frida	J.	28/5 18	1941		1/8 49	
4. Nicolaisen, Inge Margrethe Arvad	S.	28/2 23	1946		1/9 49	
<i>B.: Landsbyordnede skoler.</i>						
Veldbæk skole:						
1. Førstelærer Axel Knudsen		12/3 07	1930	1/11 45	1/11 45	1/9 34
2. Daugaard, Peter		6/11 10	1932	21/10 48	21/10 48	
Tourup skole:						
1. Knudsen, Marie, f. Nielsen		13/12 10	1931	1/10 46	1/1 48	1/7 43

Jubilæer.

25 års ansættelse ved skolevæsenet:

1. januar 1948: Skoleinspektør P. Waaben.
Lærer Hans Helge Jensen.
1. august 1948: Skoleinspektør John Jensen.
16. august 1948: Lærerinde Mary A. Thomsen.
1 februar 1949: Skoleinspektør N. M. Gerald.

40 års ansættelse ved skolevæsenet:

22. august 1947: Overlærer Kirstine Poulsen Bonde.

Forandringer i lærerpersonalet.

Afgang:

Skoledirektør Olaf Petersen udnævntes til skoledirektør i København den 1. januar 1948.

Lærere:

Forflytninger: Christian Dalsgaard: Lærer ved Ribe Sem. 1/12 1947, Thorkil Holm: København 1/8 1948 (orlov 1 år), Jørgen Pors: Sydslesvig 1/11 1948 (orlov siden 1/11 46).

Anden afgang: Viceinspektør P. Damgaard Petersen: Afsked med pension 31/1 1948. Lærer Carlo Johs. P. Windt: Afsked uden pension 1/1 1948. Overlærer Hans V. Voldsgaard: Afgået ved døden 6/7 1948.

Lærerinder:

Forflytninger: Karen Hansen: Hadsund 1/4 1948.

Anden afgang: Tove Ilfeldt Larsen: Århus 1/4 1948 (manden forfl.), Olga Dalsgaard: Ribe 1/4 1948 (manden forfl.), Anna Marie Bogh: Svendborg 1/9 1948 (manden forfl.), Karen Margr. Eriksen: 1/3 1949 (giftermål og rejse til Canada), fast vikar Louise Schelde: 1/9 1948

(giftermål og bortfl.), fast vikar Inger Christensen, f. Egetoft: 1/2 1949 (giftermål og bortflytning), overlærer Kirstine P. Bonde: Afg. ved døden 20/4 1948.

Tilgang:

Som *skoledirektør* ansattes fra 1. januar 1948 hidtilværende skoleinspektør ved Søndermarksskolen på Frederiksberg Niels Peter K. Andersen (tiltrådt 1. april 1948). I januar kvartal var skoleinspektør S. Laursen konstitueret i embedet.

Som *viceinspektør* ansattes 1/3 1948 Karl Madsen Bruun.

Som *overlærer* ansattes 1/1 1948 Marie K. Langvad.

Som *lærere* ansattes: Niels Chr. Bystrup, Edvard Fonsmark og Theodor Ingolf Mortensen, Lendemark skole (1/1 48). Aage Elman Olesen (1/5 48). K. Bjorholm Jensen, Hans J. Lomholt, Johan Ivar Nielsen, Knud Baunsø Sørensen, Chr. B. Søgaard, Richardt E. Møller og Hugo Sørensen (1/1 49).

Som *lærerinder* ansattes: Karen Bodil S. Fonsmark, Maren C. Hansen og Nanna Hansen (1/1 1948). Marie Knudsen ansattes ved Tourup skole 1/1 48. Ninna Poulsen og Dagny M. Nørgaard (1/10 48). Anna Gøtzsche, Else M. Christensen, Ellen Stenholt, Ebba la Cour Sørensen og Inga Wegeberg Thøgersen (1/1 1949).

Som *timelærere* ansattes: Richardt E. Møller og Knud Lauritzen (1/1 1948). Duval Berg Christensen (1/5 1948). Verner Tanghøj, J. B. Bøssing Pedersen, Viggo Birch, Alfred J. Jørgensen, Henry Mogensen, Olav Poulsen og Gerhard Thorsen (1/1 1949).

Som *timelærerinder* ansattes: Tove Ilfeldt Larsen, Inga Wegeberg Thøgersen og Ellen Stenholt (1/1 1948). Marie Holm (1/5 1948). Anna Gøtzsche, Middelfart, Else Marie Christensen og Ebba la Cour Sørensen (1/10 1948). Ellen Mikkelsen, Ella Harritsø Jensen, Iris Pedersen og Nanna Ovesen (1/1 1949).

Oversigt over antal embeder pr. 1. oktober 1949.

- 1 skoledirektør.
- 8 skoleinspektører.
- 12 viceinspektører.
- 1 førstelærer ved Veldbæk skole.
- 43 overlærere.
- 71 lærere.
- 62 lærerinder.
- 1 lærerinde ved Tourup skole.
- 9 timelærere.
- 6 timelærerinder
- 8 faste vikarer.
- 1 vinterlærer ved Veldbæk skole.

I alt 223 embeder.

Skolernes pedeller den 1. januar 1949.

Anneksskolen: Carl Lauridsen	27/8	1883	1/1	1932
Boldesager skole: Jeppe Peter Lund	27/12	1909	1/4	1946
Danmarksgades skole: Johan V. Olesen	28/3	1888	1/10	1929
Jerne skole: Jens Peter Chr. Rasmussen	7/9	1902	1/10	1931
Rørkjær skole: Oskar Svendsen	4/6	1896	1/1	1940
Stormgades skole: Andreas C. Gram	29/3	1882	20/8	1919
Vestre skole: Niels Kr. Hansen	29/3	1891	16/5	1932
Østre skole: Mads P. Jensen	24/12	1891	1/10	1921

Læreres og lærerinders fraværelse.

Skoleåret 1947—48	På grund af sygdom timer	Med orlov timer	I alt timer
Lærere	5.932	168	6.100
Lærerinder	5.090	87	5.177
Tilsammen	11.022	255	11.277
Skoleåret 1948—49			
Lærere	3.705	1.102	4.807
Lærerinder	9.737	621	10.358
Tilsammen	13.432	1.723	15.165

Endvidere havde lærerne Herluf Madsen og Carl Viggo Sørensen samt lærerinderne Karen Marie Nielsen, Marie L. Holstebro og Dorte Kristine Hansen orlov for at tage på årskursus i København. Vikarer besørgede i den anledning i alt 3.598 timer.

Lærer Ahlmann Nielsen og lærerinde Marie Ravn var på studieophold i England (2.385 vikartimer).

Lærerinde Ulla Vorm havde orlov 1 år grundet på rejse til Grønland (1.437 timer), lærerne Børge E. Hansen og Gunnar Carlsen samt lærerinde Anthonia Nielsen havde nogle måneders orlov på grund af rejse til Amerika (i alt 745 timer). Endelig havde 2 lærerinder, Gudrun Nielsen og Maren Hansen, permission til et års ophold i hv. England og Schweiz (1.713 timer).

Grundet på studierejser til Sverige, bibliotekskursus, intelligensprøver m. v., havde lærere fri i tilsammen 838 timer.

Lærerpersonalets ugentlige timetal.

31/12 1947	Under- visning	Afkortning for andet skolearbejde	I alt
Boldesager skole	303	21	324
Danmarksgades skole	1.153	125	1.278
Gammelby skole	192	24	216
Jerne skole	539	60	599
Rørkjær skole	1.034	90	1.124
Stormgades skole	1.213	143	1.356
Vestre skole	875	75	950
Østre skole	904	38	942
Tilsammen	6.213	576	6.789
31/12 1948			
Boldesager skole	365	31	396
Danmarksgades skole	1.112	120	1.232
Gammelby skole	220	24	244
Jerne skole	503	67	570
Rørkjær skole	1.203	136	1.339
Stormgades skole	1.263	134	1.397
Vestre skole	930	113	1.043
Østre skole	865	70	935
Tilsammen	6.461	695	7.156

Udgifterne til skolevæsenet.

1947—48 og 1948—49.

	1947—48 kr.	1948—49 kr.
Lønninger, statens tilskud fradraget	1.062.188,78	1.127.086,76
De faste ejendomme (+ skolehave)	328.883,65	322.237,02
Skolelæge, skoletandklinik	114.547,35	137.831,85
Inventar og materiel	119.408,22	126.644,01
Undervisningsmidler	154.490,82	179.140,85
Kontorholdsudgifter	35.585,87	35.239,34
Brændsel, belysning og vandforsyning	198.563,47	176.762,47
Rengøring og rengøringsmidler	231.660,21	253.860,81
Tilskud til børnebogsamlinger m. v.	20.672,85	23.042,74
Forsikringer	5.147,38	4.456,58
Ungdomsskoler, aftenskoler	63.329,50	79.323,74
Diverse udgifter	115.216,98	165.405,21
	2.449.695,08	2.631.031,38
Indtægt: skolepenge	1.950,00	3.225,00
Kommunens samlede udgift	2.447.745,08	2.627.806,38
Statens og amtets samlede udgift (heri til- skud til mellem- og realskolen)	985.384,44	1.126.654,84
Kommunens, statens og amtets saml. udgift	3.433.129,52	3.754.461,22

Den gennemsnitlige udgift pr. barn i skolen og pr. indbygger.

	1947—48		1948—49	
	pr. barn	pr. indb.	pr. barn	pr. indb.
Kommunen i alt	434,54	52,62	442,91	55,48
Statens og amtets tilskud	174,93	21,18	189,90	23,79
Tilsammen	609,47	73,80	632,81	79,27

Ved indgangen til skoleåret 1949—50 står vi over for en stigning i elevtallet, der ikke er oplevet siden den hektiske tid i byens første historie.

Stigningen vil udgøre ca. 600 elever. — Mere end 10 % forøgelse på et enkelt år!

Dels begynder den stærke stigning i fødselsantal nu at gøre sig gældende, og dels betyder ændringen fra april til sommerskoleår et betydeligt ekstrakontingent af elever.

Men alene af fødselstallene kan en støt og stadig tilvækst i en række år og vanskeligheder med hensyn til mangel på lokaler og kvalificerede lærerkræfter forudses.

Tilgangen til seminarierne er stigende; måtte de materialebevilgende myndigheder til fulde få øjnene op for, at boligbyggeri uden tilsvarende skolebyggeri volder næsten uovervindelige vanskeligheder og kan skade folkesjælen langt fremover.

Esbjerg byråds skoleudvalg i marts 1950.

M. Kaae.

N. P. Andersen.

Indholdsfortegnelse.

<i>Skolevæsenets tilsyn og ledelse:</i>	3	
<i>Statistik:</i>		
Skolesøgende og undervisningspligtige børn i Esbjerg	8	
Klassetal og børnetal	10	
Gennemsnitsbørnetal	12	
Børnenes forsømmelser	14	
Udlån af lokaler	14	
 <i>Bygninger m. v.:</i>		
Skolebygninger	15	
Rengøring og opvarmning	16	
Brændselsforbrug	16	
 <i>Meddelelser vedrørende årets arbejde:</i>		
Optagelsesprøven	17	
Mellemskole- og realksamen ..	17	
Præliminæreksamen	21	
Skolehaverne	22	
Esbjerg og omegns skolescene ..	23	
Esbjerg og omegns skolebio ..	23	
Færdselsundervisning i skolen	24	
Skole-vandredstillingen	25	
Skolerne på missionsudstilling	26	
 <i>Sundhedsplejen:</i>		
Esbjerg kommunale skolelæge-tilsyn	28	
Lægeberetning for hjælpeklas-serne	33	
Skolesundhedsplejerskernes virksomhed	35	
Esbjerg kommunale skoletand-klinik	35	
Tuberkuloseundersøgelser	38	
Behandling af talelidende	39	
Mundaflæsning, høre- og øre-kontrol	40, 53	
Høre- og øreundersøgelser	40, 54	
Taleundervisning	53	
 <i>Det skolepsykologiske arbejde:</i>		54
Læseretarderede børn	56	
Skolepsykiaterens årsberetning	58	
Skolesocialrådgiverens virksomhed	58	

 <i>Idræt, svømning m. v.:</i>	
Skoleidrætsstævnerne	59
Beretning for svømmeundervisningen	60
Esbjerg skoleroning	62
 <i>Børnebespisningen:</i>	62
 <i>Esbjerg kommunale fortsættelsesskoler:</i>	
Aftenskolen	64, 67
Sprogholdene	64, 67
Husgerningsholdene	65, 68
Andre hold	65, 69
Studiekredsene	66, 70
Aftenhøjskolen	66, 70
De unges haver	66, 70
Ungdomsskolen	66, 71
Skolen for unge fiskere	67, 70
Sykursus	70
 <i>Forskellige meddelelser:</i>	
Skolevæsenets fritidshjem	71
Feriebørnsudsendelsen	78
Frirejser på statsbanerne	81
Understøttelser	81
Skolespareafdelingen	22
 <i>Børnebibliotekerne:</i>	
Esbjerg børnebiblioteker	73, 77
Virksomheden i hovedbiblioteket	75, 77
 <i>Lærerpersonalet, pedeller m. v.:</i>	
Lærerpersonalet	85
Jubilæer	89
Forandringer i lærerpersonalet	89
Oversigt over embeder	90
Skolernes pedeller	91
Læreres og lærerinders fraværelse	91
Lærerpersonalets ugentl. time-tal	92
Esbjerg årskursus for lærere ..	81
Læreres kursus	83
Årskursus	84
Studieophold	84
 <i>Udgifter til skolevæsenet:</i> ...	92

